

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE
UYGULAMALARI DERSİNDE KARŞILAŞILAN
SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Haziran, 2023

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE
UYGULAMALARI DERSİNDE KARŞILAŞILAN
SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan
Nihan DAVULCU ÖZTÜRK

Danışman
Doç. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

AFYONKARAHİSAR 2023

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21/06/2023

İmza

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Nihan DAVULCU ÖZTÜRK
	Numarası	200651106
	Anasanat Dalı	Müzik
	Programı	Müzik
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı		Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi
Tez Savunma Sınav Tarihi		21.06.2023
Tez Savunma Sınav Saati		10.00

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI

Haziran, 2023

Danışman: Doç. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Güzel Sanatlar Liselerinde önemli bir yere sahip olan temel derslerden biridir. Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liselerinde Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersini veren öğretmenlerin ve bu dersi alan 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu derse yönelik fikirlerini alabilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Güzel Sanatlar Liselerinde Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersini vermekte olan 10 öğretmen ve bu liselerin 11. ve 12. sınıfına giden 350 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada 10 öğretmenle görüşme yapılmış, bu görüşmelerde “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” formu kullanılmıştır. Öğrencilerin Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersine yönelik görüşlerini almak için 15 soruluk bir soru formu hazırlanmış, formlar sınıf Whatsapp gruplarından paylaşıp, öğrencilere ulaştırılmış ve Google Form üzerinden öğrencilerin cevaplandırmaları sağlanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler yazıya aktarılmış ve katılımcıların cevapları betimsel analiz yöntemiyle işlenmiştir. Öğrencilerden elde edilen verilerin analizi için yüzde hesaplamaları yapılmış, ayrıca açık uçlu sorularda yine betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırmada Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinin müzik eğitiminde temel derslerden biri olduğu, bu dersin ders saati sayısının arttırılması gerektiği, derslerdeki öğrenci sayısının azaltılması gerektiği, dersin uygulama kısmına daha çok zaman ayrılması gerektiği, öğrencilerin bireysel çalışma konusunda bilgilendirilmesi gerektiği, öğrencilerin dijital platformlar hakkında bilgi sahibi olması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan araştırmanın, Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinin müziksel davranışlara yönelik tutumları ortaya çıkardığı ve bu doğrultuda yeni yaklaşımlara neden olacağı düşünceleri bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güzel sanatlar lisesi, batı müziği teori ve uygulamaları, müziksel işitme okuma ve yazma.

ABSTRACT

EVALUATION OF TEACHER AND STUDENT OPINIONS ON THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN THE WESTERN MUSIC THEORY AND PRACTICES COURSE IN FINE ARTS HIGH SCHOOLS

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF MUSIC**

June, 2023

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN

Western Music Theory and Practice Course is one of the basic courses that has an important place in Fine Arts High Schools. This research was carried out in order to determine the problems faced by the teachers who teach Western Music Theory and Practice in Fine Arts High Schools and the 11th and 12th grade students who take this course in the Western Music Theory and Practice course and to get their opinions on this lesson. The study group of the research consists of 10 teachers who teach Western Music Theory and Practice in Fine Arts High Schools and 350 students who attend the 11th and 12th grades of these high schools. In the study, interviews were conducted with 10 teachers, and the "Semi-Structured Interview" form was used in these interviews. A questionnaire consisting of 15 questions was prepared in order to get the students' views on the Western Music Theory and Practice course, the forms were shared with the class Whatsapp groups and delivered to the students, and the students were provided with answers via Google Form. The data obtained from the interviews with the teachers were transcribed and the answers of the participants were processed with the descriptive analysis method. Percentage calculations were made for the analysis of the data obtained from the students, and descriptive analysis was also used in open-ended questions. In the research, the Western Music Theory and Practice course is one of the basic courses in music education, the number of course hours should be increased, the number of students in the courses should be reduced, more time should be allocated to the practice part of the course, students should be informed about individual study, students should be informed about digital platforms. required results have been achieved. It is thought that the research will contribute to the thoughts that the Western Music Theory and Practice course reveals the attitudes towards musical behaviors and will lead to new approaches in this direction.

Keywords: Fine arts, high school, western music theory and practice, musical hearing, reading and writing

ÖN SÖZ

Yüksek Lisans eğitimimde her zaman destek olan, motive eden, araştırmada zamanını ayırarak tezin her sayfasını, kelimesini titizlikle inceleyerek yardımlarını esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Verdiği bilgiler ve yönlendirmeler için yüksek lisans eğitimimin ilk yılında danışmanım olan değerli hocam Prof. Dr. Uğur TÜRKMEN'e, tezimi hazırlarken fikirlerinden yararlandığım değerli arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Filiz YILDIZ'a, hayatımda en önemli yere sahip olan annem Fethiye DAVULCU ve babam İbrahim DAVULCU'ya, bu süreçte hep yanımda olan beni destekleyen sevgili eşim Ümit ÖZTÜRK'e, hayatıma çok büyük anlam katan kızım Neva ÖZTÜRK'e, fikirleriyle hep yanımda olan ablam Öğr. Gör. Dr. Bedriye DAVULCU TÜMER ve abim Dr. Emre TÜMER'e, son olarak çalışmaya katılan saygı değer teori öğretmenleri ve öğrencilerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK
2023, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM.....	2
1.1 MÜZİK EĞİTİMİ	2
2. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ	4
3. MÜZİKSEL İŞİTME-OKUMA-YAZMA (MİOY) DERSİ	5
4.GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE YAZMA-BATİ MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI EĞİTİMİ.....	6
5.GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE BATİ MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİNİN ÖNEMİ	14
6. BATİ MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİ TEMEL KAVRAMLAR.....	15
6.1. MÜZİKSEL İŞİTME.....	15
6.2. MÜZİKSEL OKUMA (SOLFEJ)	16
6.3. MÜZİKSEL YAZMA	17
6.3.1. Dikte.....	17
6.3.2. Müzik Teorisi.....	18
6.3.3. Aktarım	18
6.3.4. Dizi	18
6.3.5. Mod	18
6.3.6. Modalite.....	18
6.3.7. Tetrakort	18
6.3.8. Ton	18
6.3.9. Tonal	19
6.3.10. Tonalite.....	19
6.3.11. Aralık.....	19
6.3.12. Akor	19

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

1. MİOY VE BMTU DERSİ İLE İLGİLİ TEZ ÇALIŞMALARI	20
--	----

2. MİOY VE BMTU DERSİ İLE İLGİLİ MAKALE ÇALIŞMALARI 28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

**GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI
DERSİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE
ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	33
2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	33
2.1. ALT PROBLEMLER	33
3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	34
4. YÖNTEM	34
4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	34
4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	35
4.3. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ	39
4.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	41
5. BULGULAR VE YORUM	41
5.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	42
5.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	44
5.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	46
5.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	54
5.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	55
5.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	57
5.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	61
5.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	63
5.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	70
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	72
KAYNAKÇA.....	77
EKLER DİZİNİ	80

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. “9.Sınıf” 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması...	7
Tablo 2. “10.Sınıf” 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması	9
Tablo 3. “11.Sınıf” 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması.....	11
Tablo 4. “12.Sınıf” 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması.....	12
Tablo 5. Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri	35
Tablo 6. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Özellikleri	37

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları.....	37
Şekil 2. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Dağılımları	38
Şekil 3. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dağılımları	38
Şekil 4. Öğretmenlerin Ders Kitabı Dışında Kullandığı Kaynaklar.....	47
Şekil 5. BMTU Dersinin Haftalık Ders Saati Yeterliliği	55
Şekil 6. Öğrenci Görüşlerine Göre BMTU Dersinin Diğer Derslere Etkisi.....	56
Şekil 7. Teori Kısımında Zorlanılan Konular	57
Şekil 8. Öğrencilerin BMTU Dersinin Uygulama Kısımında En Çok Zorlandıkları Konular.....	58
Şekil 9. Öğrencilerin BMTU Dersinin Teori Kısımında En Rahat Yapabildikleri Konular.....	59
Şekil 10. Öğrencilerin BMTU Dersinin Uygulama Kısımında En Rahat Yapabildikleri Konular.....	60
Şekil 11. Öğrencilerin BMTU Dersinde En Çok Sevdikleri Alan/Alanlar.	61
Şekil 12. Öğrencilerin Tercih Ettiği Solfej Kitapları	62
Şekil 13. BMTU Dersinde İşitsel ve Ritmik Hafızanın Gelişimi İçin Öğrencilere Yaptırılan Çalışmalar	63
Şekil 14. Öğrencilerin BMTU Dersine Ayırdıkları Haftalık Çalışma Saatleri	64
Şekil 15. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Solfej Okumak İçin Haftalık Ayırdıkları Süre	65
Şekil 16. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Deşifre Çalışmaları İçin Haftalık Ayırdıkları Süre	66
Şekil 17. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Teori Çalışmaları İçin Haftalık Ayırdıkları Süre	67
Şekil 18. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Arkadaşları Yardımıyla ya da Dijital Platformlardan Yararlanarak Ezgi/Tartım Diktesi Çalışmak İçin Haftalık Ayırdıkları Süre	68
Şekil 19. Öğrencilerin BMTU Dersini Kendi Başına Çalışırken Karşılaştıkları Zorluklar	69
Şekil 20. Öğrencilerin BMTU Dersi Nasıl İşlenmeli Konusundaki Önerileri	70
Tablo 21. Öğrencilerin BMTU Dersi İle İlgili Genel Düşünceleri.....	71

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Akt: Aktaran

BMTU: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları

Dr: Doktor

DYK: Destekleme ve Yetiştirme Kursu

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MİÖY: Müziksel İşitme Okuma ve Yazma

THMTU: Türk Halk Müziği Teori ve Uygulamaları

TSMTU: Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulamaları

YÖK: Yüksek Öğretim Kurum

GİRİŞ

Güzel Sanatlar Liseleri müzik eğitimi veren önemli kurumlardan birisidir. Resim ve Müzik alanında nitelikli öğrenciler yetiştirmek için kurulmuştur. Ortaokul eğitimi tamamlandıktan sonra, müzik ve resim alanında yapılan yetenek sınavında başarılı olan öğrenciler, bu okullarda 4 yıllık lise eğitimini almaya hak kazanırlar. Müzik bölümünde eski adıyla Müziksel İşitme Okuma ve Yazma (MİOY) yeni adıyla Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersi bu bölümün en temel ve en önemli derslerinden biridir. Bu derste müzikle ilgili tüm kavramlar, kurallar, teorik ve uygulamalı bilgiler yer almaktadır. Güzel Sanatlar liselerine alınan öğrencilerin ilköğretimde yeterli derecede müzik eğitimi almamaları da bu dersi önemli kılmaktadır. Müzik yeteneğine sahip kişilerin bu derste yapılan çalışmalarla müzik kulaklarını geliştirmek mümkündür. Çalıştırılarak müzik kulağı ve yeteneği çok daha iyi duruma getirilebilir. Bu yüzden BMTU dersi müzik yeteneğinin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır.

Bu araştırma, Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liselerinde verilen BMTU dersinin genel olarak işleme yönteminin, eğitimcilerin kullandıkları kaynakların, dersin verimliliğinin, müfredat yeterliliğinin, ders saatlerinin yeterliliğinin, derse olan ilginin araştırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Güzel Sanatlar Liseleri BMTU dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan ve tarama modelini esas alan betimsel bir çalışmadır. Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liselerinde BMTU dersini veren 10 öğretmen ve bu okulların 11. ve 12. sınıflarında BMTU dersini alan 350 öğrenci yer almaktadır. Veriler öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılarak, öğrencilerle ise soru formları hazırlanarak toplanmıştır.

Araştırmanın Güzel Sanatlar Liselerinde verilen BMTU derslerinin müziksel davranışlara yönelik tutumları ortaya çıkaracağı ve bu doğrultuda yeni yaklaşımlara neden olacağı düşünceleri bakımından katkı sunması umulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN İÇERİĞİ

1. EĞİTİM

Eğitim bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışlarında istendik olarak değişme meydana getirme sürecidir. Davranış değişikliklerinin olması beklenir. Başka bir deyişle eğitim en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen bireyin kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde okullar eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Eğitimin yalnız okullarda yapıldığı düşünülmemelidir. Günlük hayattaki eğitim-okul bitişikliği, eğitim denince okulu anımsatır. Oysa ki, okul dışında da gençleri ve yetişkinleri bir mesleğe hazırlamak ve onların hayata uyumlarını kolaylaştırmak için açılmış kısa süreli eğitim veren kurumlar vardır. Ayrıca eğitim okul dışında ailede, iş yerinde, asker ocağında, camide ve insanların oluşturdukları çeşitli topluluklar içinde de yer alır. En geniş anlamı ile eğitimin toplumdaki "kültürleme" sürecinin bir parçası olduğunu söyleyebiliriz (Fidan, 2012: 4).

“Eğitim; özelden genele, toplumun tüm katmanlarını etkileyen ve bu etkinin sonucunda değiştiren, bireyin doğumundan ölümüne kadar, yaşamının her aşamasında etkili olan bir kavramdır. Bir insanı eğitmek, toplumda olumlu değişimlerin en temel basamağıdır” (Özer, 2017: 1).

“İnsan yaşamının önemli bir parçasını oluşturan eğitim, günümüz bilgi çağı ve postmodern toplum kültüründe bireyleri hayata hazırlama ve meslek kazandırmada olmazsa olmaz bir olgu olarak görülmektedir. Aileden başlayarak okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında devam eden eğitim, teorik ve uygulamalı yöntem ve teknikler çerçevesinde bireyin çeşitli alanlarda davranış ve yeteneklerinin geliştirilmesi tanımını da içinde barındırır. Bu alanlardan biri olarak çağdaş kültürün kuşaklara aktarılmasında ve gelişmişliğin bir belirtisi olarak sanat eğitimi, sürecin önemli bir parçasıdır” (Konakçı, 2010: 10).

1.1. MÜZİK EĞİTİMİ

Müzik; sesleri amaçlı olarak estetik yapıda bir araya toplama sanatıdır. Müzik bir ifade biçimidir. Müzik eğitimi de çocukluk döneminden başlayarak bireylere belirli müzikal davranışlar kazandırarak bu davranışları ve becerileri geliştirme sürecidir (Say, 2005: 534).

“Müzik eğitimi, insanların çevresi ile müzik vasıtasıyla iletişimde bulunabilmesine, toplumsallaşmasına, müziği şuurlu olarak üreten ve tüketen bireyler olmasına olanak sağlar” (Turhan, 2010: 6).

Müzik eğitimi kendi içinde üç ana türe ayrılmaktadır. Bunlardan ilki olan genel müzik eğitimi, bireyde duyduğu tınıları, müziksel yaklaşımları anlamlandırmasına yönelik bir kazanım sağlamayı amaç edinir. Müzik eğitiminin ikinci türü ise “özengen müzik eğitimi” dir. Bu tür müziğe genelde amatör olarak, aktif bir şekilde katılmak ve bunu uzun bir süreçte değerlendirmek isteyen kişiler uygun görülebilir. Üçüncü tür “mesleki müzik eğitimi” dir. Kendisini müzik alanında geliştirmek isteyen; müzik eğitimcisi, müzik icracısı vb. alanlarda meslek sahibi olmak isteyen, meslek edinmek isteyen kişiler mesleki müzik eğitimi alanında yetiştirilirler (Uçan, 1997: 12).

“Genel Müzik Eğitimi, “iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program ayrımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Genel Müzik Eğitimi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokul, ortaokul, lise ve diğer özel okullarda verilmekte olan, haftalık belli bir zaman dilimini kapsayan, normal eğitim sürecinde belirlenmiş bir program dahilinde yürütülen ve bu okullardaki programı alan bütün öğrencilere verilen bir eğitim olarak tanımlanabilir” (Türkmen, 2020: 11).

Özengen Müzik Eğitimi, “müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin müziksel kalıtım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp, geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar” (Sülün, 2007: 16).

Mesleki Müzik Eğitimi, müzik alanının bütününü bir kolunu ya da dalını, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (Sülün, 2007: 16).

Mesleki Müzik Eğitimi, müzik eğitimi veren kurumlarda üç ana grupta incelenebilir. Bunlar; (1) Çalgı Eğitimi, (2) Ses Eğitimi, (3) Müzik Kuramları eğitimidir. MİOY eğitimi ise Müzik Kuramları Eğitimi içerisinde değerlendirilebilir (Erçakır, 2007: 6).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren önemli kurumlardan birisi de Güzel Sanatlar Liseleridir. Güzel Sanatlar Liseleri, öğrencilere güzel sanatlarla ilgili temel bilgi ve beceriler kazandırarak güzel sanatlar alanında nitelikli insan yetiştirilmesinde kaynaklık etmek amacıyla açılan, öğretim süresi 4 yıl olan okullardır. İlköğretimi bitiren

öğrenciler orta eğitime resim ya da müzik seçerek, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf yılsonu başarı puanları aritmetik ortalaması ile bu okulların yetenek sınavlarına başvurabilirler. Güzel Sanatlar Liselerine ön kayıt yaptırdıktan sonra belirlenen tarihlerde başvuruda bulundukları alanlarla ilgili yetenek sınavına girerler. Müzik bölümü seçecek öğrencilerde en önemli nitelik işitmedir. Bunun yanında sesin rengi ve gürlüğü ve çalınan enstrüman da önemlidir. Resim bölümü için, desen (karakalem),imgesel çalışmalar yaptırılarak öğrencinin yeteneği ölçülür. Yetenek sınavı sonucunda alınan puan ve ortaöğretim yılsonu başarı puanları hesaplanarak sıralamalar yapılır. İlk otuza giren öğrenciler kayıt yaptırmaya hak kazanırlar.

2. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Güzel Sanatlar Liseleri, öncelikle güzel sanatlarla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılmış okullardır. İlköğretim sonrasında öğrenci alan ve 4 yıllık bir eğitim süresi olan, orta öğretim düzeyindeki mesleki sanat eğitimi kurumlarıdır. Bu kurumlarda, müzik ve resim bölümü olmak üzere iki sanat dalında eğitim verilmektedir. Bu okullara özel yetenek sınavı ile öğrenci alınmaktadır. “Geçmişte öğretim süresi 1 yılı hazırlık olmak üzere, toplam 4 yıl iken, “Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması” kapsamında; Talim ve Terbiye Kurulunun 07 Haziran 2005 tarih ve 184 sayılı kararıyla, 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren hazırlık sınıfı kaldırılarak, öğrenim süresi 4 yıla göre yeniden düzenlenmiştir (Yazıcı, 2016: 23).

Türkiye’deki sanat eğitimi yapılanmasında birçok meslek liselerinin içinde özel yetenek sınavıyla öğrenci alması ve orta öğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi vermesi yönleriyle Güzel Sanatlar Liseleri müzik eğitimi adına çok önemli bir yer tutmaktadır. İlk İstanbul’da 1989-1990 eğitim-öğretim yılında açılan Güzel Sanatlar Liseleri kuruluşundan bugüne Türkiye’de müzik eğitimi veren kurumlar arasında önemli bir yere sahiptir (Apaydın, 2006: 4).

MEB’e (2006) göre, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin amaçları şöyledir:

“Öğrencilerin;

MADDE 6- (1) Okulun amacı öğrencilerin:

- Güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri,
- Özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini,
- Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır” (<https://www.muzikegitimcileri.net/agsl/yonetmelik.html>).

Bu okullardan mezun olan öğrenciler Konservatuvar, Eğitim Fakülteleri'nin Müzik ve Resim Eğitimi Anabilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Sanat Tasarım Fakülteleri'nin Müzik ve Resim Bölümleri, Silahlı Kuvvetler Bando Okulları gibi birçok kuruma yerleşmektedirler.

GSL müzik bölümleri; Türkiye'deki müzik yaşantısının geleneksel ve çağdaş boyutlarıyla bir bütün halinde ele alınıp yönlendirilmesinde ve geliştirilmesinde görev alacak nitelikli insan gücünün yetişmesinde etkin rol oynamaktadır. Özengen temelli fakat mesleki doğrultulu müzik eğitimi veren GSL kurumları; müzik eğitimeci, müzik bilimcisi, müzik sanatçısı ve müzik teknoloğu yetiştirme programlarına hazırlayıcı özellikler taşımaktadır. Programları ise müzik kuramları, ses ve çalgı eğitimi kapsamaktadır ve mezunlarının büyük bir kısmı daha çok üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde GSL kurumlarında aldıkları eğitimi devam ettirme olanağı bulmaktadırlar (Öz, 1999'dan akt. Yazıcı ve Topalak, 2014)

Güzel Sanatlar Liselerinin en temel derslerinden birisi olan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinde müzik eğitime yeni başlamış öğrencilere, başlangıç seviyesinden başlayarak bütün müzik kuralları öğretilir. Bu ders müzik eğitiminin temelini oluşturur ve çok önemlidir. Zamanla dersin içeriği ve adı değişmiştir.

3. MÜZİKSEL İŞİTME-OKUMA-YAZMA (MİÖY) DERSİ

Müziksel işitme, okuma ve yazma müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Müzik eğitimi alan bireylerin eğitim ve meslek yaşantıları boyunca müziği doğru bir şekilde anlayıp aktarabilmeleri için müziksel işitme, müziksel okuma ve yazma alanlarında iyi düzeyde eğitim almaları gerekmektedir.

“Müziğin akademik boyutunun temel alanı birçok müzik eğitimeci tarafından kabul görmüş olan “müziksel işitme okuma ve yazma” eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi alanına adım atan bireyler temel müzik bilgilerinin önemli bir kısmını bu ders aracılığı ile öğrenirler ve pekiştirirler. MİÖY dersi müziksel işitme – algılama becerisinin kazanılması ve geliştirilmesi; nota, dizi, tonalite bilgisi; solfej ve ritmik okuma; temel armoni kuralları; akor ve aralıkların kurulması, geleneksel müzik uygulamaları gibi temel müzik bilgi ve becerilerinin geliştirilmesini kapsamaktadır” (Hasar, 2016: 2).

Ülkemizde Türkiye'nin birçok ilinde Güzel Sanatlar Lisesi mevcuttur. Bu lisedeki en önemli ve temel ders olan eski adıyla Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersi şimdiki adıyla Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersi Müzik Eğitimin başlangıcı olarak değerlendirilir. Bu derste müzikle ilgili tüm kavramlar, kurallar, teorik ve uygulamalı bilgiler yer almaktadır. Güzel Sanatlar liselerine alınan öğrencilerin ilköğretimde yeterli derecede müzik eğitimi almamaları da bu dersi önemli kılmaktadır.

Müzik yeteneğine sahip kişilerle yapılan çalışmaları geliştirmek bu derste mümkündür. Çalıştırılarak müzik kulağı ve yeteneği çok daha iyi duruma getirilebilir. Bu yüzden MİOY dersi müzik yeteneğinin gelişmesinde büyük rol oynamaktadır.

MİOY eğitimi ilk olarak müziksel okuma ile başlar. Belirli bir sıralamayla notalar, sesler öğretilir. Ardından aralıklar kavratılır. Temel müzik becerileri, müzik kuralları okumayı yazmayı öğrenir gibi yavaş yavaş bu derste öğretilir.

“Müzikalite çalışmaları da ilk olarak bu derste kazandırılır. Hız terimleri, nüans terimleri, ifade terimleri, müzikal işaretler, müzik kuramlarının önemli bir kısmı MİOY dersinin önemli bir parçasıdır” (Erçakır, 2007: 7).

Güzel Sanatlar Liseleri Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Dersi Öğretim Programı, genel amaçlar, temel beceriler, değerler ve tutumlar, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalardan oluşmaktadır ve programla öğrencilerin;

- “Müziksel işitme, tonalite ve modalite tanıma, müziksel okuma, deşifre, müziksel yazma ve çok sesli duyma becerisi kazanmalarını,
- Tek sesli ve çok sesli duyma becerilerini geliştirmelerini,
- Müzik yapmada müzik yazısını, terim ve işaretlerini kullanmalarını,
- Tonal ve makamsal duyarlılıklarını geliştirmelerini,
- Müziksel yazma (dikte yapma) becerisi geliştirmelerini,
- Müziksel okuma becerisi kazanmalarını,
- Ezgisel ve ritmik hafızalarını geliştirmelerini,
- Müzik yoluyla anlama, anlatma ve dinleme becerisi geliştirmelerini,
- Türk müziği ile Batı müziğini klasik ve folklorik yönleriyle karşılaştırmalarını,
- Türk müziğinin dünya müziği içindeki yerini analiz etmelerini,
- Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyokültürel gelişimine katkıda bulunmalarını,
- Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmalarını,
- Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmelerini,
- Ülkemizi ulusal ve uluslararası müzik etkinliklerinde temsil etmelerini,
- Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmelerini,
- Atatürk’ün çağdaş Türk müziğine ilişkin görüş ve düşüncelerini yorumlamalarını amaçlamaktadır” (MEB, 2009: 9-10).

4. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE MÜZİKSEL İŞİTME OKUMA VE YAZMA-BATİ MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI EĞİTİMİ

Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde temel alan dersi olan Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma (MİOY) dersi, dört yıl boyunca zorunlu alan dersi olarak devam etmektedir. Bu ders eğitim öğretim sürecinin temel alan dersi olarak diğer alan dersleri ile etkileşimli halde yürümektedir. Eğitim-öğretim sürecinde diğer alan derslerine göre ders saati daha fazladır. Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma dersinin konu içeriği ve hedeflediği kazanımlar açısından yoğun bir program içeriğine sahip olduğu görülmektedir. (Özdemir, 2017: 3)

2017-2018 Eğitim Öğretim yılından itibaren 9. sınıfların ders programında ismi değişerek Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) adı altında işlenmeye başlamıştır. Günümüzde de bu isim altında işlenmeye devam etmektedir. Dersin ismi değişse de program içeriği incelendiğinde ders saatlerinin azaltıldığı, fakat konu içeriği ve hedeflediği kazanımlar açısından ders saatine göre yoğunluğunun devam ettiği ve bundan sonraki yıllarda da Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümlerinin en yoğun dersi olarak devam edeceği görülmektedir.

Tablo 1. 9.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
DERS ADI	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma	Batı Müziği Teori ve Uygulamaları
ÖĞRENME ALANI	Müzik İşaret ve Terimleri	
KONU	Müzik Yazmak İçin Kullanılan İşaretler	Temel Müzik Terimleri
Kavramlar	1. Dizək 2. Anahtarlar 3. Nota 4. Ek Çizgi 5. Tekrar İşaretleri 6. Bitiş Çizgisi 7. Ses değiştirici işaretler	1. Dizək 2. Sol Anahtarı 3. Fa Anahtarı 4. Nota 5. Sus 6. Zaman Belirteci 7. Ölçü Çizgisi 8. Bitiş Çizgisi 9. Tekrar İşaretleri 10. Değiştirici İşaretler
KONU	Temel Nota ve Sus Değerleri	Nota ve Sus Süre Değerleri
Kavramlar	1. Birlik Nota ve Sus 2. İkilik Nota ve Sus 3. Dörtlük Nota ve Sus 4. Sekizlik Nota ve Sus 5. Onaltılık Nota ve Sus 6. Otuzikilik nota ve sus 7. Üçleme 8. Uzatma Noktası 9. Uzatma bağı	1. Birlik Nota ve Sus 2. İkilik Nota ve Sus 3. Dörtlük Nota ve Sus 4. Sekizlik Nota ve Sus 5. Onaltılık Nota ve Sus 6. Otuzikilik nota ve sus 7. Üçleme 8. Uzatma Noktası 9. Uzatma bağı 10. Uzatma Noktası ve Uzatma Bağı
KONU	Ölçü	Ölçü
Kavramlar	1. Doğal Ölçüler (Basit Ölçüler) 2. Bileşik Ölçüler 3. Senkop	1. Ölçü 2. Basit Ölçüler 3. Bileşik Ölçüler 4. Eksik Ölçü 5. Ölçü ve Senkop
KONU	Dizi ve Aralık	Aralık Bilgisi

Tablo 1. (Devam) 9.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
ÖĞRENME ALANI	Tonal ve Makamsal Müzik	
KONU	Tonal Müzik	Diziler
Kavramlar	1. Majör ve Minör Diziler 2. Do Majör 3. La Minör	1. Diatonik Dizi, Kromatik Dizi ve Tam-Ton Dizi 2. Majör Dizi 3. Do Majör Dizi 4. Doğal Minör Dizi 5. Armonik Minör Dizi 6. Melodik Minör Dizi 7. La Minör Dizi 8. Majör ve Minör İlişkisi
KONU	Makamsal Müzik	Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar	1. Makamsal Müziğe Giriş 2. Hüseyini Makamı 3. Kürdi Makamı	1. Do Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. La Minör Tonunda Müziksel Okuma
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Okuma (Solfej-Bona)	
KONU	Do Majör ve La Minörde Müziksel Okuma	Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramlar		1. Do Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. La Minör Tonunda Müziksel Yazma
KONU	Hüseyini ve Kürdi Makamlarında Müziksel Okuma	
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Yazma (Dikte)	
KONU	Do Majör ve La Minörde Müziksel Yazma	

Tablo 1'e bakıldığında 2009 yılı "Müziksel İşitme Okuma ve Yazma" dersinin öğretim programında, öğrenme alanlarının olduğu, fakat 2022 yılı "Batı Müziği Teori ve Uygulamaları" dersinin öğretim programında öğrenme alanlarının olmadığı görülmektedir. 2009 yılında "Müzik Yazmak İçin Kullanılan İşaretler" olan konu başlığı, 2022 yılında "Temel Müzik Terimleri" olarak değişmiştir. Benzer şekilde, "Temel Nota ve Sus Değerleri" adlı konu başlığının "Nota ve Sus Süre Değerleri" olarak; "Dizi ve Aralık" adlı konu başlığının "Aralık Bilgisi" olarak değiştirildiği, "Ölçü" adlı konu başlığının aynı şekilde kaldığı görülmektedir. Konu başlıkları değişikliğe uğradığı gibi kavramların da değiştiği görülmektedir. 2009 yılında Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinin uygulama alanı olarak bilinen "Müziksel Okuma ve Yazma" çalışmaları, "Tonal Müzik" başlığıyla verilirken; 2022 yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinde "Diziler" başlığıyla daha ayrıntılı olarak öğretim programında yer almaktadır. 2009 yılında "Makamsal Müzik" olan konu başlığı, "Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Okuma" olarak; "Do Majör ve La Minörde Müziksel Okuma"

olan konu başlığının, “ Do Majör ve La Minör Tonunda Müziksel Yazma” olarak değiştiği görülmektedir. Ayrıca 2009 yılında makamsal müzik anlatılırken, 2022 yılında makamsal müziğin öğretim programından çıkarıldığı görülmektedir.

Tablo 2. 10.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
DERS ADI	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma	Batı Müziği Teori ve Uygulamaları
ÖĞRENME ALANI	Müzik İşaret ve Terimleri	
KONU	Ölçü	Aksak ve Eksik Ölçü
Kavramlar	1. Karma Ölçüler 2. Eksik Ölçü	1. Aksak Ölçüler 2. Eksik Ölçüler
KONU	Aralık	Modal Müzik
Kavramlar	1. Uyumlu Aralıklar 2. Yarı Uyumlu Aralıklar 3. Uyumsuz Aralıklar	1. Modal Müzik 2. Batı Müziğine Uyarlanmış Türk Müziği Makamalı 3. Kürdi Makamı Dizisi 4. Hüseyini Makamı Dizisi 5. Rast Makamı Dizisi 6. Hicaz Makamı Dizisi 7. Nikriz Makamı Dizisi 8. Nihavent Makamı Dizisi
KONU	Akor	Akor
Kavramlar	1. Temel Durumda Majör Akorlar 2. Temel Durumda Minör Akorlar 3. Temel Durumda Eksik Beşli Akorlar 4. Temel Durumda Artık Beşli Akorlar	1. Temel Durumda Majör Akorlar 2. Temel Durumda Minör Akorlar 3. Temel Durumda Eksik Beşli Akorlar 4. Temel Durumda Artık Beşli Akorlar 5. Akor Sembolleri
ÖĞRENME ALANI	Tonal ve Makamsal Müzik	
KONU	Tonal Müzik	Tek Diyezli/ Tek Bemollü Tonlar
Kavramlar	1. Sol Majör 2. Mi Minör 3. Fa Majör 4. Re Minör	1. Sol Majör Dizisi 2. Mi Minör Dizisi 3. Fa Majör Dizisi 4. Re Minör Dizisi
KONU	Makamsal Müzik	Sol Majör ve Mi Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar	1. Nikriz Makamı 2. Hicaz Makamı	1. Sol Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Mi Minör Tonunda Müziksel Okuma
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Okuma (Solfej-Bona)	
KONU	Sol Majör ve Mi Minörde Müziksel Okuma	Fa Majör ve Re Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar		1. Fa Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Re Minör Tonunda Müziksel Okuma
KONU	Fa Majör ve Re Minörde Müziksel Okuma	Sol Majör ve Mi Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramlar		1. Sol Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. Mi Minör Tonunda Müziksel Yazma
KONU	Nikriz ve Hicaz Makamlarında Solfej Okuma	Fa Majör ve Re Minör Tonunda Müziksel Okuma

Tablo 2. (Devam)10.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Yazma (Dikte)	
KONU	Sol Majör ve Mi Minörde Müziksel Yazma	
KONU	Fa Majör ve Re Minörde Müziksel Yazma	
KONU	Nikriz ve Hicaz Makamlarında Müziksel Yazma	

Tablo 2’ye bakıldığında yine 2009 yılı “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” dersinin öğretim programında öğrenme alanlarının olduğu, fakat 2022 yılı “Batı Müziği Teori ve Uygulamaları” dersi öğretim programında öğrenme alanlarının olmadığı görülmektedir. 2009 yılında “Ölçü” olan konu başlığı 2022 yılında “Aksak ve Eksik Ölçü” olarak değiştirilmiştir. Benzer şekilde, “Aralık” adlı konu başlığının “Modal Müzik” olarak değiştirildiği, “Akor” adlı konu başlığının aynı şekilde kaldığı görülmektedir. Konu başlıkları değişikliğe uğradığı gibi konu ve kavramların da değiştiği görülmektedir. 2009 yılında Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinin uygulama alanı olarak bilinen “Müziksel Okuma ve Yazma” çalışmaları öğretim programında “Tonal Müzik” başlığıyla verilirken, 2022 yılında Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinin öğretim programında “Tek Diyezli/Tek Bemollü Tonlar olarak değişmiş, fakat kavramlar aynı şekilde kalmıştır. 2009 yılında “Makamsal Müzik” olan konu başlığının, “Sol Majör ve Mi Minör Tonunda Müziksel Okuma” olarak; “Sol Majör ve Mi Minörde Müziksel Okuma” olan konu başlığının, “Fa Majör ve Re Minör Tonunda Müziksel Okuma” olarak; “Fa Majör ve Re Minörde Müziksel Okuma” olan konu başlığının, “Sol Majör ve Mi Minör Tonunda Müziksel Yazma” olarak; “Nikriz ve Hicaz Makamlarında Solfej Okuma” olan konu başlığının “Fa Majör ve Re Minör Tonunda Müziksel Okuma” olarak değişikliğe uğradığı görülmektedir. Yine 2009 yılında makamsal müzik anlatılırken, 2022 yılında makamsal müziğin öğretim programından çıkarıldığı görülmektedir.

Tablo 3. 11.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
DERS ADI	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma	Batı Müziği Teori ve Uygulamaları
ÖĞRENME ALANI	Müzik İşaret ve Terimleri	
KONU	Akor	Akor Çevrimleri
Kavramlar	1. Birinci Çevrim Konumunda Majör Akorlar 2. Birinci Çevrim Konumunda Minör Akorlar 3. İkinci Çevrim Konumunda Majör Akorlar 4. İkinci Çevrim Konumunda Minör Akorlar	1. Birinci Çevrim Majör Akorlar 2. Birinci Çevrim Minör Akorlar 3. İkinci Çevrim Majör Akorlar 4. İkinci Çevrim Minör Akorlar
KONU	Kadans	Kadans
Kavramlar	1. Plagal Kadans 2. Otantik Kadans 3. Tam Kadans	1. Plagal Kadans 2. Otantik Kadans 3. Tam Kadans
ÖĞRENME ALANI	Tonal ve Makamsal Müzik	
KONU	Tonal Müzik	Yedili Akorlar
Kavramlar	1. Re Majör 2. Si Minör 3. Si Bemol Majör 4. Sol Minör	1. Dominant Yedili Akoru 2. Majör Yedili Akoru 3. Minör Yedili Akoru 4. Eksik-Beş Yedili Akoru 5. Eksik Yedili Akoru
KONU	Makamsal Müzik	İki Diyezli/ İki Bemollü Tonlar
Kavramlar	1. Hüzzam Makamı 2. Segâh Makamı 3. Saba Makamı	1. Re Majör Dizisi 2. Si Minör Dizisi 3. Si Bemol Majör Dizisi 4. Sol Minör Dizisi
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Okuma (Solfej-Bona)	
KONU	Re Majör ve Si Minörde Müziksel Okuma	Re Majör ve Si Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar		1. Re Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Si Minör Tonunda Müziksel Okuma
KONU	Si Bemol Majör ve Sol Minörde Müziksel Okuma	Si Bemol Majör ve Sol Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar		1. Si Bemol Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Sol Minör Tonunda Müziksel Okuma
KONU	Hüzzam Segâh ve Saba Makamlarında Müziksel Okuma	Re Majör ve Si Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramlar		1. Re Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. Si Minör Tonunda Müziksel Yazma
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Yazma (Dikte)	
KONU	Re Majör ve Si Minörde Müziksel Yazma	Si Bemol Majör ve Sol Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramlar		1. Si Bemol Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. Sol Minör Tonunda Müziksel Yazma
KONU	Si Bemol Majör ve Sol Minörde Müziksel Yazma	
KONU	Hüzzam Segâh ve Saba Makamlarında Müziksel Yazma	

Tablo 3'e bakıldığında yine 2009 yılı "Müziksel İşitme Okuma ve Yazma" dersinin öğretim programında öğrenme alanlarının olduğu, fakat 2022 yılı "Batı Müziği Teori ve Uygulamaları" dersi öğretim programında öğrenme alanlarının olmadığı görülmektedir. 2009 yılında "Akor" olan konu başlığı 2022 yılında "Akor Çevrimleri" olarak değiştirilmiştir. 2009 yılında "Kadans" adlı konu başlığı "Kadans" olarak kalıp, kavramlarında değişikliğe uğramadığı görülmektedir. Yine 2009 yılında Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinin uygulama alanı olarak bilinen "Müziksel Okuma ve Yazma" çalışmaları, 2009 yılında "Re Majör ve Si Minörde Müziksel Okuma" ve "Si Bemol Majör ve Sol Minörde Müziksel Okuma" olan konu başlıkları 2022 yılında da aynı şekilde verilmektedir. 2009 yılında "Hüzzam Segâh ve Saba Makamlarında Müziksel Okuma" olan konu başlığının, "Re Majör ve Si Minör Tonunda Müziksel Yazma" olarak; "Re Majör ve Si Minörde Müziksel Yazma" olan konu başlığının, "Si bemol Majör ve Sol Minör Tonunda Müziksel Yazma" olarak değişikliğe uğradığı görülmektedir. Ve yine 2009 yılında makamsal müzik anlatılırken, 2022 yılında makamsal müziğin öğretim programından çıkarıldığı görülmektedir.

Tablo 4. 12.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
DERS ADI	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma	Batı Müziği Teori ve Uygulamaları
ÖĞRENME ALANI	Müzik İşaret ve Terimleri	
KONU	Akor	Yedili Akorlar
Kavramlar	1. Temel Durumda Dominant Yedili Akorlar 2. Birinci Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar 3. İkinci Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar 4. Üçüncü Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar 5. Diğer Dört Sesli Akorlar	1. Temel Konumda Dominant Yedili Akorlar 2. Birinci Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar 3. İkinci Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar 4. Üçüncü Çevrim Konumunda Dominant Yedili Akorlar
KONU	Tonaliteye Yabancı Sesler	Akora Yabancı Sesler
Kavramlar	1. Geçici Ses 2. Öncü Ses 3. İşleyici Ses 4. Geciktirici Ses	1. Geçici Ses 2. İşleyici Ses 3. Geciktirici Ses 4. Öncü Ses
KONU	Alterasyon, Modülasyon, Transpoze	Modülasyon, Alterasyon, Transpoze
Kavramlar	1. Alterasyon 2. Modülasyon 3. Transpoze	1. Modülasyon 2. Alterasyon 3. Transpoze
ÖĞRENME ALANI	Tonal ve Makamsal Müzik	
KONU	Tonal Müzik	Üç Diyezli Üç Bemollü Tonlar

Tablo 4. (Devam) 12.Sınıf 2009 Yılı Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi ile 2022 Yılı Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Öğretim Programının Karşılaştırılması

	2009	2022
Kavramlar	1. La majör 2. Fa Diyez Minör 3. Mi Bemol Majör 4. Do Minör	1. La majör 2. Fa Diyez Minör 3. Mi Bemol Majör 4. Do Minör
KONU	Makamsal Müzik	La Majör ve Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar	1. Nihavent Makamı 2. Karcıgar Makamı 3. Rast Makamı	1. La Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Okuma
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Okuma (Solfej-Bona)	
KONU	La Majör ve Fa Diyez Minörde Müziksel Okuma	Mi Bemol Majör ve Do Minör Tonunda Müziksel Okuma
Kavramlar		1. Mi Bemol Majör Tonunda Müziksel Okuma 2. Do Minör Tonunda Müziksel Okuma
KONU	Mi Bemol Majör ve Do Minörde Müziksel Okuma	La Majör ve Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramlar		1. La Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Yazma
KONU	Nihavent, Karcıgar ve Rast Makamlarında Müziksel Okuma	Mi Bemol Majör ve Do Minör Tonunda Müziksel Yazma
Kavramalar		1. Mi Bemol Majör Tonunda Müziksel Yazma 2. Do Minör Tonunda Müziksel Yazma
ÖĞRENME ALANI	Müziksel Yazma (Dikte)	
KONU	La Majör ve Fa Diyez Minörde Müziksel Yazma	
KONU	Mi Bemol Majör ve Do Minörde Müziksel Yazma	
KONU	Nihavent, Karcıgar ve Rast Makamlarında Müziksel Yazma	

Tablo 4’e bakıldığında yine (Tablo 1-2-3 ile aynı şekilde) 2009 yılı “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” dersinin öğretim programında öğrenme alanlarının olduğu, fakat 2022 yılı “Batı Müziği Teori ve Uygulamaları” dersi öğretim programında öğrenme alanlarının olmadığı görülmektedir. 2009 yılında “Akor” olan konu başlığı 2022 yılında “Yedili Akorlar” olarak değiştirilmiştir. Benzer şekilde, “Tonaliteye

Yabancı Sesler” adlı konu başlığının “Akora Yabancı Sesler” olarak; “Alterasyon, Modülasyon, Transpoze” adlı konu başlığının “Modülasyon, Alterasyon, Transpoze” olarak değiştirildiği görülmektedir. Fakat konu başlıkları değişikliğe uğrasa da kavramların aynı şekilde kaldığı görülmektedir. Yine 2009 yılında Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinin uygulama alanı olarak bilinen “Müziksel Okuma ve Yazma” çalışmalarının, 2009 yılında “Tonal Müzik” olan konu başlığının “Üç Diyezli/Üç Bemollü Tonlar” olarak; “Makamsal Müzik” olan konu başlığının, “La Majör ve Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Okuma” olarak; “La Majör ve Fa Diyez Minörde Müziksel Okuma” olan konu başlığının, “Mi Bemol Majör ve Do Minör Tonunda Müziksel Okuma” olarak; “Mi Bemol Majör ve Do Minörde Müziksel Okuma” olan konu başlığının “La Majör ve Fa Diyez Minör Tonunda Müziksel Yazma” olarak; “Nihavent, Karcıgar ve Rast Makamlarında Müziksel Okuma” konu başlığının ise “Mi Bemol Majör ve Do Minör Tonunda Müziksel Yazma” olarak değişikliğe uğradığı görülmektedir.

Tablolara (1-2-3-4) bakıldığında; 2009 yılı 9.10.11. ve 12. sınıfların tümünün öğretim programında öğrenme alanlarının olduğu fakat 2022 yılı öğretim programında öğrenme alanlarının olmadığı, sadece konu ve kavramlara yer verildiği görülmektedir. 2009 yılında ders adı “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” iken, bu dersin içeriğinde makamsal müziğin ayrıntılı olarak verildiği görülmektedir. Fakat ders adı “Batı Müziği Teori ve Uygulamaları” olduktan sonra Güzel Sanatlar Lisesi eğitim programına “Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulamaları”, “Türk Halk Müziği Teori ve Uygulamaları” olarak iki farklı ders daha eklenmiştir. Makamsal müzik bu derslerde daha ayrıntılı verildiği için, BMTU dersi içinde Batı müziğine uyarılmış şekilde kısaca anlatılmıştır. 2009 yılında dersin adı MİÖY iken, öğretim programında makamsal müzik okuma ve yazmaya kavramlar bölümünde yer verilmiştir. 2022 yılında dersin adı BMTU olduktan sonra, öğretim programında makamsal müzik okuma ve yazmaya yer verilmemiştir. Her iki programa bakıldığında, konu isimleri ve kavramlar yıllar içerisinde büyük değişikliklere uğramıştır. Zamanla dersin adı ve kazanımları değiştiği için kavramların da değişikliğe uğraması olağandır.

5. GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDE BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİNİN ÖNEMİ

Güzel Sanatlar Liselerinde öğrencilerin birçoğu müzik bilgisi olmadan eğitim öğretim hayatına başlamaktadır. Bu liselerin giriş sınavlarında bilgi değil, müzik

yeteneği ve müzik kulağı olan ğrenci okula girmeye hak kazanmaktadır. Müzik eğitimi yaşantısının başladığı bu liselerde eski adıyla Müziksel İşitme Okuma ve Yazma, yeni adıyla Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinde müzik eğitiminin temeli atılmaktadır. Bu nedenle bu dersin önemi çok büyüktür. Teorik derslere ve bireysel çalgı derslerine ışık tutmaktadır.

2009 yılında yayınlanan MİOY dersi Orta ğretim Programı'nın içeriğinde; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma ve sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi gibi ortak beceriler yer almaktadır. Bunun yanı sıra müziksel işitme, okuma ve yazma dersine ait müziksel işitme, müziksel okuma (solfej yapma), tonalite ve modalite (makam) tanıma, deşifre yapma, müziksel yazma (dikte yapma) ve çok sesli duyma becerileri yer almaktadır (zdemir, 2017: 4).

Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Dersi ğretim Programı; Müzik İşaret ve Terimleri, Tonal ve Makamsal Müzik, Müziksel Okuma, Müziksel Yazma ğrenme alanları çerçevesinde yapılandırılmıştır. Dört geniş içerikli öğrenme alanı çevresinde programlanan bu derste, öğrencilerin başarı ya da başarısızlığı diğer derslerindeki başarı durumlarını da etkileyecektir. GSL ğrencileri, mesleki yaşantıları boyunca kullanacakları temel bilgi ve becerileri bu ders sayesinde kazanırlar (zdemir, 2017: 5).

Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinin 2009 yılında adı değişerek Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersi olduktan sonra da ders içeriği olarak aynı yoğunlukta ve önemde GSL ğrencilerine verilmektedir. İçerik olarak ufak değişiklikler olsa da dersin konu olarak yoğunluğu aynı kalmıştır.

6. BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİ TEMEL KAVRAMLAR

6.1. MÜZİKSEL İşİTME

Müziksel işitme; duyulan müziksel sesleri belirli kurallar çerçevesinde ifade etmeyi, sesleri algılama, tanımlama, birbirinden ayırt etme ve çözümlleme davranışlarına odaklanan bir eğitimdir (Yaşmut, 2013: 19).

Özgür ise müziksel işitmeyi şu şekilde tanımlamaktadır:

“Müziksel işitme, işitme yoluyla algılanabilir müziksel öğe ve ilişkileri tanıma, çözümlleme ve ayırt etme yeteneğidir. Müziksel ğe ve ilişkiler denince ilk akla gelen

şunlardır: Müziksel ses yüksekliği ve ses niteliği, ses gürlüğü, ses rengi, ses türü, ton türü, ritimsel ve ezgisel ilişkiler, aralıklar, iki veya daha çok sesli tınlayışlardır. Bunları tanıma, ayırt etme, çözümleme, adlandırma, yazma vb. konular müziksel işitmenin basamaklarını oluşturur” (Özgür, 1996’dan akt. Apaydın, 2006: 14).

6.2. MÜZİKSEL OKUMA (SOLFEJ)

Müziksel okuma veya solfej için; herhangi bir müzik yazısını, içerisinde yer alan tüm değişkenlerle beraber seslendirme-ifade edebilme diyebiliriz (Yaşmut, 2013: 21).

Müziksel okumayı Aydoğan şu şekilde tanımlamaktadır: “Bir müzik yazısını seslere çevirmeye “müziksel okuma” denir. Müziksel okuma müzik yazısını, müziğin harfleri olarak nitelendirilebilecek notaların ad, yükseklik, süre (ritim), hız (tempo), gürlük ve ayırtlarıyla seslendirmedir. Müziksel okuma, okumanın özelliğine göre farklı türlere ayrılabilir. Örneğin; gözle (içten) okuma, sesli okuma, deşifre okuma (ön okuma), yorumsal okuma; bona (ritimsel) okuma, dizi okuma, akor dizisi (kadans) okuma, ezgi okuma, tek sesli okuma, bireysel okuma, toplu okuma, eşlikli okuma, eşiksiz okuma, çok sesli okuma, makamsal okuma; vokalle (sesle) okuma, çalgıyla okuma; sol anahtarında okuma, fa anahtarında okuma vb. müziksel okumanın en basitinden bir ritmi, aralığı, ezgiyi okumadan en karmaşığı durumundaki (partisyon) okumaya değin ulaşabilen ve her davranışın, kendinden sonra gelenin bir ön koşulu olan oldukça geniş bir açılımı vardır. Müziksel okumaya uluslararası müzik terminolojisinde “solfej” denilmektedir ve müzik eğitiminde son derece önemli bir işlevi bulunmaktadır” (Aydoğan, 1998’den akt. Apaydın, 2006: 14).

Yılmaz’a göre, “Solfej yorum yapabilme becerisini yetkinleştirir. Ezginin ton, seyir ve ses sınırları gibi değişmez özelliklerinin dışında; yorumcunun kendisini anlatma ve ezgiye kendine öz yeni anlamlar yükleme becerisini kazandırır. Böylece her ezgi; okuyucusuna göre değişik yorumlanacak ve anlam kazanacaktır. Böylesi bir düşünce solfeji, birey için zorunluluk, görev ya da sıkıcı bir çalışma olmaktan çıkaracak; kendini anlatabilmenin, sergileyebilmenin, çevresindekilere göre ayrıcalığını (ötekiliğini) kavrayabilmenin bir yolu olarak gösterecek ve solfej yapma çalışmalarına süreklilik kazandıracaktır” (Yılmaz, 2006’dan akt. Türkmen ve Yıldız, 2019: 2797).

Bu tanımlardan yola çıkarak solfej; seslerin isimlerine, süresine ve frekanslarına uygun şekilde okuyabilmek olarak ifade edilebilir. Batı Müziği Teori ve Uygulamaları derslerinin en önemli öğelerinden birisi solfej çalışmalarıdır. Solfej okumayla birlikte

nota bilgisi, tartım, aralıklar, diziler gibi birçok temel bilgiler de gelişmektedir. Zamanla zihinde ve kulakta sesler ezber haline gelmektedir. Bu çalışmalar da bireyin müzik kulağının gelişmesinde büyük fayda sağlayacaktır.

6.3. MÜZİKSEL YAZMA

Müziksel yazma (dikte yapma) ezgisel nitelikte yazılan parçaları, ölçü rakamına, ses sürelerine ve ses yüksekliklerine uygun olarak tonal - modal (makamsal) durumlar göz önünde bulundurularak yazma olarak adlandırılır. Müziksel yazma öğrenme alanı, tonal ve makamsal dikte yapmanın yanında tartım yazma çalışmalarını da kapsayacak şekilde düşünülmüştür. Buradaki amaç öğrencilerin tonal ve makamsal olarak duydukları müzikleri dizek üzerine aktarması, tartım yazma çalışmalarıyla da nota değerleri, tartım bilgisi, ölçü kavramı gibi konuları pekiştirerek ritim duygusunu geliştirmeleridir (MEB, 2009: 12).

Dikte çalışmalarının amaçları arasında öğrencinin duyduğu seslendirdiği, kendisinin veya bir başkasının eserini notaya alabilmesi gösterilebilir. Bunun yanı sıra MİÖY dersi eğitimini destekleyen, tamamlayan bir unsur olmasını, genel müzik bilgisi adı altında toplanan (nota isimleri, anahtar, donanım, hız, gürlük, anlatım vb.) terim ve işaretleri öğrenmesini, yaratıcı yeteneğini geliştirebilmesini, çevre müziklerini derleyebilmesi sayılabilir (Apaydın, 2006: 16).

Dikte bireyin hafızasında ürettiği ya da herhangi bir müzik kaynağından veya enstrümandan işittiği müzikal sesleri müzik yazısının öğeleri ile (nota, sus, ifade terimleri vb.) dizek üzerine aktarmasıdır. Müziksel işitme eğitiminin en önemli unsurlarından biri olan müziksel yazma, öğrencinin müzikal düşüncesinin ve yaratıcılığının gelişmesinde önemli ölçüde katkı sağlar. Ayrıca müziksel yazma boyutundaki performans arttıkça, öğrencinin müzik yazısındaki öğeleri daha bilinçli bir biçimde kavramaya ve kullanmaya başladığı net olarak görülür (Özçelik, 2003'den akt. Öztürk, 2011: 8).

6.3.1. Dikte

Eski adıyla “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” yeni adıyla “Batı Müziği Teori ve Uygulamaları” adı altında verilen ders üç temel boyutta incelenmektedir.

1. Solfej veya müziksel okuma; seslerin yüksekliğini, süre değerlerini doğru yaparak, entonasyon ve benzeri teknik özelliklere önem vermektedir.
2. Teori ve müziksel yazma; müzik bilgilerinin temel eğitimini vererek öğrencilere armoni, kontrpuan, müzik biçimleri vb. gibi teorik derslere ve bireysel çalgı eğitimine de ışık tutarak desteklemektedir.

3. Dikte veya müziksel işitme ve yazma; duyulan ezginin tonalitesini ve ölçü sayısını belirlemek, onun notalarının doğru ses yüksekliğini bulabilmek ve notaya geçirmek, ritmik kalıplarını veya süre değerlerini düzgün belirlemek ve bu aşamada aldığı teorik bilgilerin uygulamalarıyla ilgilidir. Dolayısıyla solfej eğitiminin temelini oluşturan dikteler; müziksel hafızanın, işitmenin, notasyonun, ritim yazma ve algılama becerisinin sentezlenmiş ürünüdür” (Elhankızı, 2015: v).

6.3.2. Müzik teorisi

“Ezgi, ritim, ölçü, perdeler, aralıklar, diziler, armoni, kontrpuan, biçim bilgisi, türler ve çeşitler, çalgı bilgisi, orkestra bilgisi gibi birçok konuyu kapsar” (Say, 2002: 366).

6.3.3. Aktarım

Bir musiki eserini, yazılı bulunduğu ses yüksekliğinden, başka herhangi bir ses yüksekliğine geçirmeğe aktarım denir (Say, 2002: 21).

6.3.4. Dizi

Adını başladığı sestten alan, art arda sıralanmış sekiz yanaşık sesin oluşturduğu ses zincirine denir. Diziyi oluşturan sekiz komşu ses birbirleriyle ikili aralık ilişkisi içindedirler. İkili aralıkların dizilişlerindeki farklılıklar; majör, minör, dorian, lydian, hicaz, segâh... gibi farklı karakter ve tatlardaki dizileri oluşturur (İman, 2012: 87).

6.3.5. Mod

Dizilerin ve melodilerin sınıflandırılmasında kullanılan temel bir kavramdır (Say, 2002: 350).

6.3.6. Modalite

Modların kullanıldığı müzik sistemi, bir eserde kullanılan moda göre belirlenen nitelik. Avrupa müziğinin tonaliteye yönelmesinde temel işlev görmüştür (Say, 2002: 351).

6.3.7. Tetrakort

Gamların kuruluşunu kolaylaştırmak için kullanılan, ardışık 4 perdeye denir. Majör ve minör gamların kurulmasında dört çeşit tetrakort kullanılır (Köse, 2012: 78).

6.3.8. Ton

Dizinin seslerinden oluşturulan ezgiye denir. Yani, Do Majör dizisinin seslerinden oluşturulan bir müzik yapıtına Do Majör tonunda denir (Çalışır, Tarihsiz: 91).

6.3.9. Tonal

Tonaliteye ilişkin. Tonal özellikte. Tonal sistem ile yazılan, içinde tonal bir merkez bulunduran müzik (Say, 2002: 522).

6.3.10. Tonalite

Bir dizinin tonal ilkelere göre kuruluşu. Dizilerin ve tonların ne şekilde kurulmuş bulunduğunu açıklayan sistem ve onun dayandığı kurallar bütünüdür (Say, 2002: 522).

6.3.11. Aralık

Art arda ya da aynı anda tınlayan iki ses arasındaki mesafedir (Hasar, 2016: 16).

6.3.12. Akor

En az üç farklı sesin eş zamanlı tınlamasıyla oluşan ses topluluğudur (Hasar, 2016: 16).

İKİNCİ BÖLÜM

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

1. MİOY VE BMTU DERSİ İLE İLGİLİ TEZ ÇALIŞMALARI

Burada yer alan çalışmalar yıla göre (yeniden eskiye doğru) sıralanmıştır.

Yıldız (2022), “Konservatuvar Solfej Dersi Sınavlarında Eğitimcilerin Soru Sorma Stratejilerinin Değerlendirilmesi ve Yaklaşım Önerileri” adlı sanatta yeterlik tez çalışmasında, konservatuvar solfej dersi eğitimcilerinin sınav yaklaşımlarının değerlendirilmesini, soru sorma stratejilerinin tespit edilmesini, teorik ve uygulama sınavlarının içerik analizinin yapılmasını amaçlamıştır. Araştırma, Batı müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarının solfej dersi eğitimcileri ve sınavlarıyla sınırlıdır. Yapılan çalışma nitel bir araştırma olup, betimsel yöntemlere dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırmada veriler, ulaşılabilen 21 konservatuvardan 36 solfej eğitimcisi ile yapılandırılmış görüşme yapılarak ve solfej dersi sınav sorularını veren 10 konservatuvarın (5’i ortaokul düzeyinde eğitim veren, 5’i lisans eğitimi veren konservatuvarlar) sorularının solfej, teori ve dikte alanlarında içerik analizleri yapılarak toplanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, konservatuvar solfej dersi sınavlarında eğitimcilerin yaklaşımları, sınav içerikleri, soru sorma stratejileri belirlenmiş ve elde edilen bulgular yorumlanarak araştırmacı tarafından yaklaşım önerilerinde bulunulmuştur.

Çeliktaş (2021), “Kodaly Temelli Müzik Öğretim Programının Çocuk Korusu Eğitiminde Müziksel İşitme ve Okuma Becerilerine Etkisi” adlı doktora tez çalışmasında, Kodály felsefesi, metodu ve ders planlama ilkelerine uygun olarak hazırlanmış Kodály temelli müzik öğretim programının, hazırlık çocuk korosunda eğitim alan çocukların müziksel işitme ve okuma becerilerine olan etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma sürecinde; metodun işleyişi, metotta kullanılan teknik ve araçlar ile materyaller göz önünde bulundurularak 30 adet ders planı içeren bir öğretim programı hazırlanmış ve hazırlık korosunda eğitim alan 12 çocuğa uygulanmıştır. Tek grup öntest-sontest deneysel desen kullanılarak yapılan araştırmanın öntest ve sontest uygulamalarında, çocukların müziksel işitme ve okuma becerilerini ölçmek için Gordon’un Intermediate Measures of Music Audiation (IMMA) testi ile araştırmacı tarafından hazırlanan Tonal İşitme ve Deşifre Testi (TİDPT) ve

majör-minör şarkılardan oluşan Müziksel Okuma Soru Takımı (MOST) kullanılmıştır. Araştırmada çocukların; IMMA testi, TİDPT- Tonal işitme, TİDPT- Tonal deşifre, MOST- Ritmik okuma, MOST- Solfej olmak üzere tüm testlere ilişkin ön test-son test puanları arasında son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılığa ulaşılmış ve Kodaly temelli müzik öğretim programının çocukların müziksel işitme ve okuma becerileri üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların ön test ve son test sonuçları ayrıntılı olarak incelenmiş ve tüm çocukların müziksel işitme ve okuma becerilerinde önemli düzeyde artış olduğu tespit edilmiştir.

Erol (2019), “Ülkemizdeki Üç Konservatuvarda Kullanılan Solfej Materyallerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Türkiye’de müzik eğitiminde kullanılan metotların kaynaklarını araştırmış ve kullanım biçimlerini incelemiştir. Araştırmada, solfej materyalleri incelenmeden önce sırasıyla, solfejin tanımına, Avrupa ve Cumhuriyet Dönemi öncesi nota yazımı ve nota yazısının gelişiminde etkili olan nedenlere solfej eğitimi bağlamında yer verilmiştir. Avrupa ve dünyada kullanılan güncel nota öğretim metotlarına genel bakışın ardından, Türkiye’deki solfej eğitimi Cumhuriyet öncesi ve sonrası olarak kategorize edilmiştir. Araştırmada, Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuarı ve Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuarında solfej eğitiminde kullanılan metotlar araştırılmıştır. Türkiye’de 1920’lerden günümüze kadar gelen solfej metotları, dünya genelindeki solfej eğitimi ve metotlarının kullanımı ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Araştırmada, geleneksel ve yeni Fransız metotlarla birlikte klasik müzik literatürüne ait eserlerin, dünya müziklerinin, Rus geleneksel metotlarının ve Türkiye’de yazılmış solfej metotlarının yer aldığı görülmektedir. Tek ve birden fazla metodun kullanımının öğrenciler üzerindeki etkileri ve olası sonuçları, besteci, piyanist, orkestra-koro şefi ve üniversite hocaları arasından 11 kişiyle yapılan röportajlar aracılığıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada, Avrupa’da 18. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar kullanılan müzik öğretim yöntemlerinin karşılaştırılmasının sonucunda toplam on iki sistemden dokuzunun Alfabetik nota yazımının temelini oluşturdukları, Türkiye’de uygulanan solfej ve müzik eğitim yöntemlerine bakıldığında Cumhuriyet Dönemi öncesinde müzik eğitiminin saray içi ve saray dışı olmak üzere ikiye ayrıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, Lavignac kitabının Türkiye’de kullanılan en yaygın solfej metodu olduğu ve üç

konservatuvarda en yaygın olarak kullanılan solfej kaynaklarının, Fransız, Rus ve Türk kaynakları olduğu sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Ertürk (2018), “Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitiminin Piyano Eğitimine Etkisine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Türkiye'deki eğitim fakültelerinde okutulan müziksel işitme, okuma yazma eğitiminin, piyano eğitimine olan etkilerini saptamayı ve olumlu/olumsuz etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini ülkemizde müzik öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrenci ve Piyano/Müziksel İşitme Okuma Yazma derslerini yürüten öğretim elemanları oluştururken; örneklemini (2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında öğrenimine başlayan) yedi bölgedeki eğitim fakültelerinden seçilen öğrenci ve öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada, 12 MİÖY öğretim elemanı, 20 piyano öğretim elemanı, MİÖY ve piyano eğitimi alan 3. ve 4. sınıf 302 öğrenci yer almaktadır. Araştırmada, YÖK programında yer alan “MİÖY ve Piyano” derslerinin içerikleri incelenip karşılaştırılarak, MİÖY eğitiminin piyano eğitimine olan etkisinin hangi aşamalarda ve içerikte olduğu, öğrenci ve ilgili öğretim elemanları görüşleri de alınarak saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada, anket tekniği kullanılmış ve elde edilen veriler temel istatistiksel metotlar ile çözümlenmiştir. Araştırmada, MİÖY dersinin piyano dersine pozitif yönlü ve anlamlı/ olumlu etkisi olduğu, piyano eğitimindeki temel davranışlar ve yaklaşımların, müziksel işitme, okuma, yazma eğitimi ile “büyük ölçüde” bağlantılı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şendurur (2017), “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitiminin Keman Eğitimine Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, MİÖY eğitiminin, keman eğitimine etkisini incelenmiştir. Çalışma regresyon yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Çalışma nicel bir araştırmadır. Çalışmada, Türkiye’deki belirli kriterlere göre seçilen yedi üniversitenin müzik eğitimi anabilim dallarında lisans 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 53 keman öğrencisine anket uygulanmıştır. Bu çalışmada MİÖY eğitiminin keman çalmada entonasyona olumlu yönde katkısı olduğu görülmüş; ayrıca ritmik nota değerlerini çalmada, akoru tanıyıp çalmada, ritmik ve atlamalı yazılmış olan alıştırma, etüt ya da eserlerde hızlı deşifreye, etüt ya da eser çalışırken alıştırma, etüt ya da eserin ton değişimine uğramış bölümlerini fark edebilme ve buna adapte olmada olumlu yönde katkısı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda, keman çalma becerisini geliştirmeyi amaçlayan keman öğrencilerinin, MİÖY çalışmalarına da aynı

şekilde önem vermeleri, öğrencilerin MİOY dersine ayırmış oldukları çalışma saatlerinin disiplinli ve düzenli olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla eğitimciler tarafından planlamalar yapılması ortaya konulmuştur. Ayrıca MİOY eğitimcilerinin MİOY eğitiminin keman eğitimi üzerindeki etkisini öğrencilere anlatması, önemini kavratması ve onlara çalışma önerilerinde bulunması görüşleri ortaya çıkmıştır.

Hasar (2016), “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinde Uygulanan Geleneksel Türk Müziği Solfej Eğitiminin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, MİOY dersinde uygulanan Geleneksel Türk Müziği solfej eğitiminin durumunu incelemiştir. Araştırmada MİOY dersini yürütmekte olan 14 öğretim elemanına 26 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Bu çalışmada üniversitelere bağlı müzik eğitimi anabilim dallarının büyük bir bölümünde MİOY ders içeriği hazırlanırken YÖK Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programında belirtilmiş olan ölçütlerin yeterince dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitim Anabilim Dalı’nda 2014 yılında yürürlüğe giren lisans programındaki MİOY ders içeriğinin, YÖK Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Lisans Programından farklı bir yapıda hazırlanmış olduğunu belirtmiştir. Çalışmada MİOY dersinde Geleneksel Türk Müziği solfej uygulamalarına yer vermeyen öğretim elemanlarının da mevcut olduğu, öğretim elemanlarının bir bölümünün MİOY dersinde Geleneksel Türk Müziğine yönelik çok sesli solfej uygulamaları gerçekleştirdiği, bir bölümünün ise çok sesli solfej uygulamaları gerçekleştirmediği görülmüştür. 11 makam içerisinde en fazla hüseyini, kürdi ve rast; en az ise nikriz ve saba makamının işlendiği tespit edilmiştir. Geleneksel Türk Müziği solfej uygulamalarında en fazla 2/4, 4/4, 5/8, 7/8 ve 9/8’lik ölçü birimlerinin işlendiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yıldız (2013), “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerindeki Makamsal Dizilerin Öğretiminde Sefai Acay Yaklaşımının Kullanılabilirliği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersini alan GSSL Müzik Bölümü öğrencilerinin bilişsel olarak makamsal dizi bilgilerini, bu dersi yürüten eğitimcilerin makamsal dizi öğretimindeki yöntem ve stratejilerini, ayrıca eğitimci Sefai Acay’ın yaklaşımının Müziksel İşitme Okuma ve Yazma derslerinde kullanılabilirliğini incelemiştir. Çalışma; Kütahya, Denizli, Isparta ve Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerinde “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” dersi alan öğrencilerle, Kütahya, Denizli, Isparta, Uşak, Aksaray, Niğde ve Eskişehir Güzel Sanatlar ve Spor

Liseleri Müzik Bölümlerinde “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma” dersini yürüten gönüllü eğitimcilerle sınırlıdır. Araştırmaya ilişkin verilerin elde edilebilmesi için öğrencilere yönelik öz değerlendirme formu, eğitimcilere ise yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Çalışmada, Kütahya GSSL’nde uygulamalı çalışmalar yapılmış, yapılan bu uygulamalı çalışmalarla ve verilen derslerle öğrencilerin makamları tanıma durumları ölçülmeye çalışılmıştır. Acay tarafından önerilen makamsal dizilerin öğretime yönelik yaklaşımın kullanılabilirliğine ilişkin olarak öğrencilere ön test ve son test uygulanmıştır. Ön testte çalışmaya Kütahya, Isparta, Denizli, Uşak GSSL Müzik Bölümleri 10. 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden 242 öğrenci, son testte ise Kütahya GSSL Müzik Bölümü’nden 9. 10. 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden 76 öğrenci araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerden alınan dönütlere göre, Acay Yaklaşımının kullanılabilir bir öğretim yaklaşımı olduğu sonucuna varılmıştır. Eğitimcilerden alınan dönütlere göre genel olarak, öğrencilerinin makamsal dizileri öğrenmelerinin diğer derslerdeki başarılarını da etkilediği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yaşmut (2013), “Pişano Eğitiminin Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Davranışlarına Etkisi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, öğrencilerin lisans eğitiminde ve lisans eğitimi öncesinde aldığı pişano eğitiminin, MİÖY dersindeki davranışlarını etkilemesine yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışmada öğrencilerin, lisans eğitimi gördükleri sınıf düzeylerine göre, MİÖY dersindeki davranışlarının etkilenmesine yönelik tutumları ve ders dışında gün içerisinde çalıştıkları pişano dersinin ortalama süresine göre, MİÖY davranışlarının etkilenmesine yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görölmüştür. Ayrıca öğrencilerin, okul müzik eğitimlerine başlamadan önce pişano eğitimi alıp almamalarına göre MİÖY dersindeki davranışlarının etkilenmesine yönelik tutumları ve mezun oldukları lise türüne göre, MİÖY dersindeki davranışlarını etkilemesine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öztürk (2011), “Müziksel İşitme-Okuma ve Yazma (MİÖY) Derslerinde Makamsal Uygulamalara İlişkin Durum Saptamasına Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, MİÖY dersinde yer alan makamsal okuma-yazma uygulamaları için kullanılan kaynakların saptanması ve bu uygulamalara nasıl yer verildiğini incelemiştir. Bu çalışma, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında MİÖY dersine giren 9 öğretim elemanı ile yapılmıştır. Çalışmada, MİÖY

derslerinde makamsal yazma ve okuma uygulamalarında kaynak sıkıntısı çekildiği görülmüştür. Eğitim fakültelerinin MİOY dersi öğretim programında makamların çoğuna yer verilmediği, programın gerçekçi olması için yeniden düzenlemesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca MİOY dersine giren öğretim elemanlarının çoğunluğunun lisansta çalgı eğitiminden mezun oldukları, örnekleme oluşturan öğretim elemanlarının bölüm giriş sınavlarının makamsal ezgi tekrarı aşamasında daha çok hüseyini, hicaz ve kürdi makamlarına yer verdikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmada öğretim elemanlarının çoğunun, Muammer Sun Türk müziği makam dizileri, Ali Sevgi-Erdal Tuğcular Halk ezgileri ile solfej, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Müziksel yazma eğitimi ve ezgi bankası ve kendi kişisel çalışmalarından faydalandıkları, ayrıca tampere sisteme göre yazılmış kaynakların yanı sıra geleneksel Türk müziği kaynaklarından da yararlandıkları belirtilmiştir.

Öztürk (2010), “Solfej Öğretim Yöntemlerinin Bando Okullar Komutanlığı 9. Sınıf Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerinde Kullanılabilirliği” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, MİOY dersinde yer alan makamsal okuma-yazma uygulamaları için kullanılan kaynaklar ve bu uygulamalara nasıl yer verildiğini incelemiştir. Araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim dallarında MİOY dersine giren öğretim elemanlarının görüşlerini almak için anket uygulanmış ve durum saptaması yapılmıştır. Çalışmada, Bilkent Üniversitesi Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümünde, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Ana Sanat Dalında, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığında solfej-dikte eğitimi veren 10 öğretim elemanı ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı 9. Sınıfta öğrenim görmekte olan 50 öğrenci yer almıştır. Araştırmada, öğretim elemanlarının tamamının bölüm giriş sınavlarının ezgi tekrarı aşamasında makamsal ezgilere yer verdikleri, bölüm giriş sınavlarının makamsal okuma ve yazma aşamasında daha çok hüseyini, hicaz ve kürdi makamlarına yer verdiği, MİOY derslerinde makamsal okuma-yazma uygulamalarında ise daha çok hüseyini, kürdi, hicaz makamlarına yer verdikleri görülmüştür. Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun kaynakların yeterli olmadığı görüşünde oldukları, MİOY dersi kapsamında makamsal okuma-yazma uygulamalarının yer almasına rağmen toplam 4 öğretim elemanının bu uygulamalara yer vermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Deniz (2009), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinin Öğretim Programında Yer Alan

Kazanımlara Ulaşma Durumlarının Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Türkiye’deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümünde okuyan 12. Sınıf öğrencilerinin 9., 10., 11. ve 12. sınıf MİOY dersi öğretim programında yer alan kazanımlara ne derecede ulaştıklarını incelemiş ve değerlendirmiştir. Bu çalışmada MİOY dersi öğretim programında yer alan kazanımlar soru şekline çevrilerek araştırmacı tarafından “Kazanım Testi” hazırlanmış ve örneklem gurubuna aşamalı olarak uygulanmıştır. Örneklem grubu, Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 12. sınıfta okuyan 11 kız ve 9 erkek, toplamda 20 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmaya katılan örneklem gurubunun, 9. sınıf öğretim programında yer alan “Müzik Yazmak için Kullanılan İşaretler” ünitesinde bulunan kazanımlara ulaştıkları, dizek, anahtar, bemol, diyez ve naturel gibi müzik yazısının ve müzik eğitimin temelini oluşturan işaret ve sembolleri öğrendikleri görülmüştür. Bu çalışmada öğrencilerin aralık ile ilgili kazanımlara ulaşamadıkları, “Tonal Müzik” ünitesinde bulunan, majör ve minör dizi kalıpları ile armonik minör kalıplarını büyük oranda öğrenemedikleri, melodik mi minör ve armonik mi minör, melodik re minör ve armonik re minör dizilerini tanımakta güçlükle çıktıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Adar (2008), “Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin günümüzdeki işleyişi, öğrencilerin derse yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışmada veri toplamak amacıyla öğrenci ve öğretmen anketleri kullanılmıştır. Öğrenci anketi için Türkiye’de Türk müziği eğitimi vermekte olan devlet konservatuvarları arasından rastgele 3 üniversite (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi ve İstanbul Haliç Üniversitesi) seçilmiştir. Seçilen üniversitelerde son sınıfta okuyan 55 öğrenciye anket uygulanmıştır. Öğretmen anketi için ise ulaşılabilen 4 üniversiteden (Afyon Kocatepe Üniversitesi, Konya Selçuk Üniversitesi, İstanbul Haliç Üniversitesi ve Dicle Üniversitesi) 8 eğitmen yer almıştır. (8 eğitmene ne uygulanmış, anket anlamsız görüşme ya da ölçek olabilir). Bu çalışmada, öğretmenlerin ve öğrencilerin müfredatın yeterliliği konusunda birbirlerine yakın düşündükleri, genel anlamda bakıldığında ise okutulan müfredatın yeterli olduğu, işlenmekte olan dersin haftalık ders saatinin sınıflara göre 4, 6, 8 saat olduğu ve bu ders saatinin yeterli olduğu, işlenmekte olan Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin öğrencilerin diğer derslerini olumlu yönde etkilediği, öğretmen ve öğrencilerin

tamamına yakınının Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej dersinin enstrüman performansını olumlu yönde etkilediği düşüncesine katıldıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Erçakır (2007), “Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığında Başlangıç Eğitiminde Uygulanan Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitiminde Kullanılan Kaynaklarla İlgili Uzman Görüşleri ve Görüşler Doğrultusunda Bir Deneysel Çalışma” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı’nda uygulanmakta olan MİOY eğitim programına ait eksiklikleri bilimsel yöntemlerle ortaya koyarak incelemiştir. Bu çalışmada, Bilkent Üniversitesi Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümünde, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Ana Sanat Dalında ve Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığında solfejdikte eğitimi veren 9 öğretim elemanı yer almıştır. Çalışmada, uzman eğitmcilerin Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığında uygulanmakta olan MİOY eğitim programı için görüşleri neticesinde, başlangıç eğitiminde önemli olan seslerin ve aralıkların öğretimi olduğu, ilk sekiz sesin öğretiminin ardından dizi çalışmaları (majör minör) ve tonal çalışmalara (kadans bilgisi) yer verilmediği, üçleme, senkop ve çift nokta gibi konulara yer verilmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada, bu okulda 9. sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 40 öğrenciyle yapılan deneysel çalışma sonuçları elde edilen bulgular da işlenerek yorumlanmıştır. Muammer SUN-Solfej kitabının analizi neticesinde; dizi seslerinin öğretiminin ardından son durak perdesi değişik çalışmalar yapıldığı, 8 ses öğretiminin ardından do-mi-sol-do sesleri ile atlama (arpej) çalışmaları yapıp, dizi sesleri üçlü ve beşli aralıklarla çalıştırıldığı görülmüştür.

Apaydın (2006), “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, MİOY dersinin, birçok dersin temelini oluşturduğundan hazırlık sınıfında ve lise 1. sınıfta yoğun olarak işlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle çalışmada, ders saatlerinin arttırılması, ders öğretmenlerinin ise ilk yıldan itibaren çalışma yöntemleri konusunda öğrencilerini bilgilendirmeleri gerektiği belirtilmiştir. Çalışmada, MİOY dersinde %87 oranıyla “Solfej-Muammer Sun” ve %80 oranıyla “Lavignac IA” kitaplarının kaynak olarak kullanılması, bunun yanında %20 oranındaki AGSL’lerde “Lavignac IIA” kitabının kullanılması önerilmiş ve okullar arasında eğitim düzeyi olarak önemli farklılıklar olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin %54’ünün, MİOY dersine bireysel çalışabilecekleri bilgisayar programlarını tanımadıkları tespit edilmiştir. Ders

öğretmenlerinin, öğrencilere büyük kolaylık sağlayacak bu tür programları tanıtmadıkları ve öğrencileri yönlendirmedikleri gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, AGSL öğrencilerinin %50'sinin müziksel yazma çalışmalarında aralık bilgisinden yararlanmada yetersiz olduğu ve öğrencilerin MİOY dersi için çalışma yöntemlerini bilmedikleri ve bu derse düzenli çalışmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

2. MİOY VE BMTU DERSİ İLE İLGİLİ MAKALE ÇALIŞMALARI

Güdek ve Hardal (2021), “Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Öğretiminde Müzik Teknolojileri Uygulamalarının Başarıya Etkisi” başlıklı makalelerinde, Müziksel İşitme Okuma Yazma (MİOY) dersinde, müzik teknolojisi uygulamalarının (Perfect Ear Mobil Uygulamalarının) kullanılmasının öğrencilerin başarısında etkisinin olup olmadığını belirlemeyi ve elde edilen sonuç ile öneriler doğrultusunda MİOY derslerinin verimliliğine yönelik katkıda bulunmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, Çorum Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında MİOY dersi alan 12.sınıf öğrencileri (N=30) oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Akademik Başarı Testi” kullanılmıştır. Öğrencilerin başarılarını ölçmek amacıyla geliştirilen “Akademik Başarı Testi”, öğrencilere uygulama öncesi ve sonrası olmak üzere (ön-test ve son-test olarak) iki defa uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20.0 (Statistical Package For Social Sciences) istatistik paket programına girilerek çözümlenmiştir. 8 hafta boyunca müfredata yardımcı, ders dışı zaman diliminde yapılan etkinlikler sonucunda, bu etkinliklere katılan öğrencilerin başarılarının arttığı görülmüştür.

Babacan ve Soyacan (2019) “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma ile İlgili Geliştirilmiş Ölçme Araçlarının İncelenmesi: İçerik Analizi Çalışması” başlıklı makalelerinde, MİOY alanında geliştirilmiş olan ölçme araçlarının sistematik olarak incelenmesini amaçlamışlardır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmış, doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışmada kullanılacak olan kaynakları belirlemek amacıyla, literatür taraması yapılmış; konu ile ilgili yalnızca yurtiçi çalışmalar, YÖK tez veri merkezinden ulaşılabilen kaynaklar, yayımlanmış makaleler ve yazarı ile iletişime geçilerek ulaşılan ölçme araçları (n=22) çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırmada yurt içi kaynaklardan ulaşılabildiği kadarıyla, MİOY alanında geliştirilmiş olan ölçme araçlarının yayın yılına, yayın türüne, örneklem grubuna, soru şekline, içeriğine ve geçerlik-güvenirliğine göre dağılımı tablolastırılarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda, ulaşılabilen

kaynaklar dâhilinde ilk ölçme aracının 1995 yılında geliştirildiği, 1995 yılında 2 adet ölçme aracı geliştirildiği ve daha sonra uzun bir süre konu üzerinde çalışılma yapılmadığı, geliştirilen ölçme araçlarının %77.3'ünün doktora tezi olarak yayımlandığı görülmüştür. Ayrıca MİÖY dersine yönelik geliştirilmiş olan 22 ölçme aracının %63.6'sının test, %36.4'ünün ölçekten oluştuğu, geliştirilen ölçme araçlarının soru şekillerinin %54.5'inin çoktan seçmeli maddeler, %31.8'inin likert tipi ölçekler ve %13.6'sının açık uçlu sorulardan oluştuğu; geliştirilmiş olan testlerin içeriğine bakıldığında, en çok temel müzik bilgisi içeren testlerin geliştirildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yıldız ve Türkmen (2019), “Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi” başlıklı makalelerinde, solfej derslerine yönelik yapılmış lisansüstü tezleri irdeleyip, bu tezleri tür, üniversite, enstitü, ana bilim/ana sanat dalı, yıl, konu, izin durumu ve yöntemlerine göre ele almışlardır. Bu alanda çalışma yapacaklara genel bir bilgi vermek ve hangi konularda çalışmaların yoğunlaştığı ve hangi konularda daha az çalışmada bulunduğu anlatılmak istenmiştir. Araştırmada, solfej alanında yapılan ilk tezin 1986 yılında yapıldığı, 1986-2018 yılları arasında 66 yüksek lisans, 21 doktora, 1 sanatta yeterlik olmak üzere toplam 88 tezin yapıldığı, üniversitelere göre bakıldığında bu alanda en fazla tezin Gazi ve Marmara Üniversitelerinde yapıldığı, enstitülere göre bakıldığında en fazla tezin Eğitim Bilimleri Enstitüsünde (Eğitim Fakültelerinde) yapıldığı, yıllara göre bakıldığında 1986-2002 yılları arasında her yıl 1 ya da 2 tez yapılırken bu sayının 2003 yılı ve sonrasında arttığı, alandaki tezler konularına göre incelendiğinde en fazla “ölçme değerlendirme, öğretim yöntemleri ve model önerisi” konularının dikkat çektiği, ölçme değerlendirme alanında yapılan tezlerin neredeyse tamamının özel yetenek sınavlarını ele aldığı, farklı öğrenenler, farklı disiplinler ve program geliştirme konuları ile ilgili tezlerin yok denecek kadar az sayıda olduğu, yapılan tezlerde deneme modellerinin doktora düzeyinde, tarama modellerinin yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığı, özellikle alanın teorik ve uygulamalı farklı yönlerinin olduğu dikkate alındığında deneme ve tarama modellerinin farklı biçimlerde kullanılabileceği pek çok araştırmaya imkân tanıyabileceği, bu alanda yapılacak bir tezin alana katkı sağlayıcı ve faydalı olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özdemir (2017), “Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi Eğitimcilerinin Teknoloji Odaklı Öğretim Materyallerini Kullanım Durumu ve Yeterlilikleri” başlıklı makalesinde, Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersinde eğitimcilerin teknoloji

materyallerini kullanım durumları ve kullanım yöntemleri incelenmiş, teknoloji materyallerini kullanmıyorlarsa nedenleri tespit edilerek, yeterliliklerine katkıda bulunacak öneriler sunulmuştur. Araştırmada, random tekniği ile örneklem oluşturulmuş ve Afyonkarahisar Güzel Sanatlar Lisesi, Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi, Uşak Besim Atalay Güzel Sanatlar Lisesi, Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar Lisesinde görev yapan MİÖY dersi eğitimcileri örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırmada, bu liselerde MİÖY dersini veren 12 eğitimci yer almıştır. Araştırmada, eğitimciler tarafından program içerisinde var olan teknoloji odaklı kazanımların yetersiz olduğu, eğitimcilerin çoğunluğunun mezun oldukları üniversitelerde teknoloji odaklı materyalleri kullanmaya yönelik ders almadıkları, konu ile ilgili seminer, hizmet içi eğitim gibi faaliyetlerin yapılmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın, müziksel işitme okuma ve yazma dersinde teknoloji materyallerinin kullanımı hakkında eğitimcilere fikir vereceği, ders öğretmenlerinin yeterliliklerine katkı sağlayacağı, alana katkıda bulunacağı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Karahan (2016), “Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi Sürecindeki Ders Dışı Çalışma Yeterlilik Durumlarının Belirlenmesi” başlıklı makalesinde, öğrencilerin MİÖY ders dışı çalışma durumlarının tespit edilmesi ve var olan eksikliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu yönüyle araştırma, durum tespitine yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırmaya kaynak taramasıyla başlanmış daha sonra Müzik Öğretmenliği Programı kapsamında MİÖY derslerini yürüten 15 öğretim üyesine 6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve öğrencilerin derslere devam etme durumları, devamsızlıktan kalan öğrencilerin sayıları ve 100 puan üzerinden ders başarı durumları belirlenmiştir. Ayrıca, Türkiye’deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının 1., 2. ve 3. sınıfında eğitim alan 877 öğrenciye anket uygulanmış ve öğrencilerin MİÖY ders dışı çalışma süreleri, kullandıkları çalışma yöntemleri ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Bulgular, SPSS 22 programı kullanılarak frekans ve yüzde değerleriyle yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin MİÖY ders dışı çalışmalarını 2 ve 4 haftayı kapsayan bir süreçte yaptıkları, günlük çalışmalarını hiç yapmayanların 1. sınıflarda %51.5, 2. sınıflarda %63 ve 3. sınıflarda %67.7 oranlarında olduğu, 10-30 dakika arasında çalışanların ise 1. sınıflarda %41.6, 2. sınıflarda %32.9 ve 3. sınıflarda %29.1 oranında olduğu belirlenmiştir. Araştırmada, öğrencilerin MİÖY eğitimi sürecindeki ders dışı çalışmalarında en çok bireysel çalışma yöntemini tercih ettikleri 2. sırada grup çalışma

yöntemini ve 3. sırada interaktif çalışma yöntemini tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin MİOY ders dışı çalışma süreç ve içeriklerinin öğretmenleri tarafından düzenlenmesine tüm sınıflar kapsamında tamamen ve büyük ölçüde ihtiyaç duydukları sonucuna da ulaşılmıştır.

Bağcı (2015), “Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma Eğitiminde Uygulanabilecek Yaratıcı Etkinlikler” başlıklı makalesinde, MİOY alanında yer alan uygulamaları ve yaratıcılık alanındaki genel yaklaşımları ortaya koymuştur. Araştırmada, solfej ya da MİOY alanında var olan uygulamalara, müziksel yaratıcılığı geliştirici yeni etkinlikler önerilmiştir. Bu etkinlikler; Ritmik Olay Çağrışımları, Müziksel Çağrışım, Ritmik Cümlecikler, Ses Egzersizleri, Ezgisel Cümlecikler, Nüanslar-Dinamikler başlıklarında ele alınmıştır. Yeni oluşturulan ve önerilen bu etkinlikler yoluyla müziksel işitme eğitimi daha zevkli hale getirilebilir ve öğrencilerin hem müziksel işitme, okuma, yazma becerilerinin hem de müziksel yaratıcılık becerilerinin geliştirilmesi sağlanabilir sonucuna ulaşılmıştır.

Topalak ve Yazıcı (2014), “Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı makalelerinde, GSL müzik dersi öğretim programının istenilen düzeyde gerçekleşmediği ve bu uygulamalar sırasında müzik öğretmenlerinin çeşitli zorluk ve sorunlarla yüz yüze geldiği görülmüştür. Çalışmada, yaşanan sıkıntılar tespit edilerek, GSL müzik öğretmenlerinin görüş ve düşüncelerine ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırma boyunca nitel araştırma modeli kullanılırken, araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada farklı illerde görev yapmakta olan 20 müzik öğretmenine görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, müzik öğretmenlerinin, müzik öğretim programını uygulama düzeyine “büyük ölçüde” ulaşamadıklarını göstermiştir. Ayrıca araştırmada, ders saatlerinin yetersiz olduğu, ders müfredat programının tam olarak uygulanmadığı, ders kitaplarının eğitim-öğretim açısından yetersiz olduğu, öğretmenlerin yeni öğretim yaklaşımları hakkında bilgi sahibi olmadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Uyan (2013), “Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ile Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler” başlıklı makalesinde, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalına 2000 ve 2001 yılında giren 50 öğrencinin, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersi ile bu dersin devamı niteliğindeki Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme Dersi notlarıyla Bireysel Çalgı

Eğitimi Dersi notlarına korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada, uygulanan analiz sonucunda bu alanlar arasındaki ilişkilerin yönleri, düzeyleri ve ne derece anlamlı oldukları saptanmıştır. Bu bulgular yardımıyla, müzik teorisi ve işitmedeki başarıyla çalgı alanındaki başarı arasındaki ilişki durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada alanlar arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ BATI MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMALARI DERSİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Lisesinde BMTU dersini veren öğretmenlerin ve bu dersi alan 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin BMTU dersinde karşılaştıkları sorunları belirlemek ve bu derse yönelik fikirlerini alabilmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma; Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde verilen BMTU derslerinin genel olarak işleme yönteminin, eğitimcilerin kullandıkları kaynakların, dersin verimliliğinin, müfredat yeterliliğinin, ders saatlerinin yeterliliğinin, derse olan ilginin araştırılması gibi nedenlerden dolayı önemli görülmektedir. Aynı zamanda araştırma, bulgular ve yorumlardan elde edilecek sonuçlar ışığında, BMTU derslerinin müziksel davranışlara yönelik tutumları ortaya çıkaracağı ve bu doğrultuda yeni yaklaşımlara neden olacağı düşünceleri bakımından da önemlidir. Güzel Sanatlar Liselerinde bu zamana kadar BMTU dersinin sorunları üzerine hem öğretmen hem öğrenci görüşünü birlikte ele alan başka bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bundan dolayı bu çalışmanın özgün olduğu düşünülmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri nelerdir? Sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

2.1. ALT PROBLEMLER

1. GSL öğretmenlerinin BMTU dersinin ders saati, müfredatı, öğrenci sayısı ve öğrencilerin zorlandıkları konular ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. GSL öğretmenlerinin BMTU dersinin diğer dersler üzerindeki etkisi hakkındaki görüşleri ve öğrencilerini yönlendirmeleri nasıldır?
3. GSL öğretmenlerinin BMTU dersinde kullandıkları kaynaklar ve yaptıkları çalışmalar nelerdir?
4. GSL öğretmenlerinin BMTU dersiyle ilgili önerileri nelerdir?

5. GSL öğrencilerinin BMTU dersinin ders saati ve bu dersin diğer dersler üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri nelerdir?

6. GSL öğrencilerinin BMTU dersinde zorlandıkları ve rahat yapabildikleri konular ve en çok sevdikleri alanlar ile ilgili görüşleri nelerdir?

7. GSL öğrencilerinin sevdikleri solfej kitapları ve BMTU dersinde yaptıkları çalışmalar nelerdir?

8. GSL öğrencilerinin BMTU dersi için ders dışında yaptıkları çalışmalar ve BMTU dersinde karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

9. GSL öğrencilerinin BMTU dersinin işlenişi hakkında ve BMTU dersi ile ilgili genel düşünceleri nelerdir?

3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

1. 2021-2022 eğitim öğretim yılı ile,
2. Türkiye'nin her bölgesinden rastlamsal olarak seçilmiş 10 GSL ile,
3. Güzel Sanatlar Liselerinde BMTU dersini vermekte olan 10 öğretmenler ile,
4. Güzel Sanatlar Lisesinde 11. ve 12. sınıflarda öğrenim gören 350 öğrenci ile,
5. Araştırma için ayrılan süre ile,
6. Araştırmacının maddi olanakları ile sınırlıdır.

4. YÖNTEM

4.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liseleri BMTU dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan ve tarama modelini esas alan betimsel bir araştırmadır.

Tarama Modeli; “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan araştırma modelidir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2020: 109).

Betimsel Yöntem; “görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan, elde edilen verilerin belirlenen verilere göre özetlenip yorumlanmasıdır. Betimsel yöntemdeki amaç, düzenlenen verilerin okuyucuya sunulmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239).

4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde BMTU dersini veren öğretmenler ve bu dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemine ise, her bölgeden rastlamsal olarak seçilen Güzel Sanatlar Liseleri arasından BMTU dersine giren 10 öğretmen ve bu okulların 11. ve 12. sınıflarında BMTU dersini alan 350 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada, Türkiye’nin her bölgesinden rastlamsal olarak seçilen 10 GSL yer almaktadır. Bu okullar; Afyonkarahisar Güzel Sanatlar Lisesi, Ankara Mamak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi, Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi, Erzurum Yakutiye Güzel Sanatlar Lisesi, Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi, Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar Lisesi, İstanbul Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi, İzmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi Ordu Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi, Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi’dir.

Tablo 5. Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

Cinsiyet	Sayı	%
Bayan	4	40
Erkek	6	60
Toplam	10	100
Mesleki Kıdem		
6/10 Yıl	2	20
11/15 Yıl	2	20
16/20 Yıl	1	10
21 Yıl ve Üzeri	5	50
Toplam	10	100
BMTU Dersi Kıdem Yılı		
0/5 Yıl	3	30
6/10 Yıl	3	30
11/15 Yıl	2	20
16/20 Yıl	2	20
Toplam	10	100
Öğrenim Durumu		
Lisans	5	50
Yüksek Lisans	4	40
Doktora	1	10

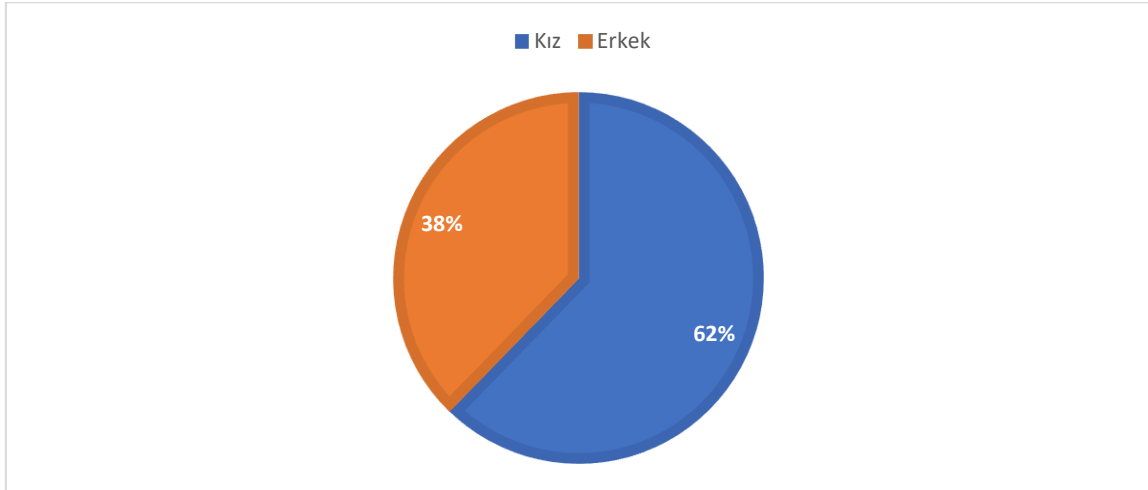
Tablo 5. (Devam)Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

	Sayı	%
Toplam	10	100
Mezun Olunan Kurum		
Eğitim Fakültesi	9	90
Konservatuar	1	10
Toplam	10	100
Mezun Olunan Ana sanat Dalı		
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı	9	90
Müzik Bilimleri Bölümü	1	10
Toplam	10	100
Görev Türü		
Kadrolu	10	100
Ücretli	-	-
Görevlendirme	-	-
Toplam	10	100

Tablo 5'e bakıldığında, çalışmaya katılan öğretmenlerin 4'ünün (%40) bayan, 6'sının (%60) erkek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bakıldığında 2 (%20) öğretmenin 6/10 yıl, 2 (%20) öğretmenin 11/15 yıl, 1 (%10) öğretmenin 16/20 yıl ve 5 (%50) öğretmenin ise 21 yıl ve üzeri görev yaptığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin BMTU dersindeki kıdem yılına bakıldığında ise 3 (%30) öğretmenin 0/5 yıl, 3 (%30) öğretmenin 6/10 yıl, 2 (%20) öğretmenin 11/15 yıl ve 2 (%20) öğretmenin de 16/20 yıldır bu dersi yürüttükleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin 7'si 6 yıl ve üzerinde BMTU dersini yürütmektedir. Bu zaman diliminin öğretmenlerin dersteki hâkimiyeti için yeterli olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin öğrenim durumuna bakıldığında 5 (%50) öğretmenin Lisans, 4 (%40) öğretmenin Yüksek Lisans ve 1 (%10) öğretmenin Doktora mezunu olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan 10 öğretmenin 9'unun (%90) Eğitim Fakültesi, 1 (%10) öğretmenin Konservatuar mezunu olduğu; mezun oldukları Ana Sanat Dalına bakıldığında ise 9 (%90) öğretmenin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, 1 (%10) öğretmenin Müzik Bilimleri Bölümünden mezun olduğu görülmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, 10 (%100) öğretmenin de bulundukları okulda kadrolu olarak görev yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu öğretmenlerin çalıştıkları kurumda kadrolu olması ve okulu tanınması, kurumun işleyişi hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda tüm okul öğrencilerini bilen ve dersini takip edebilen, kurumdaki bütün görevlileri, çalışanları tanıyan kişiler oldukları için kuruma, öğrencilerine ve görevine karşı aidiyet hissedilen öğretmenler oldukları düşünülebilir.

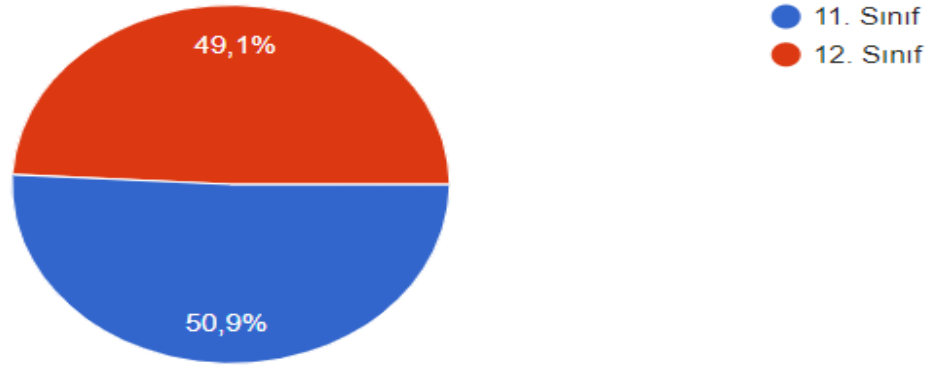
Tablo 6. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Özellikleri

Cinsiyet	Sayı	%
Kız	218	37,7
Erkek	132	62,3
Toplam	350	100
Sınıf		
11. sınıf	178	50,9
12. sınıf	172	49,1
Toplam	350	100
Okul		
Afyonkarahisar Güzel Sanatlar Lisesi	17	4,9
Ankara Mamak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesi	19	5,4
Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesi	32	9,1
Erzurum Yakutiye Güzel Sanatlar Lisesi	15	4,3
Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	37	10,6
Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar Lisesi	57	16,3
İstanbul Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesi	47	13,4
İzmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesi	45	12,9
Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi	35	10
Ordu Penpe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi	44	12,6
Toplam	350	100

Şekil 1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

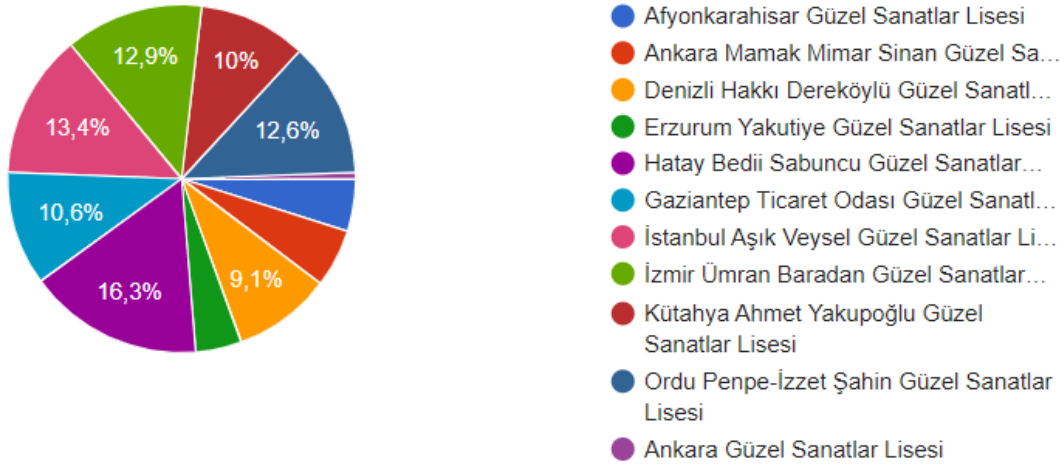
Tablo 6 ve Şekil 1'e bakıldığında, soruları cevaplayan 350 öğrenciden 218'inin (%62,3) kız, 132'sinin (%37,7) erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Bu çalışmaya katılan Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencilerinin cinsiyet dağılımında kız öğrencilerin daha çok olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Dağılımları

Tablo 6 ve Şekil 2'ye bakıldığında, 178 (%50,9) öğrencinin 11. sınıf, 172 (%49,1) öğrencinin de 12. sınıf oldukları görülmektedir. Bu dağılıma bakıldığında, her iki sınıf sayısının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 3. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dağılımları

Tablo 6 ve Şekil 3'e bakıldığında ise, öğrencilerin 17'sinin (%4,9) Afyonkarahisar Güzel Sanatlar Lisesinde, 19'unun (%5,4) Ankara Mamak Mimar Sinan Güzel Sanatlar Lisesinde, 32'sinin (%9,1) Denizli Hakkı Dereköylü Güzel Sanatlar Lisesinde, 15'inin (%4,3) Erzurum Yakutiye Güzel Sanatlar Lisesinde, 37'sinin (%10,6) Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesinde, 57'sinin (%16,3) Hatay Bedii Sabuncu Güzel Sanatlar Lisesinde, 47'sinin (%13,4) İstanbul Aşık Veysel Güzel Sanatlar Lisesinde ve 45'inin (%12,9) İzmir Işıl Saygın Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirler sınıf

kontenjanını doldururken daha küçük iller de bu kontenjanı doldurmak zor olabiliyor. Bu doğrultuda bu büyük illerin sınıflarındaki öğrenci sayısı diğer illere göre fazla kalmaktadır.

Yapılan bu araştırmada, bilimsel etik kuralları gereği çalışma grubunun bilgileri araştırmacıda gizli tutulmaktadır.

4.3. VERİ TOPLAMA YÖNTEMLERİ

Araştırmada, Güzel Sanatlar Liseleri BMTU dersinde karşılaşılan sorunları belirlemek ve öğretmenlerin bu derse yönelik fikirlerini alabilmek amacıyla, Güzel Sanatlar Lisesinde BMTU dersini veren 10 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Öğretmen görüşlerini almak üzere “Yarı Yapılandırılmış Görüşme” formu kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme türünde, görüşme yapılacak konu hakkında daha fazla bilgi edinilmesini sağlamak amacıyla konuya ilişkin temel sorular sorulur. Bu sorular görüşme yapılan kişiye ne konuşacağı konusunda rehberlik eder. Yarı yapılandırılmış görüşmede, görüşme öncesinde belirlenen sorulara ek olarak görüşme sürecinde de görüşmenin seyrine göre ilave sorular sorulabilir. Bu durum, yarı yapılandırılmış görüşmenin en büyük avantajıdır (Ocak, 2015: 238).

Yarı yapılandırılmış görüşme hem nicel hem de nitel veriye ulaşmak için yapılır. “Yarı yapılandırılmış görüşmeler sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnekliği nedeniyle yazmaya, doldurmaya dayalı testler ve anketlerde yer alan sınırlılığı ortadan kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması nedeniyle araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilmektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 206). “Yarı yapılandırılmış görüşme hem nicel hem de nitel veriye ulaşmak için yapılan görüşmelerdir” (Karahasanoğlu ve Yavuz, 2018).

Görüşmelere başlamadan önce tüm öğretmenlerin rızaları alınmıştır. Her görüşme bireysel olarak yapılmış ve 20-25 dakika kadar sürmüştür. Görüşmeler, Covid 19 pandemi sürecinde olduğundan yüz yüze yapılamamış, öğretmenlerin müsaitlik ve programları kullanabilme durumlarına göre Zoom, Whatsapp ve telefon görüşmesi olarak yapılmıştır. Zoom üzerinden yapılan görüşmelerde video ve ses kaydı alınırken Whatsapp ve telefon görüşmelerinde sadece ses kaydı alınmıştır. Bazı öğretmenler ses kaydı ve video kaydı alınmasını istemediği için video ve ses kaydı istemeyen öğretmenlerde herhangi bir kayıt alınmamış, bu görüşmeler yazılı olarak kaydedilmiştir.

Ayrıca araştırmada, Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları dersinde karşılaşılan sorunlara yönelik bilgi almak amacıyla öğrencilere yönelik bir soru formu hazırlanmıştır. Bu soru formu; daha önceden yapılmış tez çalışmaları, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirileri ve yayınların incelenmesi sonucunda Güzel Sanatlar Liseleri BMTU dersine giren öğrencilerin karşılaştıkları sorunların saptanabilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Soru formları sınıf Whatsapp gruplarından teori dersini veren öğretmenler tarafından paylaşılıp öğrencilere ulaştırılmış ve Google Form üzerinden öğrencilerin cevaplandırmaları sağlanmıştır. Bütün okullardaki öğrenciler bilgisayar ve telefonlardan soruları yanıtlayıp göndermişlerdir. Tüm verilerin toplanması yaklaşık olarak 2 ay sürmüştür.

Hazırlanan görüşme soruları ve soru formu için 4 uzmanın (Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarında görev yapan 2 Dr. Öğretim Üyesi; Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde görev yapan 1 Doçent ve Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarında görev yapan 1 Öğretim Görevlisi) görüşlerine başvurulmuş, uzmanların değerlendirmeleri ve önerileri doğrultusunda görüşme soruları ve soru formunda gerekli düzenlemeler yapılarak soruların kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşme formunda 24 soru yer almıştır. Öğrencilere ise çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşan bir “soru formu” hazırlanmış ve bu formda 15 soru yer almıştır.

Öğretmenlerle ve öğrencilerle gönüllülük esasına bağlı olarak görüşülmüş, görüşme yapılan öğretmen ve soru formu gönderilen öğrencilere çalışma hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş ve her öğretmen ve öğrenciye bilgilendirilmiş onam formu imzalatılmıştır.

Etik kurul izni 15.10.2021 tarihinde, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kararları 11. Toplantı, 2021/352 karar nosu ile alınmıştır. Etik kurul izni, Milli Eğitim Bakanlığı Genel Müdürlüğüne gönderilmiş ve buradan da gerekli izinler alınıp Afyon, Ankara, Denizli, Erzurum, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Kütahya ve Ordu İl Milli Eğitim Müdürlüklerine ve oradan da bu illerde bulunan Güzel Sanatlar Liselerine gönderilmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerle görüşülmüş, soru formları ise öğrencilere ulaştırılarak doldurtulmuştur. Son aşamada ise veriler yorumlanarak değerlendirilmiştir.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi için öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler yazıya aktarılmış ve katılımcıların cevapları betimsel analiz yöntemiyle işlenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularına göre sınıflandırılabilceği gibi, veri toplama aşamalarında elde edilen ön bilgiler ışığında da düzenlenebilir. Bu analizin amacı, ham haldeki verilerin okuyucuların anlayabileceği bir şekilde sunulmasıdır. Bu amaçla elde edilen veriler önce mantıklı bir sıraya konular, daha sonra yapılan bu betimlemeler (sınıflandırmalar) yorumlanır ve sonuçlara ulaşılır (Altunışık vd., 2004: 234). Bu analiz türünde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilir. Veri kaynaklarından bazı alıntılar yapmak, çalışmanın güvenilirliği açısından da yararlıdır (Altunışık vd., 2004: 234). Bu çalışmada, görüşme sorularına göre anlamlı ve birbiriyle ilişkili sınıflandırmalar yapılmış ve bulgular kısmında sistematik bir şekilde açıklanmıştır. Bulgular sunulurken, görüşülen öğretmenlerin ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Öğrencilere yönlendirilen soru formundan elde edilen verilerin analizi için yüzde hesaplamaları yapılmış, ayrıca açık uçlu sorular için betimsel analizden yararlanılmıştır. Kapalı uçlu sorularda yüzdeler alınmış ve alınan bu yüzdeler sonrasında bulgular yazılarak yorumlamalar yapılmıştır. Açık uçlu sorularda yine betimsel analiz kullanılmış ve öğrencilerin görüşlerinden doğrudan ifadelere yer verilmiştir. Bu çalışmada hem nicel ve hem de nitel veriler elde edilmiştir.

5. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi konusunda oluşturulan ana problem ve alt problemlere cevap aranmıştır. Alt problemlerin değerlendirilmesinde BMTU dersi öğretmenleriyle görüşmeler yapılmış, bu dersi alan 11. ve 12. sınıf öğrencilerine yönelik soru formu hazırlanmıştır. Bu kısımda yapılan görüşmelerden ve soru formundan ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

5.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğretmenlerinin BMTU dersinin ders saati, müfredatı, öğrenci sayısı ve öğrencilerin zorlandıkları konular ile ilgili görüşleri nelerdir?” Şeklinde belirlenen birinci alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 1. “BMTU dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce kaç saat olmalı, neden?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 3: “Yeterli değil MİÖY dersi zamanında 4 saatken 2 saate düşürülmesi çok kötü oldu. En az 4 ya da 6 saat olmalı.”

BMTU Öğretmeni 5: “Yetersiz, 6 saat olmalı, dersin çok bileşeni var her birine yeterli zamanı ayırabilmek için 6 saatten az olmamalı.”

BMTU Öğretmeni 9: “Kesinlikle yeterli bulmuyorum, haftada en az 4 saat olmalı, özellikle 9. Sınıfta temel müzik bilgilerinin ve nota okuma alışkanlığının tam olarak kazanılması açısından ders saati yeterli değildir. Bu ders diğer alan derslerinin de temelini oluşturmaktadır. Tüm sınıflarda da önemi büyüktür.”

Yapılan görüşmelere göre BMTU dersini veren tüm öğretmenler haftalık ders saatinin yetersiz olduğu görüşünde birleşmektedir. 2015 yılından önce MİÖY dersi adı altındayken 4 saat olan ders saati, BMTU dersi adı altında 2 saate düşürülmüştür. Müzik eğitiminin temeli olan, çok yoğun ve önemli konuları içeren bir dersin haftalık 2 ders saat olması, konularının yetişmemesine sebep olabilmektedir. 2., 3., 5. ve 10. BMTU öğretmenleri, dersin çok bileşeni olduğunu ve her birine yeterli zaman ayrılması için dersin 6 saatten az olmaması gerektiğini düşünmektedirler. Dersin teori olarak birçok konu (Temel Müzik Terimleri, Nota ve Sus Süre Değerleri, Ölçü, Aralık Bilgisi, Dizi, Akor, Tonalite, Kadans...) içerdiği gibi, uygulama (Do Majör-La Minör, Sol Majör-Mi Minör, Fa Majör-Mi Minör, Re Majör-Si Minör...gibi tonlarda Müziksel Okuma ve Yazma) olarak da yoğun konuları bulunmaktadır. BMTU dersinin diğer alan derslerinin temelini oluşturduğunu düşünürsek, bu dersin ders saatinin az olduğunu söyleyebiliriz. 2023-2024 yılı öğretim programında ders saati konusunda değişiklikler yapılacağı söz konusu olmuştur. Yeni öğretim yılı için bir taslak program hazırlanmıştır. 11 ve 12. sınıflarda haftalık 2 saat olan ders, taslak olarak hazırlanan programda haftada 3 saate çıkarılmıştır. Yeni taslak programda da görüldüğü üzere, dersin ders saatinin artırılması MEB tarafından da uygun görülmüştür. Buradan da Bakanlık tarafından da ders saati konusunda iyileştirmeler yapılmaya başlandığı anlaşılmaktadır.

Soru 2. “BMTU dersinde öğrenci sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz? Bu ders için sınıf mevcudu sizce kaç olmalıdır?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 2: “Düşünmüyorum. 30 kişi yeterli.”

BMTU Öğretmeni 4: “Düşünmüyorum. Çapraz yapıp iki gruba bölüyoruz.”

BMTU Öğretmeni 8: “Bölünebildiği kadar bölünmeli sayının fazla olduğunu düşünüyorum.”

BMTU Öğretmeni 10: “Sınıfı üçe bölüyoruz. 10 ar kişi geliyor. Yeterli.”

Yapılan görüşmelere göre “sınıf sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusunda öğretmenler farklı fikirdedir. 2. BMTU öğretmeni 30 kişinin yeterli olduğunu söylerken dersin fazla sayıda kişiyle yapılarak etkileşim halinde olup daha verimli olacağını söylemektedir. Dersin uygulama kısımlarında yapılan ses aralık çalışmaları, ezgi ritim tekrarları her sınıftaki öğrenci için ayrı ayrı yapılmaktadır. Daha çok örnek öğrencinin işitsel konularda daha fazla duymasına ve tekrarlamasına sebep olacaktır ve duyuşsal alanda yapılan örnekler öğrenci sayısı fazla olan sınıflarda daha verimli olabilir düşüncesini söyleyebiliriz. Bir yandan 8. BMTU öğretmeni ise sayının fazla olduğunu, sınıfın bölünebildiği kadar bölünmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu öğretmenimizin de sınıftaki öğrenci sayısının az olmasıyla her öğrenciyle bire bir ilgilenebileceği düşüncesinde olduğunu söyleyebiliriz. 2. ve 6. BMTU öğretmenleri dışındaki tüm öğretmenler sınıf sayısının fazla olduğunu düşünmektedirler.

Soru 3. “BMTU dersinde okutulan müfredatın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıkla mısınız?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 4: “Düşünüyorum. Temel konuların hepsi var.”

BMTU Öğretmeni 5: “BMTU dersine, Türk Sanat Müziği Teori ve Uygulamaları (TSMTU), Türk Halk Müziği Teori ve Uygulamaları (THMTU) derslerinin konuları da dahil edilmiş. Oysa bu dersler ayrıca var, bu konular gereksiz.”

BMTU Öğretmeni 7: “Milli Eğitim Bakanlığının ders kitaplarında konu anlatımları yeterli, ayrılan süre açısından solfej ve dikte bölümü yetersiz. 1. dönemin sadece konu anlatımına, 2. dönemin solfej ve dikteye ayrılması doğru değil, ikisi aynı anda yürütülmeli.”

BMTU Öğretmeni 10: “BMTU dersi kitapları yeterli ama anlatım dilinde sıkıntılar var konular daldan dala atlamalar yapılmış. Örneğin 8likleri öğretmeden zor diktelere girilmiş. Anlatımsal sıkıntılar var. Daha basit anlatım olabilir.”

Yapılan görüşmelere göre tüm öğretmenler ders kitabındaki konu anlatımlarının yeterli olduğunu düşünmektedirler. Konu sıralaması, kitabın teorik alandaki örnekleri sırayla ve seviyeye göre verilmiştir. 5. BMTU öğretmeni teorik konularda THMTU ve TSMTU konularının da dahil edildiğini söylemiştir. Öğretim programında THMTU ve TSMTU olarak her hafta ayrı ayrı 2 saat yapılan dersler bulunmaktadır. BMTU dersinin konu yoğunluğunun fazla olduğunu söylersek, Türk müziği konularının da TSMTU ve THMTU derslerinde verilmesi gerektiği düşüncesini savunabiliriz. 10. BMTU öğretmeni konu anlatımlarını yeterli bulmaktadır fakat anlatım sıralamalarında hatalar olduğu söylemektedir. Ayrıca kitaptaki konu anlatımlarının daha basite indirgeyerek öğrencilerin daha rahat anlayabileceği bir dilde olması gerektiğini düşünmektedir.

Soru 4.“BMTU dersinde öğrencilerinizin en çok zorlandığı konular nelerdir? Sizce öğrencileriniz bu konularda neden zorlanmaktadır?”

BMTU Öğretmeni 3: “Aralık, Akor çevrimleri, Tonalite.”

BMTU Öğretmeni 7: “Öğrencilerde çalışma yetersizliği olduğu için konu anlatımlarının hepsinde zorlanıyorlar. Öncelikle Mod ve makamlar, ton bulma, kadans.”

BMTU Öğretmeni 10: “Deşifre, Aralık, Akor duyma.”

Yapılan görüşmelere göre farklı sınıf düzeylerinde ve okullarda, öğrencilerin farklı konularda zorlandıkları görülmüştür. Öğretmenlerin verdikleri cevaplara dayanarak, en temel konulardan birisi olan Tonalite, Aralık ve bu konuya bağlı akor ve çevrimlerinin en çok zorlanılan konular olduğu ortaya çıkmıştır. Okullara göre öğrenci seviyelerinin farklılık gösterdiği söylenebilir. 2., 3., 5., 7. ve 9. BMTU öğretmenleri, zorlanan konular içerisinde en çok tonaliteden söz etmektedirler. En çok zorlanılan ikinci konu olarak da Aralık konusunun geldiği görülmüştür. 1., 3., 4. ve 10. BMTU öğretmenleri, öğrencilerin aralık konusunda zorlandıklarını ifade etmişlerdir. 1., 3. ve 10. BMTU öğretmenleri öğrencilerin akor konusunda, 7. BMTU öğretmeni ise öğrencilerin mod, makam ve kadanslar konusunda zorlandığını söylemektedir. Öğrencilerin zorlanmadığı, dersin öğretmenleri tarafından hiç bahsedilmeyen konuların ise Temel Müzik Terimleri, Nota ve Sus süre değerleri olduğu görülmüştür.

5.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğretmenlerinin BMTU dersinin diğer dersler üzerindeki etkisi hakkındaki görüşleri ve öğrencilerini yönlendirmeleri nasıldır?” Şeklinde belirlenen ikinci alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 5.“BMTU dersinin, öğrencilerin diğer dersleri (çalgı eğitimi, piyano, koro, orkestra vb.) üzerinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 2: “Evet. Çok büyük etkisi var. Kulak gelişimi, çalgı entonasyonu, çalgıyla doğru orantılı, deşifre ritmik kalıpları geliştiriyor.”

BMTU Öğretmeni 8: “Bizim dersimiz hepsinin temeli, bu dersi zayıf olan bir öğrencinin diğer derslerde başarılı olması çok zor, öğrenci notanın süre ve değerlerini algılayamadığı zaman çalgılarda başarısız oluyor, bizim derste anlattıklarımızı çalgı hocaları derslerinde pekiştirmiş oluyor, zincirin halkaları gibiyiz.”

BMTU Öğretmeni 9: “Örneğin keman öğrencileri 9. sınıfta ilk olarak 3 diyezli majör ton olan La Majör tonu ile karşılaşmaktadır, daha sonra 2 diyezli Re Majör tonuyla devam eder. Öğrenci BTMU dersinde Do Majör ve La minör tonu dışında tonalite görmemektedir. Bu da öğrenciyi kafa karışıklığına sürüklemektedir. Diğer yandan üst sınıflarda eserin armonik dinamiklerini, komşu tonlara geçişleri fark etmeleri açısından bu dersin çok özenle ve dikkatle işlenmesi gerekir.”

Yapılan görüşmelere göre tüm BMTU öğretmenleri bu dersin öğrencilerin diğer dersleri üzerinde çok büyük etkisi olduğu düşüncesinde birleşmektedirler. 3. BMTU öğretmeni, bu dersin önemli bir işlevi olduğunu söylemektedir. 1., 2., 4., 7., 8., ve 9. BMTU öğretmenleri dersin, çalgı entonasyonuna çok büyük etkisi olduğunu ve çalgı-piyano dersleriyle doğru orantılı yürütülmesi gerektiğini söylemektedir. 8. BMTU öğretmeni, teori dersi zayıf olan bir öğrencinin diğer derslerde de başarılı olmasının çok zor olduğunu, öğrencinin notanın süre ve değerlerini algılayamadığı zaman çalgısında da başarısız olacağını dile getirmektedir. Teori dersi tüm müzik derslerinin temelini oluşturduğundan, çalgı ve piyano derslerini doğrudan etkilemektedir. 7. BMTU öğretmeni, diğer öğretmenlerden farklı olarak müzik tanımları, terimleri, staccato, kanon gibi konuların bu derste anlatıldığını ve bu tanımları bilmeyen öğrencilerin bu terimleri ne çalgısında ne de sesinde uygulayamayacağını ifade etmektedir. Bütün müzik tanımlarının, terimlerinin, nota okumanın öğrenildiği bu dersin öneminin çok büyük olduğunu söyleyebiliriz.

Soru 6.“BMTU dersinde öğrencilerinizi, “çalışmalarını nasıl yapmaları gerektiği” konusundaki yönlendirmeleriniz nelerdir?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 1: “Anlattığım şeyi taklit edin diyorum. Dersi işlerken yaptığım şeyleri tekrar etmelerini istiyorum. Akıllı tahtadan açarak tek tek dizeği ve bonaları öğrencilere ölçü ölçü okutuyorum.”

BMTU Öğretmeni 7: “Bol bol solfej okumalarını istiyorum. Doğru ses, doğru tartımla, ders kitabı dışında gördükleri tüm notaların solfejini yapmalarını istiyorum. Tona girmek için önce ses almalarını daha sonra kontrollü bir şekilde ara ara piyanodan tekrar ses alarak çalışmalarını ve yanlışsa tekrar çalmalarını istiyorum. Ezber yolu yanlış, kulağı çok geliştirmez, kısa vadeli olur. Son olarak konu anlatımı, bol bol tekrar.”

BMTU Öğretmeni 10: “İkişerli grup halinde dersi iyi ile kötü olanı eşleştirip birbirlerine soruyorlar. Aynı şeyi tartım ve ezgilerde yapıyorlar.”

Yapılan görüşmelere göre tüm BMTU öğretmenlerinin öğrencilerini “nasıl çalışmaları gerektiği” konusunda yönlendirdikleri görülmektedir. Öğretmenler farklı farklı yönlendirmelerde bulunmaktadırlar. 2. BMTU öğretmeni bolca nota yazım konusunda yönlendirmeler verirken; 1. ve 9. BMTU öğretmenleri bol bol konu tekrarı yapıp öğretmenlerini taklit etmeleri konusunda yönlendirmektedirler. 2., 4. ve 7. BMTU öğretmenleri öğrencileri mutlaka piyano başında çalışmaları gerektiği konusunda bilgilendirirken; 8. BMTU öğretmeni, bol bol müzik dinlemeleri konusunda yönlendirmektedir. Her öğrencinin algısı, bilgiyi öğrenme ve pekiştirme yöntemi farklılıklar gösterir. Öğretmenin yönlendirmeleri sonucunda kendi yöntemini bulacak olan öğrenci, doğru çalışma ve bilgiyi doğru öğrenme yolunda hızlı ilerleyecektir.

5.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğretmenlerinin BMTU dersinde kullandıkları kaynaklar ve yaptıkları çalışmalar nelerdir?” Şeklinde belirlenen üçüncü alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 7.“BMTU derslerinde ders kitabı dışında kullandığınız kaynaklar nelerdir?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 2: Mine Mucur Solfej, Duygu Ünal Solfej, Fontaine ritmik okuma, Can Can(12. Sınıf)

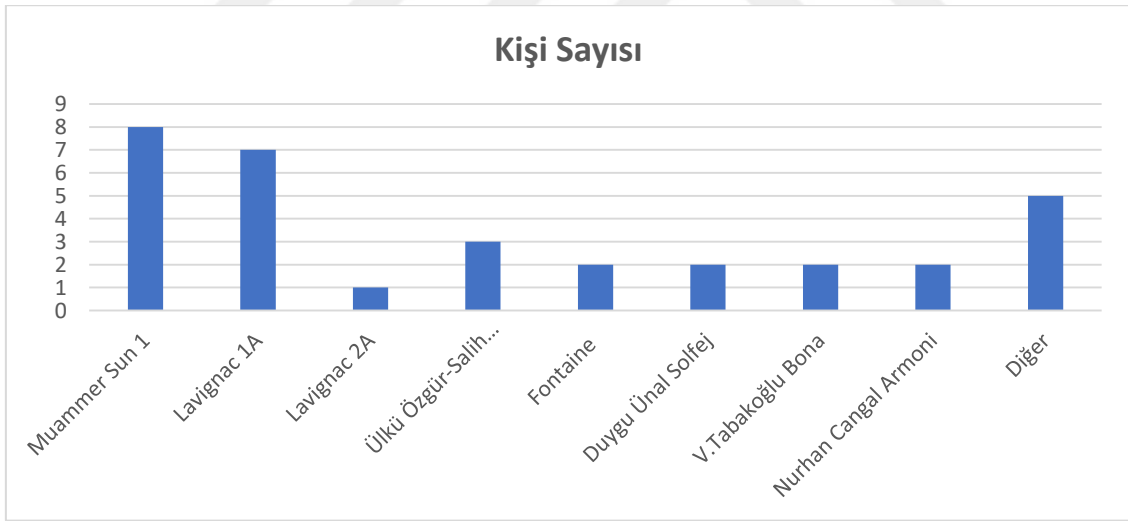
BMTU Öğretmeni 4: Lavignac 1A, Muammer Sun Solfej 1, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Mioy 1

BMTU Öğretmeni 7: Özgül Eroğlu Algan Soru Bankası 1, Muammer Sun 1, Lavignac 1, Lavignac 2, Nurhan CANGAL Armoni

Yapılan görüşmelere göre tüm öğretmenlerin ders kitabı dışında farklı kaynaklar kullandıkları görülmüştür. Bu duruma göre ders kitabının kendi başına yeterli gelmediği, özellikle solfej ve tartım açısından başka kaynaklardan destek alınması gerektiği düşüncesi ortaya çıkmaktadır. 7. ve 9. BMTU öğretmenleri, ders kitabının konu ve etkinlikler açısından yeterli olduğunu, dersin uygulama kısmı için ise farklı

kaynaklardan yararlandıklarını dile getirmişlerdir. 10. BMTU öğretmeni, kendi yazdığı dikte ve tartımları kullandığını belirtmiştir. 2. BMTU öğretmeni hariç tüm öğretmenler “Muammer Sun Solfej 1” kitabını, 2. ve 9. BMTU öğretmenleri hariç tüm öğretmenlerin Lavignac 1 solfej kitabını derslerinde kullandıkları ortaya çıkmıştır. “Ülkü Özgür-Salih Aydoğan MİOY 1” kitabını, 4., 5. ve 8. BMTU öğretmenleri derslerinde kullanmaktadırlar. 2. ve 5. BMTU öğretmenleri “Duygu Ünal Solfej”, 2. ve 3. BMTU öğretmenleri “Fontaine Ritmik Okuma”, 7. ve 9. BMTU öğretmenleri “Özgül Algan Soru Bankası”nı, 7. ve 8. BMTU öğretmenleri “Nurhan Cangal Armoni” kitabını farklı kaynak olarak derslerinde kullanmaktadırlar. 5. BMTU öğretmeni ise herkesten farklı olarak “Aziz Balkan Solfej”, “Lasotki” ve “Levent Kuterdemin Müzik İşitme Sınavlarına Hazırlık” kitabını kullanmaktadır. “Sefai Acay Nota Öğretimi” kitabını ise sadece 9. BMTU öğretmenin kullandığı görülmektedir. Bu soruya verilen cevaplardan, araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin farklı kitaplar ve kaynaklar kullanarak öğrencilerinin daha çok nota görüp okumalarını ve gelişimlerini desteklemeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.

Şekil 4. Öğretmenlerin Ders Kitabı Dışında Kullandığı Kaynaklar

Soru 8. “BMTU dersinde solfej okurken eşlik yapıyor musunuz? Yapıyorsanız orijinal eşlikleri mi kullanıyorsunuz yoksa kendiniz mi eşlik yazıyorsunuz? Eşlik yapma veya yapmama nedeninizi açıklar mısınız?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 4: “Eşlik yapıyorum. Kendim eşlik yazıyorum. Muammer Sun solfejlerinin orijinal eşlikleri yok. Eşlik yapma nedenim, daha temiz okumaları, eşlik sayesinde şarkı söyler gibi okuyup solfej okumayı sevmeleri.”

BMTU Öğretmeni 7: “Eşlik yapmıyorum. Doğru bulmuyorum. Eşlikle birlikte öğrenci tartımı ve sesleri net söylemiyor, sadece ana sesi çalışıyorum. Doğru bulmadığım için eşlik yapmıyorum.”

BMTU Öğretmeni 9: “İlk okumalarda sadece ilk sesi verip arada da destekleyerek deşifre etmelerini sağlıyorum. Bir iki kez bu şekilde okuduktan sonra eşlik yapıyorum. Orijinal eşlik kullanmıyorum, kendim basitçe akor basarak eşlik yapmaya çalışıyorum.”

Yapılan görüşmeler sonucunda, 7. BMTU öğretmeni dışında, tüm öğretmenlerin solfej okurken eşlik yaptığı ortaya çıkmıştır. 1., 2. ve 5. BMTU öğretmenleri sadece ana sesi çalarak eşlik yaptıklarını dile getirmektedirler. Sürekli eşlik yapmanın öğrenciyi olumsuz yönde etkileyeceğini, sesleri öğrencinin bulmasının daha sağlıklı olduğunu düşünmektedirler. 2., 3., 6., 8. ve 10. BMTU öğretmenleri solfej okurken eşlik yapmaktadırlar ve mutlaka eşlik yapılması gerektiğini, öğrencinin özgüvenini ve hazırbulunuşluğunu olumlu yönde etkilediğini ifade etmektedirler. Solfej okumaya yeni başlayan öğrencilerde, seslerin tanınması açısından eşliğin yararlı olduğu düşünülmektedir. İlerleyen zamanlarda öğrencinin gelişim durumuna göre, desteksiz yani eşiksiz ara ara ses alarak solfej okumalara yer verilebilir. 9. BMTU öğretmeni diğer öğretmenlerden farklı olarak, ilk okumalarda aralarda tek sesler verip destekleyerek okumalarını, solfej pekiştikten sonra bütün olarak eşlik yapmayı tercih ettiğini dile getirmektedir. 7. BMTU öğretmeni ise, eşlik yapılarak seslerin öğrenciye hazır olarak önüne koyulduğu düşüncesiyle eşlik yapmadığını ve eşlik yapılmasının da doğru olmadığını söylemektedir. Öğrencinin, deneme yanılma yoluyla sesleri kendisinin bulduğu deşifre ve solfej çalışmalarına arada yer verilmelidir. Sürekli destekle solfej okunması, ilerleyen zamanlarda eşiksiz okunan solfejlerde sesleri bulma konusunda zorluklara yol açabilmektedir. Ayrıca solfej okurken orijinal eşlik yapan öğretmenimiz bulunmamaktadır. 1. BMTU öğretmeni iki el birlikte eşlik yapmakta zorlandığını ifade etmektedir. Bu görüşlerden de yola çıkarak orijinal eşliklerin zor olduğu düşüncesine ulaşılabilir.

Soru 9. “BMTU dersinin uygulama kısmında (dikte, tartım, solfej okuma, deşifre, akor çalma, kadans çalma) yaptığınız farklı çalışmaları anlatır mısınız?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 2: “Zaman kalmadığı için yapamıyoruz.”

BMTU Öğretmeni 3: “Tek ses verip üstüne B3lü kurdurma, çift ses dikteler, ölçü sayısı vermeden ezgi çalıp buldurma, parçanın analizini yaptırıyoruz. Okumadan önce yapıları gösteriyoruz.”

BMTU Öğretmeni 7: “Müfredatta tartım diktesi yok. Tartım, akor diktesi yazdırıyorum. Sınıf seviyesine göre çift ses, ezgi diktesi, 2-3-4 ses duyma.”

Yapılan görüşmelere göre, BMTU dersinin uygulama kısmında BMTU öğretmenlerinin biri hariç hepsinin farklı çalışmalar yaptıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, genel olarak zamanın ve ders saatinin kısıtlı olmasından dolayı uygulama kısmını verimli şekilde yapamadıklarını ifade etmektedirler. 4. BMTU öğretmeni, solfej okumadan önce verilen parçanın tonunda dizi ve kadansları çaldırıldığını söylemiştir. Ders öğretmenin dizi ve kadansları çaldırması okunacak solfejdeki tona doğru şekilde girebilmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda okuyacağı solfejin dizi ve kadansını kendisi çalan öğrencinin, piyano çalmasıyla olumlu yönde gelişimi ve katkısı olacaktır. 1., 3., 7. ve 9. BMTU öğretmenleri, ses çalışmaları yaptıklarını dile getirmişlerdir. Yapılan ses çalışmaları ve egzersizleri öğrencinin sesinin açılmasına ve dersin uygulama kısmında okunacak solfejlerin çok daha temiz ve rahat söylemesine olumlu katkı sağlayacaktır. Ayrıca 1., 7., 9. ve 10. BMTU öğretmenleri, ezgi ve tartım diktesi yazdırdıklarını söylemişlerdir. Ezgi ve tartım diktesi yazan öğrenci eş zamanlı olarak hem tartımı hem sesleri düşünmektedir. Sesleri tanıma, nota değerlerini öğrenme konusunda çok büyük fayda sağlayacaktır. 3. BMTU öğretmeni farklı olarak, önce tek ses verdiğini ve öğrencinin verdiği tek ses üzerine söylediği aralığı kurması istemektedir. Bu çalışma, aralık düşünme açısından faydalı bir çalışma olarak kullanılabilir.

Soru 10. “BMTU dersinde dikte yazdırma sürecinizi anlatır mısınız?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 2: “Dikteleri kendim hazırlıyorum. Yazdırdığım diktedir sınıfın solfej seviyesine göre çalışılan ton ile aynı oluyor. Kısa dikteler kullanıyorum, 2/4 lük 8 ölçü, 3/4 lük 6 ölçü gibi. Baştan sona bir kere çalıyorum. Daha sonra her ölçüyü iki kere çalıyorum, üçüncüsünde ölçüleri birbirine bağlıyorum. 9. ve 10. Sınıflarda ölçüyü tahtaya yazıp tartışıyoruz. Diğerlerinde, aralarda 30 saniye bekleyerek, dikte seviyesi zor ise el vurarak yazdırıyorum. La sesine basıp baştan sona çalıyorum ve tonu bulduruyorum.” (11. ve 12. Sınıflar için)

BMTU Öğretmeni 7: “Önce tonu çalıyorum, sonra başlangıç sesi veriyorum. 1 ölçü boş vurup ölçü sayısını bulduruyorum, sonra da baştan sona çalıyorum. Daha sonra 2 ölçü 2 ölçü devam ederek ilerliyorum. 3-4 kere çalıyorum. Ölçüleri birbirine bağlarken de 2 kere çalıyorum.”

BMTU Öğretmeni 9: “Tonalite belirlemek için 8 ölçülük bir dikteyi önce baştan sona bir kez çalıyorum. Daha sonra ölçü sayısını belirleyebilsinler diye ilk iki ölçüyü en az 2, en fazla 3 kez çalıyorum. Sonra ilk iki ölçüye iki ölçü ekleyerek devam ediyorum (1-2 x 2/ 1-2-3-4/ 3-4 / 3-4-5-6/ 5-6 /5-6-7-8 gibi). En son bir kez daha baştan sona çalıp kontrol aşamasına geçiyorum ve doğrusunu tahtaya yazıyorum.”

BMTU öğretmenlerinin dikte yazdırma süreci şöyledir; bütün BMTU öğretmenleri dikteyi çalarken 2şer ölçü olarak ilerlediklerini ve sonra gelen ölçüleri birbirine bağladıklarını ifade etmişlerdir. 2., 3., 7. ve 9. BMTU öğretmenleri, ilk önce baştan sona dikteyi çaldıklarını söylemişlerdir. Diktenin baştan sona çalınmasının, öğrencinin tonu ve ölçü sayısını bulmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. 1. ve 10. BMTU öğretmenleri, sınıf seviyelerine göre çalınan diktelerin tonunu söyleyerek dikte yazdırdıklarını ifade etmişlerdir. Bazı sınıf seviyelerinde öğrenciler diktenin tonunu bulmakta ve bu yüzden de dikteyi yazmaya devam etmekte zorlanmaktadır. Burada öğretmenlerin kolaylık sağlayarak öğrencileri dikte yazma konusunda teşvik etmeye çalıştıkları söylenebilir. 4., 5., 6. ve 8. BMTU öğretmenleri ise, tonu öğrencilerin bulmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Dikte yazdırma sürecinde teori öğretmenin genel olarak beklentisi, öğrencinin tonu ve ölçü sayısını kendisinin bulmasıdır. Fakat sınıf seviye farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin, diktenin tonunu ve ölçü sayısını söyledikleri görülmüştür. Katılımcılara göre en çok tercih edilen dikte yazdırma yönteminin, baştan sona çalınıp daha sonra 2şer ölçü eklenerek devam ettirilmesi olduğu ortaya çıkmıştır.

Soru 11. “BMTU derslerinde işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için neler yapıyorsunuz?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 3: “La ya da Do odaklı sesleri oturtuyoruz. Tahtaya 1 oktavlık piyano tuşu çiziyorum. Sesleri göstererek kendileri veriyorlar ses almadan. İki ölçü çalışıyorum tekrar edip, 1 ölçü daha ekleyip tekrar ettiriyorum. Bu şekilde birleştirip ezgi tekrarı yapıyoruz. Aynı şekilde ritim tekrarı da yapıyoruz.”

BMTU Öğretmeni 4: “Bol bol deşifre solfej okutuyorum. Tartım diktesi yazdırıyorum. 1 hafta tartım 1 hafta ezgi diktesi yazdırıyorum.”

BMTU Öğretmeni 7: “Ders içinde bir şey yapamıyoruz zaman yetmiyor. DYK kurslarında 2 ses, 3 ses ezgi ritim tekrarı yaptırıyorduk fakat pandemide kurslar açılmadı. Akıllı telefonlardan kaydedip 2 ses, 3 ses çalışmalarını istiyorum.”

Verilen cevaplara göre, 7. BMTU öğretmenin dışında tüm öğretmenlerin ders içinde işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için çeşitli çalışmalar yaptıkları ortaya çıkmıştır. 6. ve 8. BMTU öğretmeni dışında tüm öğretmenler, işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için ezgi ve ritim tekrarı yapmaktadırlar. 8. BMTU öğretmenin, öğrencilerini bol bol farklı kaynaklardan solfej okutup, öğrencilerin klasik müzik dinlemeleri konusunda onları teşvik ettiği görülmektedir. 2. BMTU öğretmeni ise, kendi yazdığı ezgi tekrarlarını kaydedip öğrencilerine göndermekte ve bol bol dinlemelerini

istemektedir. Farklı bir çalışma olarak, 3. BMTU öğretmeni tahtaya bir oktavlık piyano tuşu çizip, gösterdiği sesleri öğrencilerin vermesini istemektedir. Bu yöntem ile öğrenciler tahtaya çizilen piyano tuşlarına bakarak aralıkları somut olarak görüp cevap vereceklerdir. Böylece seslerin tanınması ve pekiştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca öğrenciler için de eğlenceli bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Soru 12. “BMTU dersinde öğrencilerinizle deşifre çalışmaları yapıyor musunuz? Ayırdığınız süre nedir? Bu çalışmalarda yaşadığınız zorluklar var mı? Varsa yazabilir misiniz?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 3: “Deşifre çok yapamıyoruz zaman yetersiz.”

BMTU Öğretmeni 4: “2 haftada bir ders saati deşifre yapıyoruz. Yaşanılan zorluklar bir kısım öğrencinin tondan çıkması.”

BMTU Öğretmeni 8: “Belli bir temel oluşturduktan sonra yapıyoruz 10.sınıfın 2. Döneminden sonra enstrümantal ve dersin bünyesinde farklı koro ve çalgı eserlerini deşifre yaptırıyorum .”(saz semaileri, şan notaları, piyasa notaları)

Verilen cevaplara göre 3., 7. ve 9. BMTU öğretmenleri, zamanın yetersizliğinden dolayı ders içinde deşifre çalışması yapamadıklarını dile getirmişlerdir.. 2. BMTU öğretmeni, zamanın yetersizliğinden dolayı sınıf olarak toplu şekilde deşifre yaptıklarını; 8. BMTU öğretmeni, öğrencilerde belli bir temel oluşturduktan sonra 10. sınıftan itibaren deşifre çalışmalarına yer verdiğini dile getirmiştir. Güzel Sanatlar Liselerine girmeye hak kazanan birçok öğrencinin müzik bilgisinin olmadığı bilinmektedir. Dolayısıyla müzik eğitimine bu okullarda başladıktan sonra belli bir temel oluşturulmasıyla (notaları tanıma, nota ve sus değerlerini öğrenme gibi) deşifre çalışması yapılmaya başlanılabilir. Notayı ve değerlerini bilmeyen öğrencinin deşifre yapmasının da mümkün olamayacağı bir gerçektir. 4. BMTU öğretmeni, iki haftada bir deşifre çalışmalarına yer verdiğini dile getirirken; 1. BMTU öğretmeni her hafta yer verdiğini belirtmiştir. 6. BMTU öğretmeni, deşifre çalışmaları yaparken yaşanan zorluklar konusunda, öğrencilerin tondan çıkmasından bahsetmektedir. Deşifre, öğrencilerin kulak gelişimi açısından oldukça önemlidir. İlk defa görülen bir notayı doğru ve temiz seslerde, tonda kalıp verilen solfeji okumak, hem nota değerlerini hem sürelerini hatasız yapabilmek müzik eğitimi için önemlidir ve kolay bir çalışma değildir. Deşifre çalışmaları, doğru ve kontrollü çalışmayla kulak gelişimi ve eğitimi açısından büyük önem taşımaktadır. 5. BMTU öğretmeni, deşifre çalışması yaptırırken öğrencilerin birim vuruş yapamadıklarını ve inici aralıklarda sıkıntı yaşadıklarını

söylemektedir. Öğrencilerin birim vuruş yapmaları, deşifre çalışmaları yaparken nota değerlerini doğru söylemede büyük kolaylık sağlayacaktır. Öğrenci nota okurken elini vurarak daha somut düşünebilmektedir.

Soru 13. “BMTU derslerinde mod ve makamları teorik olarak anlatıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir? Bu konuları anlatırken zorluklarla karşılaşılıyor musunuz?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 3: “Makamları Türk Müziğine bırakıyoruz. 10.sınıfa kadar bmtu işliyoruz makamları teorik olarak biraz veriyoruz. Modları 11. Ve 12. Sınıflarda özet geçiyoruz.”

BMTU Öğretmeni 4: “BMTU dersinde mod ve makamları işlemiyorum. Modların içeriğine hiç girmiyorum.”

BMTU Öğretmeni 7: “Müfredat gereği 1 ders saati ayırıyorum. Modlarda çok zorlanıyorlar temel bilgi vermeden özet gibi anlatıyorum. Modların isimlerini ezberlemeniz yeterli diyorum aralıklarını ezberletmiyorum.”

Bu soruya verilen cevaplardan 4. ve 5. BMTU öğretmenlerinin mod ve makam konusunu hiç anlatmadıkları ortaya çıkmıştır. Bu öğretmenler, makam konusunu THMTU ve TSMTU derslerinde anlattıklarını söylemektedirler. 1., 2., 3., 6. ve 7. BMTU öğretmenleri ise, mod konusunu özet geçerek anlattıklarını ifade etmişlerdir. 8. BMTU öğretmeni, mod ve makam konusunu anlatmaktadır. Önce Batı müziği tonlarını anlatıp, daha sonra makam bilgisi verdiğini söylemektedir. Aynı öğretmen, öğrenilen tonlarda ve makamlarda öğrencilerle birlikte saz semaları çaldıklarını söylemiştir. Böylece anlatılan makamın, öğrencilerin çalgılarına aktarmasıyla daha kalıcı olacağı düşünülmektedir. 9. ve 10. BMTU öğretmenleri modları anlattıklarını fakat makam konusuna hiç girmediklerini ifade etmektedirler. Makam konusunun Türk müziği derslerinde anlatıldığını söylemişlerdir.

Soru 14. “BMTU derslerinde modal ve makamsal dikte yazdırıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 3: “Makamsal dikte yazdırıyorum hemen hemen her hafta.”

BMTU Öğretmeni 7: “Çok eskiden yazdırıyordum, pandemiden sonra yazdıramadım. 12.sınıflara başlayacağım. Modal dikteleri 9.sınıftan itibaren haftada bir yazdırıyorum.”

BMTU Öğretmeni 9: “Hayır.”

Bu soruya verilen cevaplara göre 4., 5. ve 9. BMTU öğretmenlerinin derslerinde modal ve makamsal dikte yazdırmadıkları ortaya çıkmıştır. 3. ve 8. BMTU öğretmenleri haftada bir ders saatini modal ve makamsal dikte yazmak için ayırdıklarını dile getirirken; 2. BMTU öğretmeni sadece 11. ve 12. sınıflarda bu dikteleri yazdığını söylemiştir. Öğretmenlerin genel görüşü, 9. ve 10. sınıflarda tonal diktelere yer verilmesi, üst sınıflarda makamsal diktelere yer verilmesi yönündedir. 1. BMTU öğretmeni, sadece 12. sınıflarda makamsal dikte yazdığını söylemiştir. Makam bilgisinin ve modların, öğrencilerin anlaması açısından karışık konular olduğu düşünülebilir. Bu sebeple öğretmenler, önce tonal diktelere önem vermektedirler. 7. BMTU öğretmeni modal dikteleri 9. sınıftan itibaren yazdığını söylemektedir. Fakat makamsal diktelere pandemi sürecinde yer veremediğini ifade etmektedir. Dersin haftalık ders saatinin az oluşu, modal ve makamsal dikte yazdırma konusunda zaman sıkıntılarına yol açabilmektedir. Öğretmenler, zaten az olan ders saati içerisinde öncelikle tonal diktelerin anlamlandırılıp, doğru yazılmaları daha sonra modal ve makamsal dikteler üzerinde durulması konusunda hem fikirdirler.

Soru 15. “BMTU derslerinde modal ve makamsal solfej okutuyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 6: “Hayır, okutmuyorum.”

BMTU Öğretmeni 7: “Solfeji haftada 1 okuyoruz. Müfredata göre konu anlatımları 1. Dönem bittiği için ikinci dönem modal solfej okuyoruz. Zaman yetersizliğinden dolayı makamsal dikte okumuyoruz.”

BMTU Öğretmeni 8: “Evet okutuyorum eşlik yaparak haftada 1 saat.”

Bu soruya verilen cevaplara göre 7., 8. ve 10. BMTU öğretmenleri dışında diğer öğretmenlerin modal ve makamsal solfej okutmadıkları ortaya çıkmıştır. 7., 8. ve 10. BMTU öğretmenleri ise haftada bir ders saatini makamsal solfeje ayırdıklarını dile getirmişlerdir. 6. BMTU öğretmeni, ders saatinin yetersizliğinden dolayı makamsal solfej okumalarını Türk müziği dersinde yaptığını dile getirmiştir. Batı müziği dersinin dışında ders programında yer alan Türk müziği derslerinde, makamsal konulara daha ayrıntılı yer verilmektedir. Bu nedenle Türk müziği solfejlerinin bu derste okutulmasının, zaman açısından daha verimli olacağı düşünülmektedir.

5.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğretmenlerinin BMTU dersiyle ilgili önerileri nelerdir?” Şeklinde belirlenen dördüncü alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 16. “Bu dersle ilgili önerileriniz nelerdir? Ekleme istedikleriniz varsa belirtiniz.”

BMTU dersi öğretmenlerinin görüşleri:

BMTU Öğretmeni 1: “Ders saati azlığı, uygulama kısmı yetişmiyor, sınavlar çok uzun sürüyor, haftalar alıyor. Yazılı uygulamalarda okurken yazım hatalarını not alıyorum ve öğrencilere söylüyorum. Verdiğim ezgi ödevlerinin piyanoda kendileri çalmalarını istiyorum. Ezgi tamamlama ödevlerini panoya asıyoruz. Ölçü sayısı bulma, ölçü sayısı yazma, ölçüyü tamamlama.”

BMTU Öğretmeni 3: “Eski ismi kalmalı MİÖY olarak. En temel ders, baraj ders Batı ve Türk Müziği olarak ayrılmamalı. Ders saati arttırılmalı en az 4-6 saat olmalı. Teori ve uygulama ayrılmalı.”

BMTU Öğretmeni 7: “Ders saati arttırılmalı.”

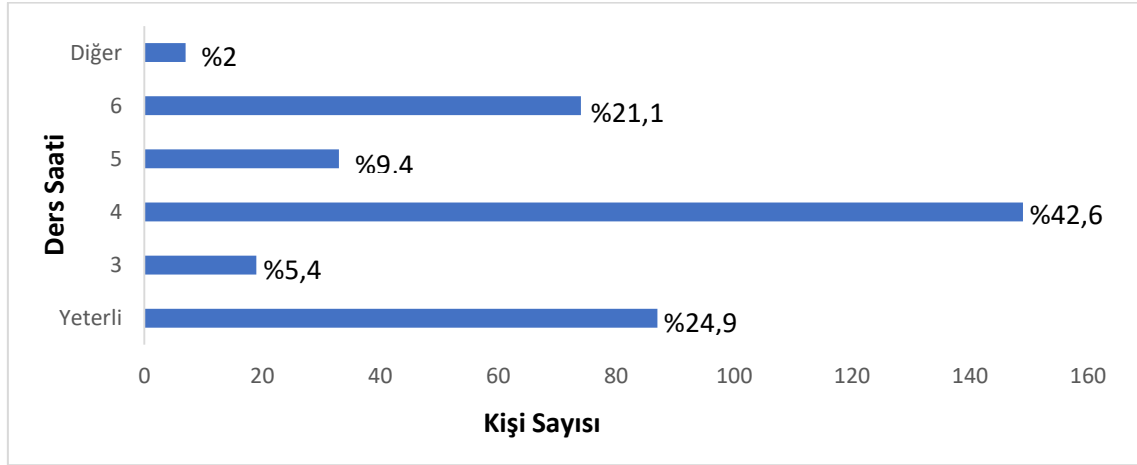
Yapılan görüşmelere göre tüm BMTU öğretmenleri ders saatinin azlığından, ders saatinin arttırılması gerektiğinden bahsetmektedirler. En temel ders olan BMTU dersinin haftalık ders saatinin 2 saat olmasının oldukça yetersiz olduğu düşünülmektedir. 3. BMTU öğretmeni dersin eski adının (Müziksel İşitme Okuma ve Yazma) geri gelmesini ve Batı ve Türk müziği olarak ayrılması gerektiğini söylemektedir. 8. BMTU öğretmeni, 9. sınıflarda Türk müziği dersleriyle birlikte Batı müziği teorisi derslerinin aynı anda verilmesinin büyük bir karmaşaya yol açtığını ifade etmektedir. 9. ve 10 sınıf düzeyinde Batı müziği teorisiyle başlangıç yapıp, ilerleyen sınıflarda Türk müziği konularının verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Tampere sistem ve komaların aynı anda öğrencilere öğretilmesi büyük zorluklara yol açmaktadır. Öğrencilerin tampere sistemi tam anlamıyla öğretildikten sonra, komaları, dörtlüleri beşlileri ve makamları daha anlayacakları düşünülmektedir. 1. ve 9. BMTU öğretmenleri dersin uygulama kısmına yeterli zamanın ayrılmadığından söz etmektedirler. Güzel Sanatlar Liselerinde müzik eğitiminde çok önemli bir yere sahip olan bu dersin, ders saatinin arttırılmasının son derece önemli olduğunu söyleyebiliriz.

5.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğrencilerinin ders saati ve bu dersin diğer dersler üzerindeki etkileri ile ilgili görüşleri nelerdir?” Şeklinde belirlenen beşinci alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 17. “Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersinin haftalık ders saati sizin için yeterli mi? Cevabınız hayır ise sizce bu ders haftada kaç saat olmalı?”

Şekil 5. BMTU Dersinin Haftalık Ders Saati Yeterliliği

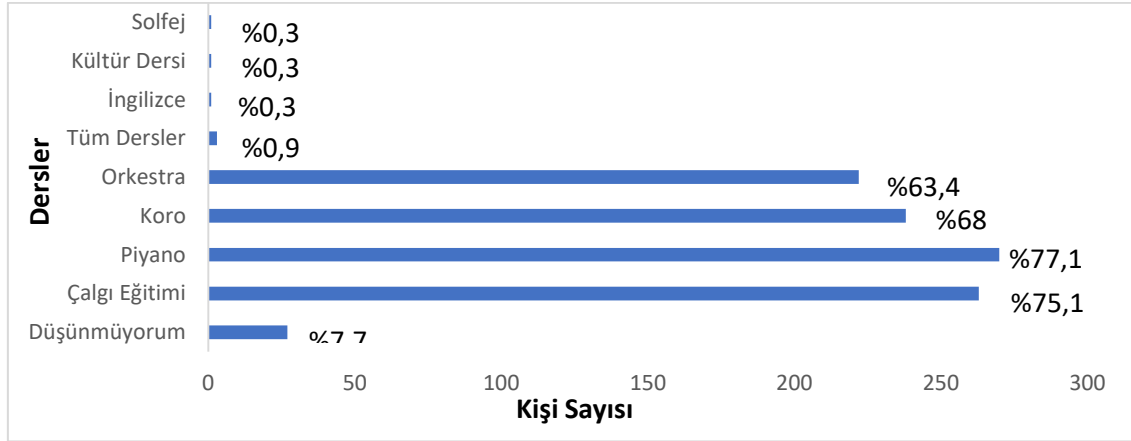
Şekil 5’de görüldüğü gibi soru formunu cevaplandıran 350 öğrenciden 87’si (%24,9) BMTU dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Bunun dışında kalan 282 (80,5) öğrenci ise yetersiz olduğu görüşünü bildirmiştir. Yetersiz diyen 19 (%5,4) öğrenci haftada 3 saat, 149 (%42,6) öğrenci haftada 4 saat, 33 (%9,4) öğrenci haftada 5 saat, 74 (%21,1) öğrenci haftada 6 saat, 7 (%2) öğrenci ise dersin haftalık ders saatinin 6 saatin üzerinde olması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Bu sorudaki verilerde %105,4 sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebi, soruları cevaplandıran 19 öğrencinin ders saati yeterli dedikten sonra, aynı zamanda haftalık ders saati seçmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu bulgulardan BMTU dersinin haftalık ders saatinin sağlıklı bir eğitim ve öğretim için artırılması gerektiği düşünülmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde (Soru 1) de çıkan sonuçlara bakıldığında, dersin haftalık en az 4 saat olması gerektiği görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak hem öğretmenler hem öğrenciler için dersin haftalık ders saatinin yetersiz kaldığı söylenebilir. Öğretmenler konuları yetiştirmekte, öğrenciler ise dersi anlayabilmekte zorlanmaktadır. Müziğin kurallarının temelinin atıldığı, diğer dersleri birçok yönden etkileyen önemli bir ders olan BMTU dersinin

haftalık ders saatinin 2 saat olması verimli bir öğretim yolunda engel olacak ve yetersiz kalacaktır.

Soru 18. “BMTU dersinin diğer dersleriniz üzerinde etkileri olduğunu düşünüyor musunuz? Cevabınız evet ise sizce hangi dersleriniz üzerinde etkili? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 6. Öğrenci Görüşlerine Göre BMTU Dersinin Diğer Derslere Etkisi

Şekil 6’da görüldüğü gibi soruları cevaplandıran 350 öğrenciden 27’si (%7,7) BMTU dersinin diğer dersler üzerinde etkisi olduğunu düşünmemektedir. Bunun dışında kalan 323 öğrenci (%92,2), birçok ders üzerinde etkisi olduğunu belirtmiştir. Bu derslerle ilgili olarak; 270 (%77,1) öğrenci pişano, 263 (%75,1) öğrenci çalgı eğitimi, 238 (%68) öğrenci koro, 222 (%63,4) öğrenci orkestra, 3 (%0,9) öğrenci tüm dersler, 1 (%0,3) öğrenci solfej, 1 (%0,3) öğrenci kültür dersi, 1 (%0,3) öğrenci de İngilizce olarak görüş bildirmiştir.

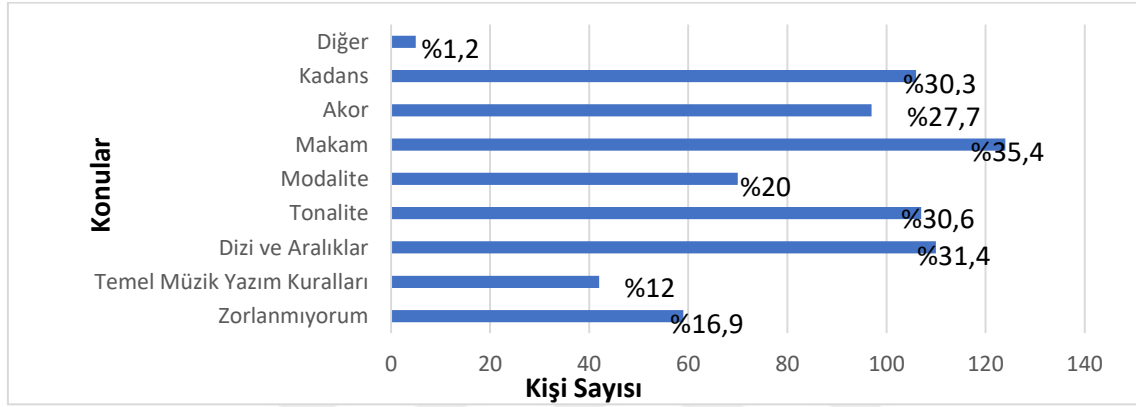
Bu bulguya bakıldığında, BMTU dersinin öğrencilerin diğer dersleri üzerinde de büyük oranda etkisi olduğu söylenebilir. Müziğin alfabesi olan notaların isimleri, süre değerleri, nüanslar gibi birçok temel konusu olan teori dersinin öğreniminden sonra, öğrencilerin nota okumaları ve buna bağlı olarak çalgı, pişano, ses eğitimi, koro ve orkestra gibi birçok dersi daha rahat yapabilmesi mümkün olacaktır. Temel müzik bilgileri öğrenilmeden herhangi bir enstrüman eğitimi verilmesi oldukça zordur. Bu nedenle teori dersinin özellikle diğer müzik dersleri üzerinde etkisinin oldukça önemli ve büyük olduğu düşünülmektedir.

5.6. ALTINCI ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğrencilerinin BMTU dersinde zorlandıkları ve rahat yapabildikleri konular ve en çok sevdiği alanlar ile ilgili görüşleri nelerdir?” Şeklinde belirlenen altıncı alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 19. “BMTU dersinin Teori kısmında en çok zorlandığınız konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 7. Teori Kısmında Zorlanılan Konular

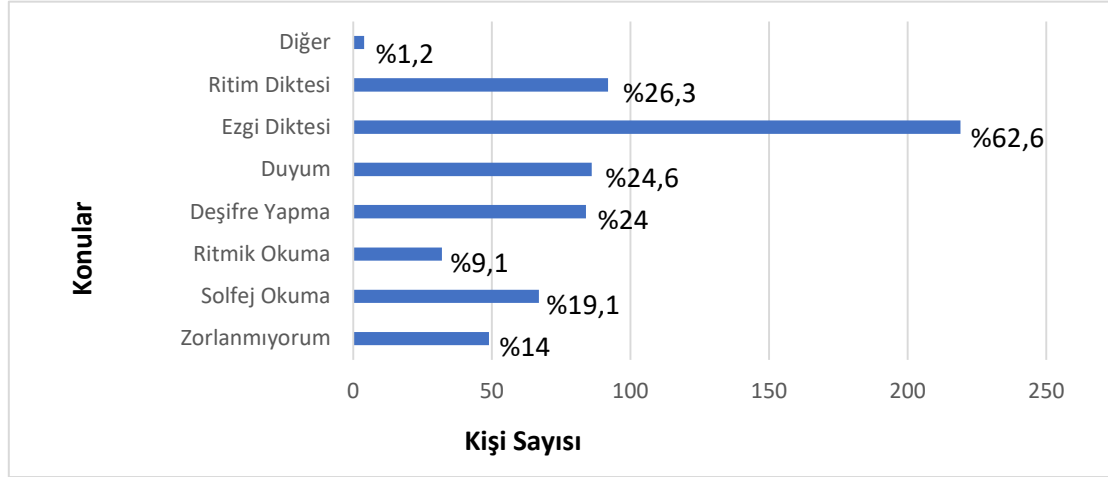
Şekil 7’de görüldüğü gibi soruları cevaplandıran 350 öğrenciden, 59’unun (%16,9) BMTU dersinin Teori kısmındaki hiçbir konuda zorlanmadığı görülmüştür. Bunun dışında kalan 291 öğrencinin 124’ü (%35,4) makam, 110’u (%31,4) dizi ve aralıklar, 107’si (%30,6) tonalite, 106’sı (%30,3) kadans, 97’si (%27,7) akor, 70’i (%20) modalite, 42’si (%12) temel müzik yazım kuralları, 5’i (%1,2) ise diğer konularda zorlandıklarını dile getirmişlerdir. (Bu soruda öğrenciler birden fazla şık işaretleyebildikleri için yüzdelikler fazla çıkmaktadır)

Bu bulgulara göre, öğrenciler teori dersinin temel konularının birçoğunda zorlanmaktadırlar. Makam, tonalite, dizi ve aralık, kadans ve akor konusu en çok zorlanılan konular arasında yer almaktadır. Bu konular, bu dersin en temel konuları arasındadır. Bu temel konuların öğrenimi diğer dersler üzerinde de etki sağlayacaktır. Ayrıca öğretmenlerle yapılan görüşmelerde de benzer cevaplara ulaşılmıştır. (Soru 4’de Tonalite, Aralık ve bu konuya bağlı Akor ve çevrimlerinin en çok zorlanılan konular olduğu görülmüştür) Grafik 5’te de görüldüğü gibi, öğrenciler teori dersinin birçok ders üzerinde etkisi olduğundan bahsetmişlerdir. Burada bahsedilen temel konuların öğrenilmesi de diğer dersler üzerinde olumlu yönde etki yapacaktır. En az zorlanılan konular arasında ise temel müzik yazım kuralları görülmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda da (Soru 4), öğrencilerin en rahat

yapabildikleri konu olarak Temel Müzik Yazım Kuralları görülmektedir. Buda, bu soruda verilen bulgularla örtüşmektedir.

Soru 20. “BMTU dersinin uygulama kısmında en çok zorlandığınız konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 8. Öğrencilerin BMTU Dersinin Uygulama Kısımında En Çok Zorlandıkları Konular

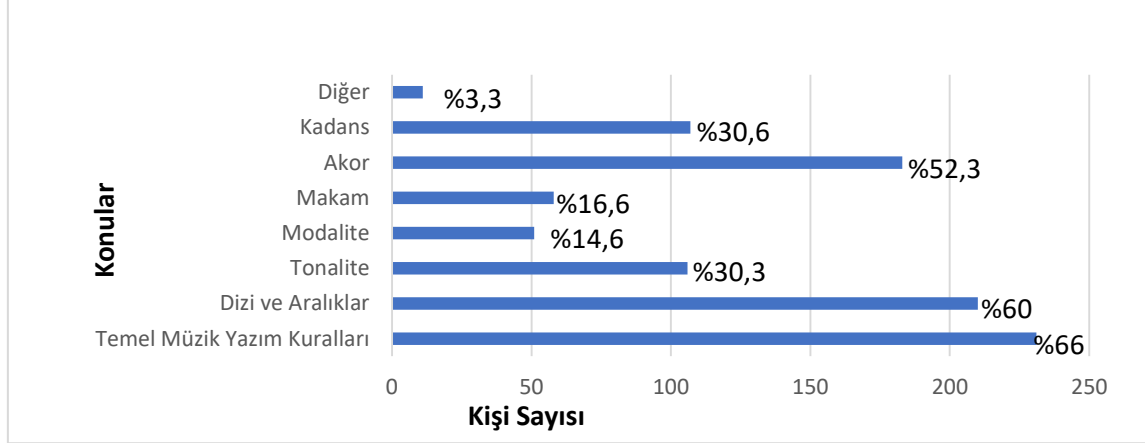
Şekil 8’de görüldüğü gibi soruları cevaplandıran 350 öğrenciden 49’u (%14) dersin uygulama kısmında zorlanmadığını belirtmiştir. Bunun dışında kalan 301 öğrencinin 219’u (%62,6) ezgi diktesi, 92’si (%26,3) ritim diktesi, 86’sı (%24,6) duyum, 84’ü (%24) deşifre yapma, 67’si (%19,1) solfej okuma, 32’si (%9,1) ritmik okuma ve 4’ü (%1,2) ise diğer konularda zorlandıklarını dile getirmişlerdir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin en çok zorlandıkları konunun ezgi diktesi olduğu görülmektedir. Ezgi diktesinin gelişmesi için teori konularının temeli olan “aralık” konusunun iyi pekişmesi, öğrencilerin önce teorik sonra duyuşsal olarak bu konu üzerinde yoğunlaşması gerekmektedir. Ayrıca ezgi diktesi, öğrencinin kendi başına evde çalışıp yapabileceği bir konu olmadığı için yanında onu çalıştıracak bir öğretmene ya da arkadaşına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konunun tek başına çalışılmasının zorluğundan kaynaklı olarak, öğrencilerin ezgi diktesi yazma konusunda eksikliklerinin olması aslında olağandır. Fakat aralık konusunun iyice pekiştirilip, solfej okurken aralıkların düşünülmesiyle ve düzenli çalışmalarla bu zorluğun üstesinden gelinebileceği düşünülmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde (Soru 4), öğrencilerin en çok zorlandıkları konular arasında “aralık” konusu da bulunmaktadır. Aralık konusunda zorlanan öğrencilerin ezgi diktesi yazmada zorlanacağı aşikârdır. Teori dersinde konular birbiriyle ilişkili ve iç içedir.

Özellikle temel konuların birinde bir eksiklik varsa, bunun diğer konulara da yansıtacağı düşünülmektedir.

Soru 21. “BMTU dersinin Teori kısmında en rahat yapabildiğiniz konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 9. Öğrencilerin BMTU Dersinin Teori Kısmında En Rahat Yapabildikleri Konular

Şekil 9’da görüldüğü gibi, BMTU dersinin teori kısmında öğrencilerin en rahat yapabildiği konular konusunda 350 öğrenciden 231’i (%66) temel müzik yazı ve kuralları, 210’u (%60) dizi ve aralıklar, 183’ü (%52,3) akor, 107’si (%30,6) kadans, 106’sı (%30,3) tonalite, 58’i (%16,6) makam, 51’i (%14,6) modalite, 11’i (%3,3) ise diğer konular olarak görüş bildirmiştir.

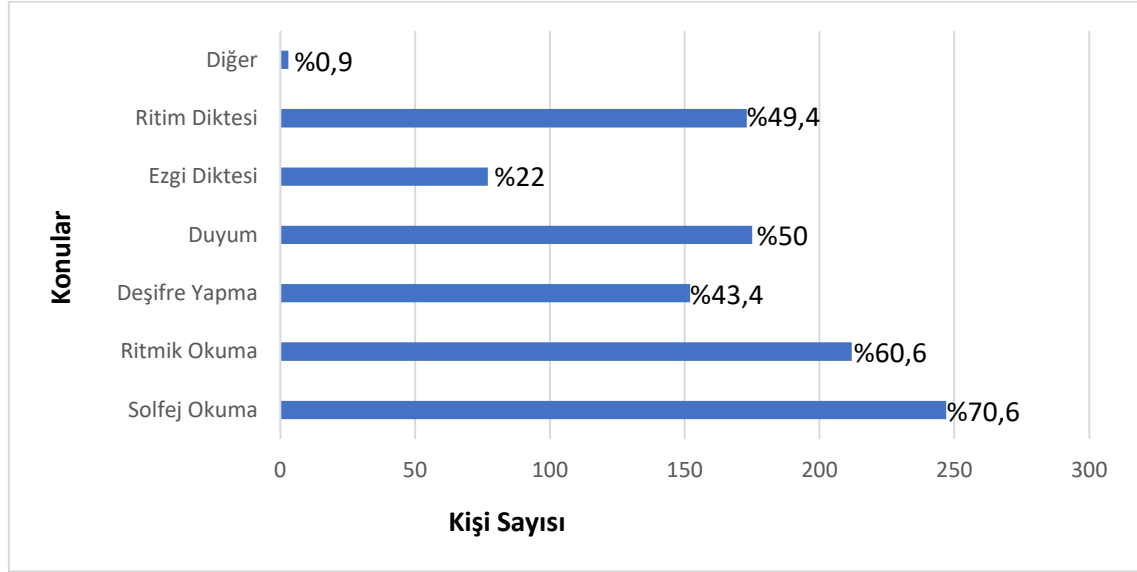
Bu bulgulara göre, öğrencilerin en rahat yapabildiği konunun temel müzik yazım ve kuralları olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla dizi-aralıklar ve akorlar gelmektedir. Dizi ve aralık konusunda Grafik 9’a bakıldığında bu konuyu 210 öğrencinin rahat yapabildiği, Grafik 7’ye bakıldığında ise bu konuda 110 öğrencinin zorlandığı görülmektedir. Dolayısıyla bu sorudaki bulgular birbiriyle örtüşmektedir. Temel müzik yazım ve kuralları, dizi ve aralıklar, akorlar teori dersinin başlangıç konularıdır. Konular ilerledikçe seviye artmakta ve karmaşık hale gelmektedir. Bu nedenle konuların ilerlemesiyle öğrencilerin daha fazla zorlanmaları olağandır. makam ve modalite konuları biraz daha karmaşık olduğundan öğrenciler bu konularda daha çok zorlanmaktadır.

Hem öğretmenlerden (Soru 4) hem de öğrencilerden (Grafik 7) elde edilen bulgular doğrultusunda, öğrencilerin en az zorlandıkları konunun, “Temel Müzik Yazım ve Kuralları” olduğu anlaşılmaktadır. Makam konusu ise yine Grafik 7’de en

zorlanılan konulardan biri olarak karşımıza çıkmakta ve bu sorudaki bulgularla örtüşmektedir.

Soru 22. “BMTU dersinin Uygulama kısmında en rahat yapabildiğiniz konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 10. Öğrencilerin BMTU Dersinin Uygulama Kısımında En Rahat Yapabildikleri Konular

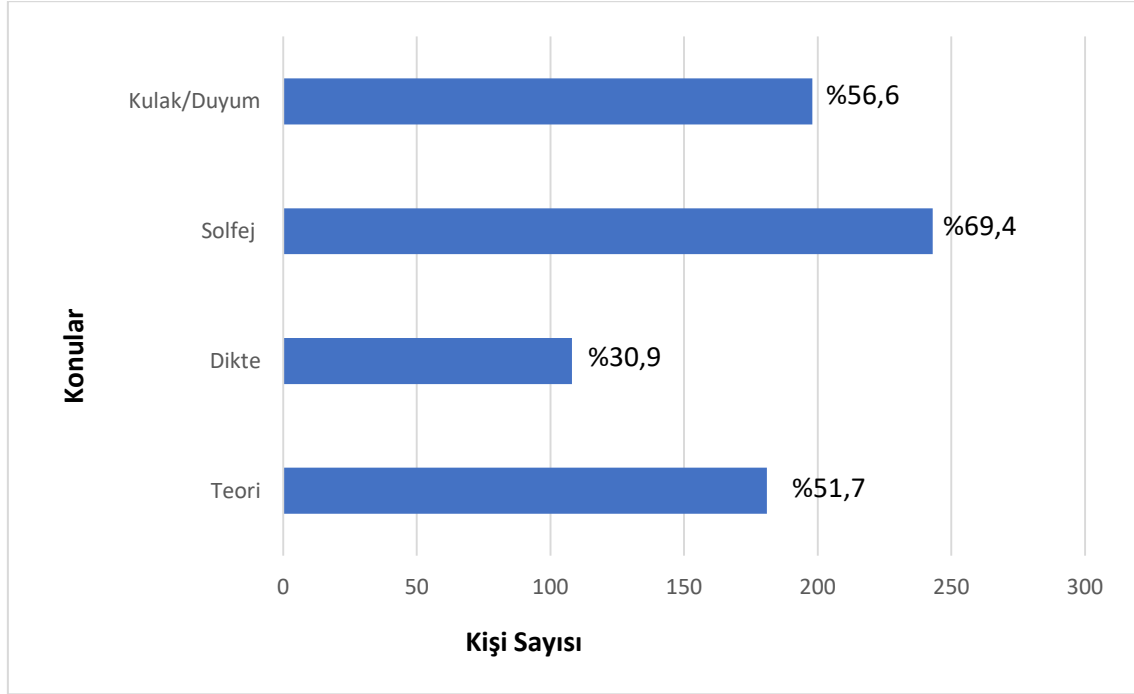

Şekil 10’da görüldüğü gibi, BMTU dersinin uygulama kısmında öğrencilerin en rahat yapabildiği konular konusunda 350 öğrenciden 247’si (%70,6) solfej okuma, 212’si (%60,6) ritmik okuma, 175’i (%50) duyum, 173’ü (%49,4) ritim diktesi, 152’si (%43,4) deşifre yapma, 77’si (%22) ezgi diktesi, 3’ü (%0,9) ise diğer konular olarak görüş bildirmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin en rahat yapabildiği konuların solfej okuma ve ritmik okuma; en çok zorlanılan konunun ise ezgi diktesi olduğu görülmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden (Soru 4) elde edilen bulgular da bu bulguyu desteklemektedir. Aralık ve çalışma eksikliklerinden kaynaklı olarak öğrencilerin birçoğu dikte konusunda sesleri bulmakta ve yazmakta zorlanmaktadır. Grafik 8’de de en az zorlanılan konular arasında ritmik okuma ve solfej okuma konularının yer aldığı görülmektedir. Grafik 8 ve Grafik 10’daki bulguların birbiriyle örtüştüğünü söyleyebiliriz.

Soru 23. “BMTU dersinde en çok sevdiğiniz alan/alanlar hangisidir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 11. Öğrencilerin BMTU Dersinde En Çok Sevdikleri Alan/Alanlar

Şekil 11’de öğrencilerin BMTU dersinde en çok sevdikleri alan/alanlar görülmektedir. 350 öğrenciden 243’ü (%69,4) solfej, 198’i (%56,6) kulak/duyum, 181’i (%51,7) teori ve 108’i (%30,9) dikte olarak BMTU dersinde en çok sevdikleri alanları sıralamışlardır.

Bu bulgulara göre öğrencilerin solfej okumayı, kulak duyum çalışmalarını ve dersin teori kısmını sevdikleri söylenebilir. Grafik 8, Grafik 10 ve Grafik 11’deki bulgular, öğrencilerin ezgi diktesi konusunda zorlandıklarını göstermektedir. Buradan yola çıkarak, dikte ve nota yazma konusunun öğrencileri zorlaması, bu konuların sevilen alanların sonunda yer almasının bir göstergesi sayılabilir.

5.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğrencilerin sevdikleri solfej kitapları ve BMTU dersinde yaptıkları çalışmalar nelerdir?” Şeklinde belirlenen yedinci alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 24. “BMTU dersinde okumayı sevdiğiniz solfej kitapları hangileridir?
(Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 12. Öğrencilerin Tercih Ettiği Solfej Kitapları

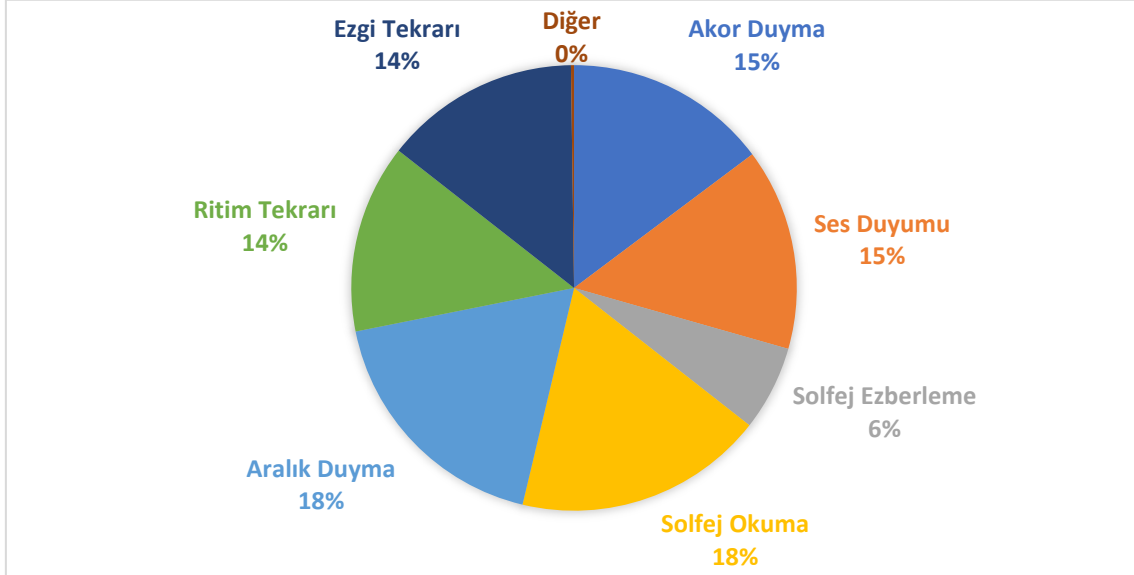

Şekil 12’de görüldüğü gibi öğrencilerin okumayı sevdiği solfej kitapları konusunda 350 öğrenciden 229’unun (%65,4) Muammer Sun 1, 207’sinin (%59,1) Lavignac 1A, 55’inin (%15,7) F. Fontaine, 45’inin (%8,6) Duygu Ünal Solfej, 3’ünün (%0,9) S. Aydoğan-Ü. Özgür Mioy, 2’sinin (%0,6) ders kitabı, 1’inin (%0,3) Mine Mucur Solfej, 1’inin (%0,3) D. Arat-E. Çöloğlu Müzik Teorisi 1 olarak görülmektedir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin en çok okumayı sevdiği solfej kitabından ikisi Muammer Sun 1 ve Lavignac 1A olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kitaplardan sonra sırasıyla F. Fontaine, Lavignac 2A ve Duygu Ünal Solfej gelmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmede (Soru 7) de öğretmenlerin en çok kullandığı iki kitabın Muammer Sun 1 ve Lavignac 1A olduğu görülmektedir. Öğretmenler bu kitapların dışında da birçok farklı kitaptan yararlanmaktadır.

Soru 25. “BMTU dersinde işitsel ve ritmik hafızanızın gelişimi için hangi çalışmalar yaptırılmaktadır? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)”

Şekil 13. BMTU Dersinde İşitsel ve Ritmik Hafızanın Gelişimi İçin Öğrencilere Yaptırılan Çalışmalar

Şekil 13’e bakıldığında, BMTU dersinde öğrencilerin işitsel ve ritmik hafızalarının gelişimi için yaptırılan çalışmaları; 327 (%18) öğrenci solfej okuma, 327 (%18) öğrenci aralık duyma, 264 (%15) öğrenci ses duyumu, 266 (%15) öğrenci akor duyma, 247 (%14) öğrenci ritim tekrarı, 256 (%14) öğrenci ezgi tekrarı, 111 (%6) öğrenci solfej ezberleme ve 4 (%0) öğrenci ise diğer çalışmalar olarak sıralamışlardır.

Bu bulgulara göre derslerde birçok işitsel ve ritmik hafıza çalışmalarına yer verildiği görülmektedir. Buradan yola çıkarak BMTU dersinde öğrencilerin işitsel ve ritmik hafıza alanında birçok örnek ve alıştırma yaptıkları söylenebilir. Soru 11’e bakıldığında, bir öğretmen dışında tüm öğretmenlerin ders içinde işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için farklı çalışmalar yaptıkları görülmektedir. Ezgi ve ritim tekrarı, farklı kaynaklardan solfej okuma, ezgi tekrarlarının kaydedilip öğrencilerin dinlemesi gibi çalışmalar öğretmenlerin yaptığı farklı çalışmalar arasında yer almaktadır.

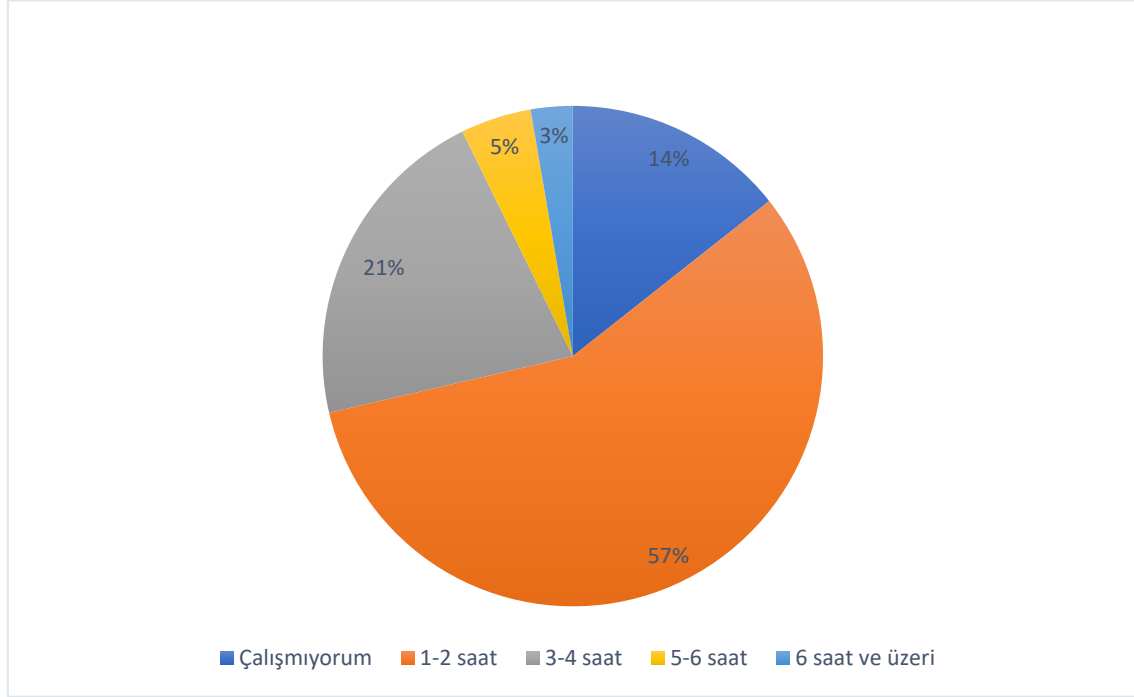
5.8. SEKİZİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğrencilerinin BMTU dersi için ders dışında yaptığı çalışmalar ve BMTU dersinde karşılaştıkları zorluklar nelerdir?” Şeklinde belirlenen sekizinci alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 26. “BMTU dersi için ders dışında nasıl çalıştığınızı anlatır mısınız? Bu çalışma sistemini kimden/nasıl öğrendiniz?”

“BMTU dersine çalışmak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?”

Şekil 14. Öğrencilerin BMTU Dersine Ayırdıkları Haftalık Çalışma Saatleri

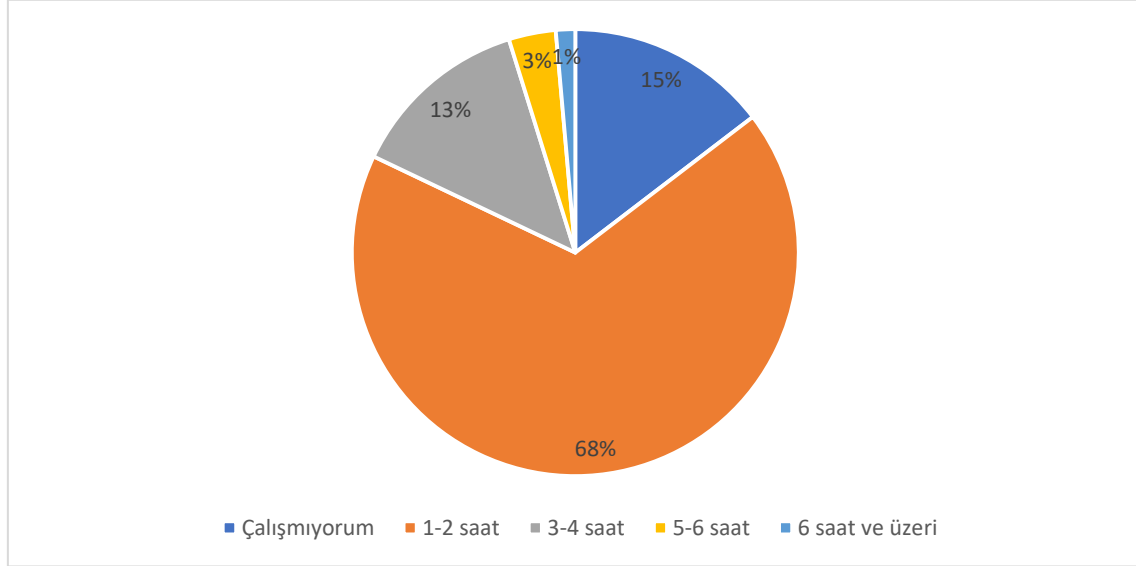

Şekil 14’e bakıldığında, haftalık çalışma saatleri konusunda 214 (%57) öğrenci 1-2 saat, 80 (%21) öğrenci 3-4 saat, 17 (%5) öğrenci 5-6 saat, 10 (%3) öğrenci 6 saat ve üzeri çalıştığını, 54 (%14) öğrenci ise bu derse çalışmak için zaman ayırmadığını belirtmiştir.

Bu bulgulara göre, araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının haftada 1-2 saat BMTU dersine çalıştığı görülmektedir. Müzik alanı için önemli olan bu derse çalışmak için ayrılan süre çok azdır. Bu derse iyi çalışan bir öğrencinin piyano, çalgı, orkestra, koro vb. gibi birçok farklı derste de başarı elde edeceği bilinmektedir. Öğrencilerin %14’lük bir kısmının da hafta boyunca çalışmıyor olması, hem bu derste hem de diğer alan derslerindeki başarıyı olumsuz olarak etkileyecektir. Grafik 7’de öğrencilerin en çok zorlandığı konular arasında temel konular olan dizi, aralık, kadans, tonalite yer almaktadır. Bu konuların rahat yapılabilmesi için dersi tekrar etmek ve çalışmak önemlidir.

Soru 27. “BMTU dersi haricinde solfej okumak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?”

Şekil 15. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Solfej Okumak İçin Haftalık Ayırdıkları Süre

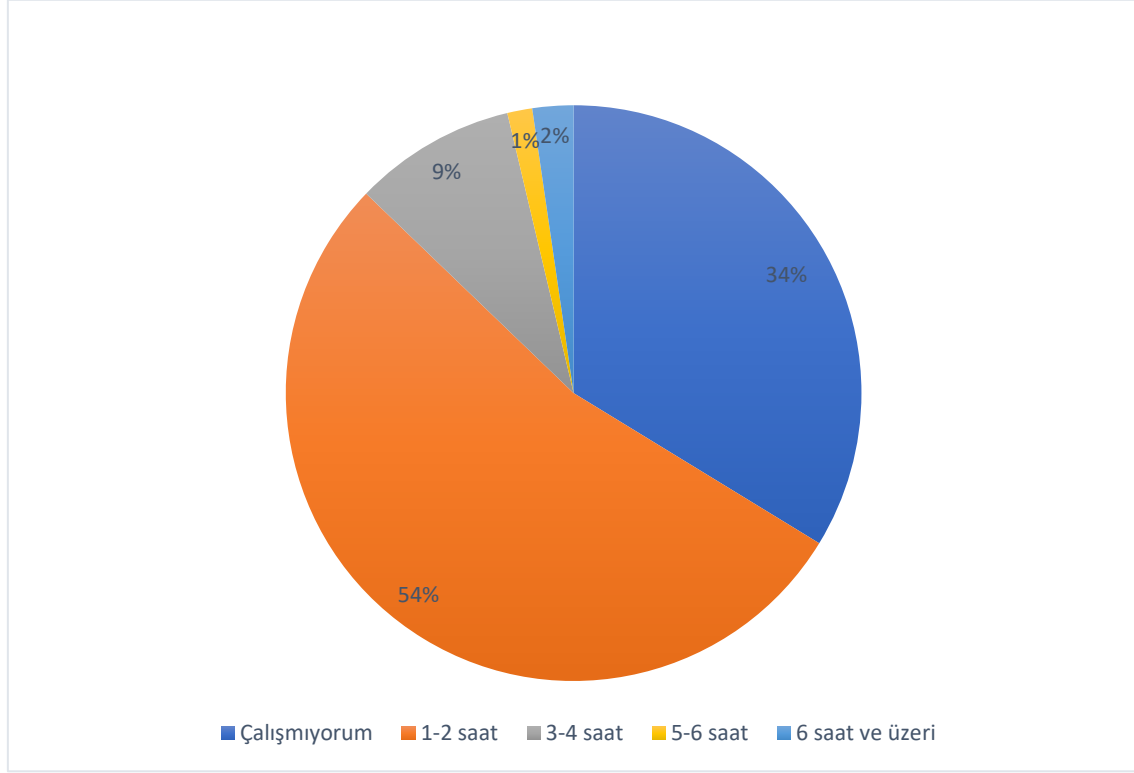

Şekil 15’e bakıldığında, haftalık solfej çalışma saatleri konusunda 236 (%68) öğrenci 1-2 saat, 46 (%13) öğrenci 3-4 saat, 12 (%3) öğrenci 5-6 saat, 5 (%1) öğrenci 6 saat ve üzeri çalıştığını, 51 (%1) öğrenci ise hafta boyunca solfej çalışmak için zaman ayırmadığını belirtmiştir.

Bu soruya verilen cevaplara göre, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun haftalık olarak solfej çalışması yaptığı anlaşılmaktadır. Solfejin ezgisel yapıya sahip olmasından dolayı, öğrenciler kulak yardımıyla sesleri rahat bulabilmekte ve solfej okumayı sevmektedirler. En fazla ayrılan zaman diliminin haftalık 1-2 saat olduğu görülmektedir. Haftalık 1-2 saatlik yapılan solfej okuma çalışması, sadece solfej okumak için yeterlidir. Fakat solfej okumanın deşifre ve ezgi diktesi yazımındaki etkileri düşünüldüğünde bu sürenin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Grafik 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin uygulama alanında en çok zorlandığı konular arasında ezgi diktesi gelmektedir. Aralık düşünülerek yapılan solfej okuma ve bunun yanında ezberleme çalışmalarının arttırılmasının, ezgi diktesi yazımında kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Soru 28. “BMTU dersi haricinde deşifre çalışmaları için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?”

Şekil 16. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Deşifre Çalışmaları İçin Haftalık Ayırdıkları Süre

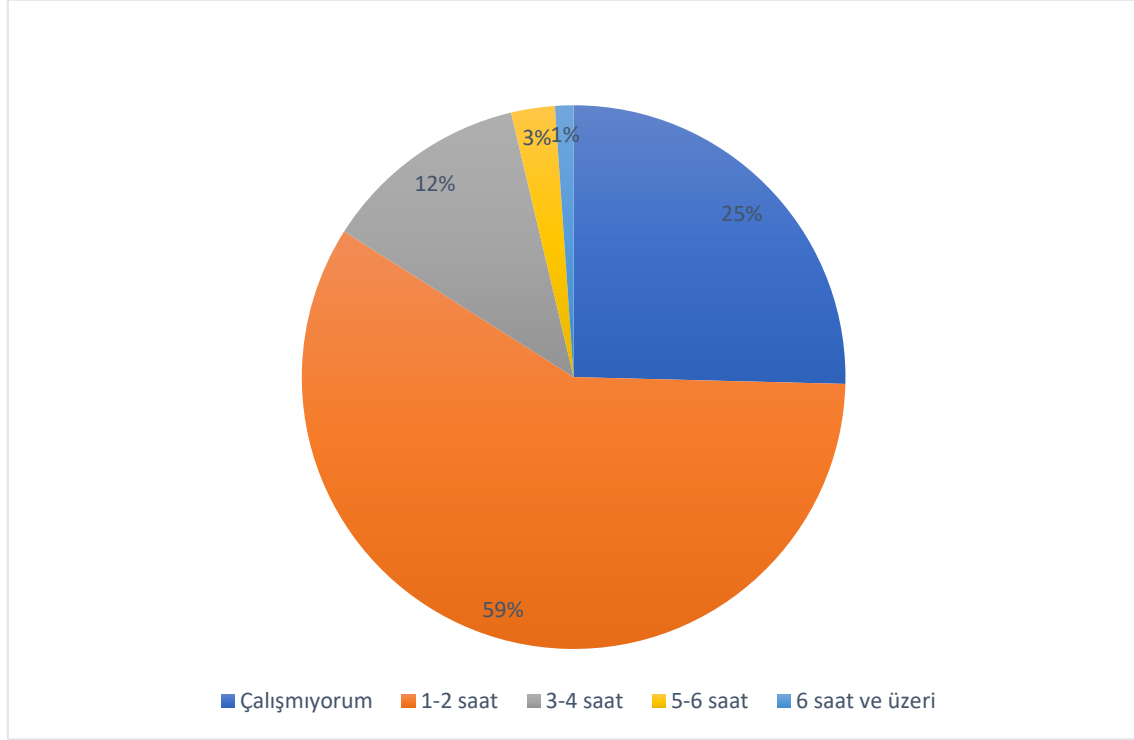

Şekil 16’ya bakıldığında, haftalık deşifre çalışma saatleri konusunda 187 (%54) öğrenci 1-2 saat, 32 (%9) öğrenci 3-4 saat, 5 (%1) öğrenci 5-6 saat, 8 (%2) öğrenci ise 6 saat ve üzeri çalıştığını, 118 (%34) öğrenci ise bir hafta içerisinde deşifre çalışması yapmak için hiç zaman ayırmadığını belirtmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin bir kısmının deşifre çalışmak için haftada 1-2 saatini ayırdığı, bunun yanında 118 öğrencinin hafta boyunca deşifre çalışmasına hiç zaman ayırmadığı anlaşılmaktadır. Öğrenciler, solfej okumaya ayırdıkları zaman kadar deşifre çalışmalarına da zaman ayırmaları gerektiği düşünülmektedir. Deşifre çalışması yapmayan öğrenci çalgı, piyano, koro ve orkestra gibi derslerde önüne konulan notayı ilk anda çalıp deşifre etme konusunda zorlanabilir. Bu dersin uygulama alanındaki konuları da teori alanındaki konular kadar önemlidir. Bu konuların her birine her gün belli saatler ayrılması gereklidir.

Soru 29. “BMTU dersi haricinde teori çalışmaları için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?”

Şekil 17. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Teori alışmaları İçin Haftalık Ayırdıkları Süre

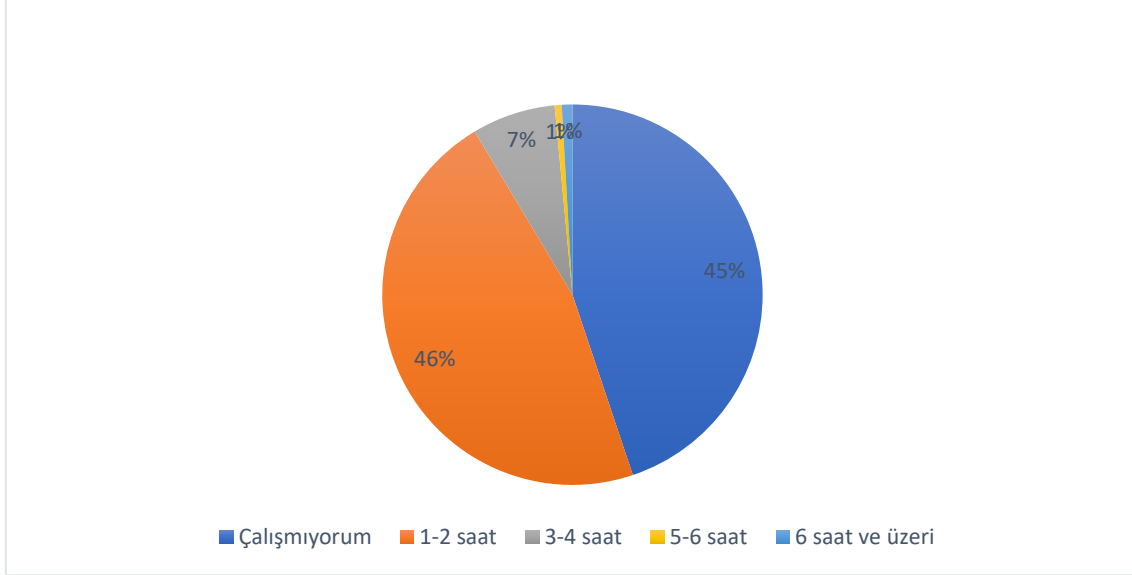

Şekil 17’ye bakıldığında, haftalık teori çalışma saatleri konusunda 205 (%59) öğrenci 1-2 saat, 43 (%12) öğrenci 3-4 saat, 9 (%3) öğrenci 5-6 saat, 4 (%1) öğrenci ise 6 saat ve üzeri çalıştığını, 89 (%25) öğrenci teori çalışmaları için bir hafta boyunca hiç zaman ayırmadığını belirtmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun (205 öğrenci) ders dışında teori çalışmalarına haftalık 1-2 saat zaman ayırdığı anlaşılmaktadır. Bu dersin teori kısmındaki konular, öğrencilerin kendi başlarına çalışıp tekrar edebilecekleri konulardır. Haftalık 1-2 saatlik çalışma, müzik alanında temel konulara sahip bir ders için az gelebilir. Çalışmaların biraz daha arttırılmasının hem enstrüman, hem orkestra, hem koro hem de BMTU dersine olumlu olarak yansıtacağı düşünülmektedir. Teori dersi, ders tekrarı yapılması gereken zor bir derstir. Bu derse çalışmak için, hafta içerisinde mutlaka ciddi bir zaman ayrılması ve düzenli aralıklara çalışılması gerektiği düşünülmektedir.

Soru 30. “BMTU dersi haricinde arkadaşlarınızın yardımıyla ya da dijital platformlardan yararlanarak ezgi/tartım diktesi çalışmak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?”

Şekil 18. Öğrencilerin BMTU Dersi Haricinde Arkadaşları Yardımıyla ya da Dijital Platformlardan Yararlanarak Ezgi/Tartım Diktesi Çalışmak İçin Haftalık Ayırdıkları Süre

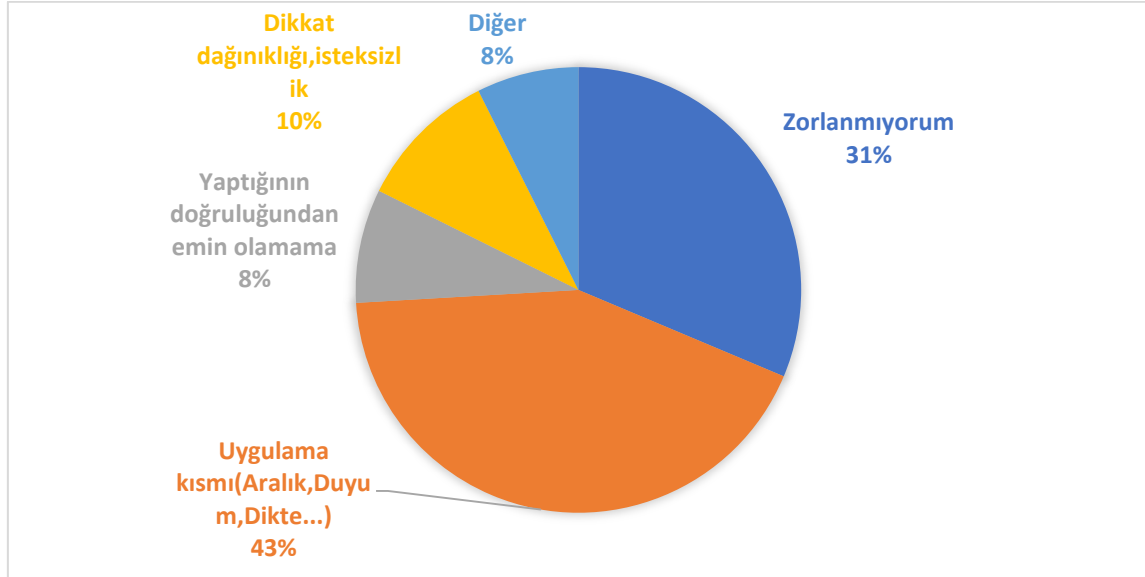

Şekil 18’e bakıldığında, hafta boyunca arkadaşlarının yardımıyla ya da dijital platformlardan yararlanarak ezgi/tartım diktesi çalışma konusunda 163 (%46) öğrenci 1-2 saat, 25 (%7) öğrenci 3-4 saat, 2 (%1) öğrenci 5-6 saat, 3 (%1) öğrenci 6 saat ve üzeri çalıştığını, 157 (%45) öğrenci ise ezgi-tartım diktesi çalışmak için zaman ayırmadığını belirtmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin 157’si gibi yarısına yakın bir bölümü, okul dışında ezgi/tartım çalışmalarına yer vermemektedir. Grafik 8’de de görüldüğü gibi bu çalışma eksiklerinden dolayı öğrenciler ezgi ve tartım diktesi yazmakta zorlanmaktadırlar. Yeterli çalışmayla bu konudaki eksikliklerin tamamlanacağı öngörülmektedir. Öğrencilerin birçoğunun da dijital platformlardaki ezgi/tartım çalışmaları hakkında bilgi sahibi olduğu düşünülmektedir. Bu durumda, ezgi/tartım gibi tek başına çalışılması zor bir konunun, teknolojiden yararlanılarak tek başına da çalışılabileceği anlaşılmaktadır.

Soru 31. “BMTU dersini kendi başınıza çalışırken ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Açıklayınız.”

Şekil 19. Öğrencilerin BMTU Dersini Kendi Başına Çalışırken Karşılaştıkları Zorluklar

Şekil 19’a bakıldığında, kendi başına BMTU dersine çalışma konusunda, 150 (%43) öğrenci dersin uygulama kısmında (Aralık, Duyum, Dikte...) zorlandığını, 36 (%10) öğrenci dikkat dağınıklığı ve isteksizlik yaşadığını, 29 (%8) öğrenci yaptığının doğruluğundan emin olamadığını, 26 (%8) öğrenci diğer konularda zorlandığını belirtirken; 110 (%31) öğrenci ise kendi başına çalışırken zorlanmadığını belirtmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin büyük bölümü uygulama kısmında zorlanmaktadır. Uygulama kısmındaki çalışmalardan dikte ve tartım çalışmaları, duyulan ezginin veya tartımın kağıda aktarılmasıdır ve en az iki kişi olursa daha rahat yapılabilir. Öğrencilerin bu konularda kendi başına çalışırken zorlanması olağandır. Grafik 18’de de görüldüğü gibi, öğrencilerin birçoğunun dijital platformlar hakkında bilgisi bulunmaktadır. Dijital platformlarda bu duruma çözümler aranmaya çalışılmış, ezgiler ve tartımlar kayıt altına alınıp, öğrencilerin dinleyip duydukları ezgileri yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin %8’lik kısmı ise kendi başına çalışırken yaptığının doğruluğundan emin olmadığını belirtmiştir. Özellikle deşifre çalışmalarında öğrenciler notayı okurken kendilerini kontrol etmekte zorlanmakta, yaptığının doğruluğundan emin olamaya bilmektedir. Bu durumda piyano başında kontrollü çalışarak, gerekirse tüm ölçü başlarında ses alarak, daha sonra kademeli olarak ses almayı bırakarak çalışmalar yapılabilir. Öğrencilerin %31’lik gibi büyük bir kısmı da

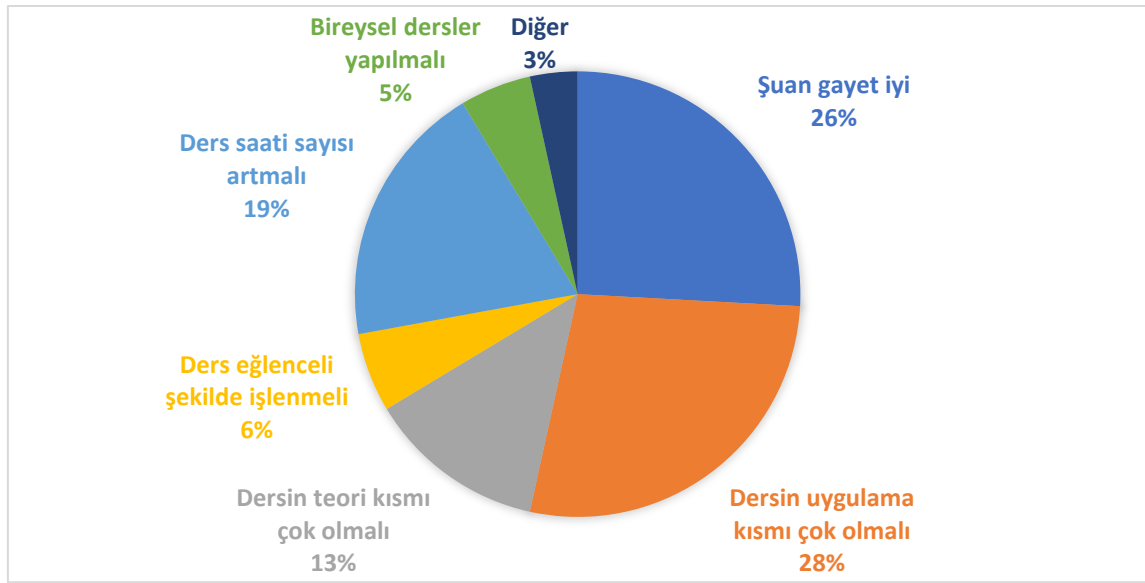
kendi başına çalışırken zorlanmadığını belirtmiştir. Bu öğrenciler nasıl çalışmalar gerektiği konusunda gerekli bilgiye sahiptirler diyebiliriz.

5.9. DOKUZUNCU ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

“GSL öğrencilerinin BMTU dersinin işlenişi hakkında ve BMTU dersi ile ilgili genel düşünceleri nelerdir?” Şeklinde belirlenen dokuzuncu alt probleme ilişkin bulgulara, aşağıda yer alan sorularla cevap aranmıştır.

Soru 32. “Bir öğrenci olarak sizce BMTU dersi nasıl işlenmeli? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?”

Şekil 20. Öğrencilerin BMTU Dersi Nasıl İşlenmeli Konusundaki Önerileri

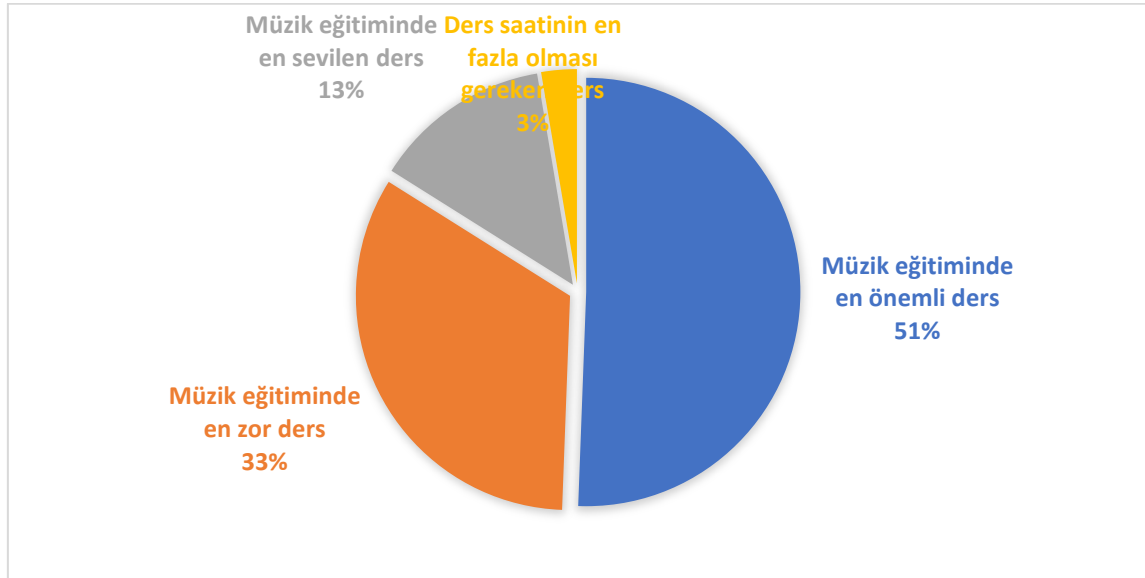
Şekil 20’ye bakıldığında; bir öğrenci olarak BMTU dersi nasıl işlenmeli konusunda, 96 (%28) öğrenci dersin uygulama kısmının daha çok olması gerektiği, 67 (%19) öğrenci ders saat sayısının artırılması gerektiği, 45 (%13) öğrenci dersin teori kısmının çok olması gerektiği, 20 (%6) öğrenci dersin eğlenceli şekilde işlenmesi gerektiği, 18 (%5) öğrenci bireysel derslerin yapılması gerektiği, 12 (%3) öğrenci ise diğer (teori ve solfej ağırlıklı, akılda kalıcı anlatımlarla, serbest çalışmalar yaparak, bol solfej duyum yaparak...) konulardaki düşüncelerini belirtmişlerdir. 90 (%26) öğrenci ise dersin şuanaki işlenme yönteminden memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

Bu bulgulara göre yukarıda Grafik 19’da görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir çoğunluğu dersin uygulama kısmına kendi başına çalışmakta zorlanmakta ve Grafik 20 de 96 öğrenci dersin uygulama kısmının daha çok olmasını belirtmektedirler. Kendi başlarına uygulama kısmındaki konulara çalışmakta zorlanan öğrenciler, ders saati

artmasıyla, bu konuları daha rahat yapabileceklerini düşüncesini savunduklarını söyleyebiliriz. BMTU dersinin müzik dersleri içerisindeki önemini daha önceki sorularda da vurgulamıştık. Bazı öğrencilerin bu dersin öneminin farkında olduğu ve ders saati sayısının artırılması düşüncesinde olduğu görülmektedir. Yine aynı doğrultuda ders saatinin yetersizliğinden yola çıkarak öğrencilerin %6'lık kısmı da, bireysel derslerin yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %26'lık kısmı ise BMTU dersinin şu anki işleme yönteminden memnun olduklarını ve bu şekilde devam etmesini istediklerini ifade etmişlerdir.

Soru 33. “BMTU dersi ile ilgili genel düşüncelerinizi yazar mısınız?”

Şekil 21. Öğrencilerin BMTU Dersi İle İlgili Genel Düşünceleri

Şekil 21'e bakıldığında; BMTU dersi ile ilgili genel düşünceleriniz nedir konusunda, 170 (%51) öğrenci bu dersin müzik eğitimindeki en önemli ders olduğunu, 112 (%33) öğrenci müzik eğitimindeki en zor ders olduğunu, 45 (%13) öğrenci müzik eğitiminde en sevilen ders olduğunu, 9 (%3) öğrenci ise haftalık ders saatinin en fazla olması gereken ders olduğunu belirtmiştir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu BMTU dersinin müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olduğunun ve zor bir ders olduğunun bilincindedir. Dersin konularının geniş ve kapsamlı olması, dersi zorlanan bir ders haline getirmektedir. Dolayısıyla zorlanan dersler de öğrenciler tarafından seilmeyebilmektedir. Ankete katılan öğrencilerden yüzde 13'lük gibi az bir kısmının bu dersi sevmesi de bunun göstergesi olarak görülebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde verilen BMTU dersinin genel olarak işlenme yönteminin, eğitimcilerin kullandıkları kaynakların, dersin verimliliğinin, müfredat yeterliliğinin, ders saatlerinin yeterliliğinin, derse olan ilginin araştırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışmadan elde edilen verilerin sonuçları şu şekildedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre, BMTU dersini veren tüm öğretmenler haftalık ders saatinin yetersiz, ders kitabındaki konu anlatımlarının ise yeterli olduğu görüşünü belirtmiştir. Topalak ve Yazıcı’nın (2014) çalışmasında MİOY dersinin ders saatlerinin yetersiz olduğu, ders müfredat programının tam olarak uygulanmadığı, ders kitaplarının eğitim-öğretim açısından yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Topalak ve Yazıcı’nın haftalık ders saatinin yetersiz olduğu bulgusu, bu araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Sınıf sayısının fazlalığı konusunda öğretmenlerin farklı fikirlerde (30 kişinin yeterli olduğu, sayının fazla olduğunu, sınıfın bölünebildiği kadar bölünmesi gerektiği...) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin zorlandıkları konular ile ilgili ise; farklı sınıf düzeylerinde ve okullarda, öğrencilerin farklı konularda zorlandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin verdikleri cevaplara dayanarak, en temel konulardan birisi olan tonalite, aralık ve bu konuya bağlı akor ve çevrimlerinin en çok zorlanılan konular olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Apaydınlı’nın (2006) çalışmasında AGSL öğrencilerinin %50’sinin müziksel yazma çalışmalarında aralık bilgisinden yararlanmada yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Apaydınlı’nın çalışmasında öğrencilerin aralık bilgisindeki yetersizlikleri ile bu çalışmada öğrencilerin aralık konusunda zorlanmaları, öğrencilerin aralık konusunda eksiklikleri olduğunu göstermektedir ve bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre tüm BMTU öğretmenleri bu dersin öğrencilerin diğer dersleri üzerinde çok büyük etkisi olduğunu düşünmektedir. Ertürk (2018) yaptığı çalışmada MİOY dersinin piyano dersine pozitif yönlü ve anlamlı/olumlu etkisi olduğu, piyano eğitimindeki temel davranışlar ve yaklaşımların, müziksel işitme, okuma, yazma eğitimi ile “büyük ölçüde” bağlantılı olduğu sonuçlarına

ulaşmıştır. Öğrencilerin BMTU ve MİOY derslerinin diğer dersler üzerindeki etkisi yapılan iki çalışmada da aynı yöndedir ve örtüşmektedir.

Öğretmenlerin BMTU dersinde öğrencilerini “nasıl çalışmaları gerektiği” konusunda yönlendirdikleri ve farklı farklı yönlendirmelerde bulundukları görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre tüm öğretmenlerin ders kitabı dışında farklı kaynaklar kullandıkları görülmüştür. 10 öğretmenden 8 inin Muammer Sun ve Lavignac 1A, 1 öğretmenin ise sadece Muammer Sun okuttuğu görülmektedir. Öztürk’ün (2011) çalışmasında öğretim elemanlarının çoğunun, Muammer Sun Türk müziği makam dizileri, Ali Sevgi-Erdal Tuğcular Halk ezgileri ile solfej, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Müziksel yazma eğitimi ve ezgi bankası gibi kaynaklardan yararlandıkları belirtilmiştir. Apaydın’ın (2006) çalışmasında, MİOY dersinde %87 oranıyla “Solfej-Muammer Sun” ve %80 oranıyla “Lavignac 1A” kitaplarının kaynak olarak kullanıldığı görülmüştür. Öztürk ve Apaydın’ın çalışmasında da ulaşılan bulgulara göre, en çok sevilen ve kullanılan solfej kitapları arasında Muammer Sun ve Lavignac 1A yer almaktadır. Bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Bir öğretmenin dışında, tüm öğretmenlerin solfej okurken eşlik yaptığı, dersin uygulama kısmında farklı çalışmalar yaptığı görülmüştür. İşitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için, bir öğretmenin dışında tüm öğretmenlerin ders içinde çeşitli çalışmalar yaptıkları, deşifre çalışmalarında ise 3 öğretmenin zaman yetersizliğinden dolayı ders içinde bu çalışmalara yer vermediği görülmüştür. Mod, modal ve makamsal dikte yazdırma, modal ve makamsal solfej okuma konusunda bazı öğretmenlerin ders içinde yer verdikleri, bazı öğretmenlerin bu konuları hiç anlatmadıkları görülmüştür. Hasar’ın (2016) çalışmasında MİOY dersinde Geleneksel Türk Müziği solfej uygulamalarına yer vermeyen öğretim elemanlarının da mevcut olduğu, öğretim elemanlarının bir bölümünün MİOY dersinde Geleneksel Türk Müziğine yönelik çok sesli solfej uygulamaları gerçekleştirdiği, bir bölümünün ise çok sesli solfej uygulamaları gerçekleştirmediği görülmüştür. Bu iki çalışmada da öğretmenlerin farklı çalışmalar yaptıkları görülmüş ve aynı bulgulara ulaşılmıştır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre tüm BMTU öğretmenleri ders saatinin azlığından, ders saatinin arttırılması gerektiğinden bahsetmektedirler. En temel ders olan BMTU dersinin haftalık ders saatinin 2 saat olmasının oldukça yetersiz olduğu düşünülmektedir. 3. BMTU öğretmeni dersin eski adının (Müziksel İşitme Okuma ve Yazma) geri gelmesini ve Batı ve Türk müziği olarak ayrılması gerektiğini söylemektedir. 8. BMTU öğretmeni, 9. sınıflarda Türk müziği dersleriyle birlikte Batı müziği teorisi derslerinin aynı anda verilmesinin büyük bir karmaşaya yol açtığını ifade ettiği görülmüştür.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerle yapılan anketlere göre 350 öğrenciden 87'si BMTU dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu belirtmiştir. Bunun dışında kalan öğrenciler ise yetersiz olduğu görüşünü bildirmiştir. Buna göre BMTU dersinin haftalık ders saatinin sağlıklı bir eğitim ve öğretim için artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Dersin diğer dersler üzerindeki etkisi konusunda yapılan soruları cevaplandıran 350 öğrenciden 27'si BMTU dersinin diğer dersler üzerinde etkisi olduğunu düşünmemektedir. Bunun dışında kalan 323 öğrenci, birçok ders üzerinde etkisi olduğunu belirtmiştir. Bu bulguya bakıldığında, BMTU dersinin öğrencilerin diğer dersleri üzerinde de büyük oranda etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şendurur'un (2017) çalışmasında MİOY eğitiminin keman çalmada entonasyona olumlu yönde katkısı olduğu görülmüş; ayrıca ritmik nota değerlerini çalmada, akoru tanıyıp çalmada, ritmik ve atlamalı yazılmış olan alıştırma, etüt ya da eserlerde hızlı deşifreye, etüt ya da eser çalışırken alıştırma, etüt ya da eserin ton değişimine uğramış bölümlerini fark edebilme ve buna adapte olmada olumlu yönde katkısı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Şendurur'un MİOY eğitiminin diğer dersler üzerindeki olumlu etkisi olduğu bulgusu, bu araştırma bulgusu ile örtüşmektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin cevaplandığı sorulara göre, BMTU dersinde zorlandıkları konularla ilgili olarak 350 öğrenciden 59'unun BMTU dersinin teori kısmındaki hiçbir konuda zorlanmadığı görülmüştür. Bu bulgulara göre, öğrenciler teori dersinin temel konularının birçoğunda zorlanmaktadır sonucuna ulaşılmıştır. BMTU dersinde rahat yapabildikleri konular sorusunu cevaplandıran 350 öğrenciden 49'unun, dersin

uygulama kısmında zorlanmadığı, en çok zorlandıkları konunun ise ezgi diktesi olduğu görülmüştür. BMTU dersinde öğrencilerin en çok sevdiği alanların sırasıyla solfej, kulak/duyum ve teori olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgulara göre öğrencilerin solfej okumayı, kulak duyum çalışmalarını ve dersin teori kısmını sevdikleri görülmüştür.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin cevaplandığı sorulara göre, öğrencilerin okumayı sevdiği solfej kitaplarının sırasıyla Muammer Sun 1 ve Lavignac 1A olduğu görülmektedir.

Öğrenciler BMTU dersinde yaptıkları çalışmalar konusunda işitsel ve ritmik hafızalarının gelişimi için yaptırılan çalışmaları; solfej okuma, aralık duyma, ses duyumu, akor duyma, ritim tekrarı, ezgi tekrarı, solfej ezberleme olarak sıralamışlardır. Bu bulgulara göre derslerde birçok işitsel ve ritmik hafıza çalışmalarına yer verildiği görülmüştür.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin cevaplandığı sorulara göre, haftalık çalışma saatleri konusunda öğrencilerin yarısından fazlasının haftada 1-2 saat BMTU dersine yönelik çalıştığı, teori ve deşifre çalışmaları yaptıkları görülmüştür. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun haftalık solfej çalışması yaptıkları, fakat deşifre çalışmasına hiç zaman ayırmadıkları görülmüştür. Okul dışında ezgi/tartım çalışmalarına ise yer vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır. BMTU dersine kendi başına çalışma konusunda ise öğrencilerin büyük bölümünün uygulama kısmında zorlandığı görülmüştür. Karahan'ın (2016) çalışmasında, öğrencilerin MİÖY ders dışı çalışma süreç ve içeriklerinin öğretmenleri tarafından düzenlenmesine tüm sınıflar kapsamında tamamen ve büyük ölçüde ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Karahan'ın çalışmasında öğrencilerin ders dışı kendi başına çalışma konusunu düzenleyemeyip, zorlandıkları görülmüştür, bu çalışmada da öğrenciler kendi başlarına nasıl çalışmaları gerektiği konusunda tam bilgiye sahip olmadıkları için zorlanmaktadırlar. Bu araştırmada ki bulguyla örtüşmektedir.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Bir öğrenci olarak BMTU dersi nasıl işlenmeli konusunda öğrencilerin, dersin uygulama kısmının arttırılması, dersin teori kısmının arttırılması ve haftalık ders saati sayısının arttırılması düşüncesini savundukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğrencilerin

BMTU dersi ile ilgili genel düşüncelerinde ise, BMTU dersinin müzik eğitiminde en önemli ders olduğu, en zor ders olduğu ve en sevilen ders olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma sonrasında;

1. BMTU dersinin haftalık ders saatinin artırılması, (BMTU dersi, birçok dersin temelini oluşturduğundan hazırlık sınıfında ve lise 1. sınıfta yoğun olarak işlenmeli, bu nedenle de ders saatleri arttırılmalıdır.)

2. BMTU dersi ile aynı anda verilen THMTU ve TSMTU derslerinin temel müzik eğitimi verildikten sonra verilmesi,

3. MEB tarafından hazırlanan öğretim programında öğrencilerin zorlandığı konulara daha çok zaman ayrılması ve örnekler oluşturulması,

4. Öğrencilerin nasıl çalışmaları gerektiği konusunda bilgilendirilmesi,

5. Müziksel işitme, müziksel okuma ve müziksel yazma gibi dersin uygulama kısımlarına daha çok zaman ayrılması,

6. BMTU dersinin müzik eğitimindeki öneminin öğrencilere aşılması,

7. Öğrencilerin kendi başına çalışırken yararlanabileceği müziksel işitme ve yazmasını geliştirecek bilgisayar programlarının öğrencilere tanıtılması,

8. Diğer alan derslerindeki öğretmenlerin, BMTU dersi öğretmeniyle işbirliği içinde olması,

9. Alanında yeterli düzeyde bilgi birikimine ve dersin temel çalgısı olan piyanoyu iyi derecede kullanabilme yetisine sahip BMTU öğretmenlerinin seçimine özen gösterilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adar, Ç. (2008). *Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej Dersine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Akdoğan, O. (2003). *Yeni Başlayanlar İçin Solfej*. İzmir: Senfoni Müzik.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (Üçüncü Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Apaydınlı, K. (2006). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müzik İşıtme-Okuma-Yazma Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağcı, H. (2015). Müzik İşıtme, Okuma ve Yazma Eğitiminde Uygulanabilecek Yaratıcı Etkinlikler. *Sed-Sanat Eğitimi Dergisi*, 3(2), 115-127.
- Çalışır, F. (Tarihsiz). *Temel Müzik Kuramları*. Ankara: Ataçağ Sanatevi Yayınları.
- Çeliktaş, H. (2021). *Kodály Temelli Müzik Öğretim Programının Çocuk Korosu Eğitiminde Müzik İşıtme ve Okuma Becerilerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Deniz, Ü. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müzik İşıtme Okuma ve Yazma Dersinin Öğretim Programında Yer Alan Kazanımlara Ulaşma Durumlarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Elhankızı, A. (2015). *Dikte Çalışmaları*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Erçakır, M., S., (2007). *Silahlı Kuvvetler Bando Okulları Komutanlığı'nda Başlangıç Eğitiminde Uygulanan Müzik İşıtme Okuma ve Yazma Eğitiminde Kullanılan Kaynaklarla İlgili Uzman Görüşleri ve Görüşler Doğrultusunda Bir Deneyisel Çalışma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erol, T. *Ülkemizdeki Üç Konservatuvarda Kullanılan Solfej Materyallerinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Mersin.
- Ertürk, Y. (2018). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki Müzik İşıtme Okuma Yazma Eğitiminin Piyano Eğitimine Etkisine Yönelik Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Fidan, (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme* (Üçüncü Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Hardal, B., ve Güdek, B. (2021). Müzik İşıtme Okuma Yazma Dersi Öğretiminde Müzik Teknolojileri Uygulamalarının Başarıya Etkisi. *Pearson Journal*, 6(12), 41-56.
- Hasar, S. (2016). *Müzik İşıtme Okuma ve Yazma Dersinde Uygulanan Geleneksel Türk Müziği Solfej Eğitiminin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- İman, Y. (2012). *Solfej Eğitimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- MEB, (2009). T.C. milli eğitim bakanlığı ortaöğretim genel müdürlüğü. http://ogm.meb.gov.tr/belgeler/muziksel_isitme_okuma_yazma.pdf (Erişim Tarihi: 04.11.2022).
- MEB, (2006). <https://www.muzikegitimcileri.net/agsl/yonetmelik.html> (Erişim Tarihi: 04.11.2022).
- Karahan, A. S. (2016). Müzik Öğretmenliği Programı Öğrencilerinin Müzik İşıtme Okuma Yazma Eğitimi Sürecindeki Ders Dışı Çalışma Yeterlilik Durumlarının

- Belirlenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(14), 8-26.
- Karahasanoğlu ve Yavuz, (2018). *Müzikte Araştırma Yöntemleri* (Birinci Baskı). İstanbul: Berceste Yayınevi.
- Karasar, (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (İkinci Yazım, Otuz beşinci Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Konakçı, N. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köse, Y. (2012). *Uygulamalı Kontrapunt Öğretimi*. İzmir: Arvo Yayınları.
- Ocak, G. (2015). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, E. (2017). *Müzik Dinleme Etkinliklerinin İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarısına Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Özer, S. (2017). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Programında Uygulanan Viyolonsel Eğitiminde Türk Eserlerinin Yerinin ve Gerekliliğinin Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Öztürk, B. M. (2010). *Solfej Öğretim Yöntemlerinin Bando Okullar Komutanlığı 9. Sınıf Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerinde Kullanılabilirliği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, B. (2011). *Müziksel İşitme-Okuma ve Yazma (MİOY) Derslerinde Makamsal Uygulamalara İlişkin Durum Saptamasına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Şendurur, B. İ., ve Tanınmış, G. E. (2017). *Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Eğitiminin Keman Eğitimine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Soycan, M., & Babacan, E. (2019). Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma İle İlgili Geliştirilmiş Ölçme Araçlarının İncelenmesi: İçerik Analizi Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(69), 343-353.
- Sülün, E. (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde Verilen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Meslek Seçimine Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Topalak, Ş., İ. ve Yazıcı, T. (2014). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 2(3), 114-135.
- Turhan, 2010 Turhan, Z. (2010). *Bireysel Çalgı Derslerinde Öğretmen-Öğrenci İletişiminin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Türkmen, E. F. (2020). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri* (Altıncı Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Türkmen, U. ve Yıldız, F. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi. *Turkish Studies Social Sciences Dergisi*, 14(5), 2793-2804.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Uyan, M. O. (2013). Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi İle Bireysel Çalgı Eğitimi Başarıları Arasındaki İlişkiler. *Sed-Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 53-68.
- Yaşmut, B. (2013). *Piyano Eğitiminin Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Davranışlarına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuzmayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Yazıcı, D. (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin alan Dışı Ders Başarılarının İncelenmesi (Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi Örneği)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Altıncı Baskı). Ankara:Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, F., & Türkmen, U. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi. *Social Sciences*, 14(5), 2793-2804.
- Yıldız, F. (2013). *Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Derslerindeki Makamsal Dizilerin Öğretiminde Sefai Acay Yaklaşımının Kullanılabilirliği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yıldız (2022) Yıldız, F. (2022). *Konservatuvar Solfej Dersi Sınavlarında Eğitimcilerin Soru Sorma Stratejilerinin Değerlendirilmesi ve Yaklaşım Önerileri*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Topalak, Ş. İ., & Yazıcı, T. (2014). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal Of Computer And Education Research*, 2(3), 114-135.
- Türkmen, U. ve Yıldız, F. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi. *Turkish Studies Social Sciences Dergisi*, 14(5),2793-2804.

EKLER DİZİNİ

Sayfa

Ek 1: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Veren Öğretmenlere Yönelik Görüşme Soruları.....	81
Ek 2: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersini Alan Öğrencilere Yönelik Soru Formu	84
Ek 3: Etik Kurulu Kararı Sonucu	86
Ek 4: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Veren Öğretmenlere Yönelik Görüşme Soru ve Cevapları.....	87

Ek 1: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Veren Öğretmenlere Yönelik Görüşme Soruları

Sevgili Eğitimci,

Bu soru formu; Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) derslerinin genel olarak işleme yöntemi, dersin verimliliği, müfredat yeterliliği, ders saatlerinin yeterliliği, derse olan ilgi gibi konular hakkında bilgi edinme ve durum tespiti yapabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu görüşme formundan elde edilecek veriler ve bu araştırma formunu cevaplayanlara ilişkin her türlü bilgi gizli tutulacaktır.

Bu görüşme formunun amacına ulaşmasının araştırmanın gerçek verilere dayandırılması açısından, soruların eksiksiz ve içtenlikle cevaplandırılmasına bağlı olduğu bilinen bir gerçektir.

İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür eder saygılar sunarım.

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Anasanat Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Görev yaptığınız okul hangisidir?
2. Meslekteki kıdem yılınız nedir?
3. Cinsiyetiniz
4. Öğrenim Durumunuz
5. Mezun olduğunuz kurum hangisidir?
6. Mezun olduğunuz bölüm/ana sanat dalı nedir?
7. Güzel Sanatlar Lisesinde görev türünüz nedir?
8. Güzel Sanatlar Lisesindeki branşınız ve okutmakta olduğunuz dersler hangileridir?
9. Güzel Sanatlar Lisesinde Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersini kaç yıldır veriyorsunuz?
10. İlinizdeki güzel sanatlar lisesinde hangi branş öğretmenleri mevcut? (çalgı eğitimi, piyano, teori, orkestra, koro vb.)

11. BMTU dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce kaç saat olmalı, neden?

12. BMTU dersinde öğrenci sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz? Bu ders için sınıf mevcudu sizce kaç olmalıdır?

13. BMTU dersinde okutulan müfredatın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıkla mısınız?

14. BMTU derslerinde ders kitabı dışında kullandığınız kaynaklar nelerdir?

15. BMTU dersinin öğrencilerin diğer dersleri (çalgı eğitimi, piyano, koro, orkestra vb.) üzerinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

16. BMTU dersinde öğrencilerinizi, “çalışmalarını nasıl yapmaları gerektiği” konusundaki yönlendirmeleriniz nelerdir?

17. BMTU dersinde solfej okurken eşlik yapıyor musunuz? Yapıyorsanız orijinal eşlikleri mi kullanıyorsunuz yoksa kendiniz mi eşlik yazıyorsunuz? Eşlik yapma veya yapmama nedeninizi açıkla mısınız?

18. BMTU dersinin uygulama kısmında (dikte, tartım, solfej okuma, deşifre, akor çalma, kadans çalma) yaptığınız farklı çalışmalarını anlatır mısınız?

19. BMTU dersinde dikte yazdırma sürecinizi anlatır mısınız?

20. BMTU derslerinde işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için neler yapıyorsunuz?

21. BMTU dersinde öğrencilerinizle deşifre çalışmalarını yapıyor musunuz? Ayırdığınız süre nedir? Bu çalışmalarda yaşadığınız zorluklar var mı? Varsa yazabilir misiniz?

22.a) BMTU derslerinde mod ve makamları teorik olarak anlatıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir? Bu konuları anlatırken zorluklarla karşılaşılıyor musunuz?

b) BMTU derslerinde modal ve makamsal dikte yazdırıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?

c) BMTU derslerinde modal ve makamsal solfej okutuyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?

23. BMTU dersinde öğrencilerinizin en çok zorlandığı konular nelerdir? Sizce öğrencileriniz bu konularda neden zorlanmaktadır?

24. Bu dersle ilgili önerileriniz nelerdir? Eklemek istedikleriniz varsa belirtiniz.

Ek 2: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersini Alan Öğrencilere Yönelik Soru Formu

Sevgili Öğrenci,

Bu soru formu; Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) derslerinin genel olarak işleme yöntemi, dersin verimliliği, müfredat yeterliliği, ders saatlerinin yeterliliği, derse olan ilgi gibi konular hakkında bilgi edinme ve durum tespiti yapabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu soru formunu cevaplayanlara ilişkin her türlü bilgi gizli tutulacaktır. Çalışmanın amacına ulaşması ve araştırmanın gerçek verilere dayandırılması için soruların eksiksiz ve içtenlikle cevaplandırılması gerektiği bilinen bir gerçektir.

İlginiz ve yardımlarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Nihan DAVULCU ÖZTÜRK
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Anasanat Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersinin haftalık ders saati sizin için yeterli mi? Cevabınız hayır ise sizce bu ders haftada kaç saat olmalı?
2. BMTU dersinin diğer dersleriniz üzerinde etkileri olduğunu düşünüyor musunuz? Cevabınız evet ise sizce hangi dersleriniz üzerinde etkili? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
3. BMTU dersinde okumayı sevdiğiniz solfej kitapları hangileridir?(Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
4. BMTU dersi için ders dışında nasıl çalıştığınızı anlatır mısınız? Bu çalışma sistemini kimden/nasıl öğrendiniz?
5. BMTU dersinde işitsel ve ritmik hafızanızın gelişimi için hangi çalışmalar yaptırılmaktadır? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)
6. BMTU dersine çalışmak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?
7. BMTU dersi haricinde solfej okumak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?
8. BMTU dersi haricinde deşifre çalışmaları için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?
9. BMTU dersi haricinde teori çalışmaları için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?

10. BMTU dersi haricinde arkadaşlarınızın yardımıyla ya da dijital platformlardan yararlanarak ezgi/tartım diktesi çalışmak için haftada kaç saat ayırıyorsunuz?

11. BMTU dersini kendi başınıza çalışırken ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Açıklayınız.

12. BMTU dersinin Teori kısmında en çok zorlandığınız konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

13. BMTU dersinin Uygulama kısmında en çok zorlandığınız konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

14. BMTU dersinin Teori kısmında en rahat yapabildiğiniz konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

15. BMTU dersinin Uygulama kısmında en rahat yapabildiğiniz konular hangileridir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

16. BMTU dersinde en çok sevdiğiniz alan/alanlar hangisidir? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz)

17. Bir öğrenci olarak sizce BMTU dersi nasıl işlenmeli? Bu konudaki önerileriniz nelerdir?

18. BMTU dersi ile ilgili genel düşüncelerinizi yazar mısınız?

Ek 3: Etik Kurulu Kararı Sonucu

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.10.2021-53490

T.C. AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI	
TOPLANTI SAYISI:11	KARAR TARİHİ: 15.10.2021
KARAR 2021/352	
Bu Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencisi Nihan DAVULCU ÖZTÜRK tarafından hazırlanan (Danışmanı: Dr. Öğr.Üyesi Duygu SÖKEZOĞLU ATILGAN), "Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında kullanılacak veri toplama araçlarının, etik açıdan sakıncalı olmadığına, katılanların oy birliği ile karar verildi. ASLI GİBİDİR e-imzalıdır Prof. Dr. İsa SAĞBAŞ Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Başkanı	

belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulaması <https://www.turkiye.gov.tr/afyon-kocatepe-universitesi-ebys?eD=BSR57H38JB&eS=53490> adresinden ya

Ek 4: Batı Müziği Teori ve Uygulamaları Dersi Veren Öğretmenlere Yönelik Görüşme Soru ve Cevapları

1. Görev yaptığınız okul hangisidir?

2. Meslekteki kıdem yılınız nedir?

() 0/5 Yıl

() 6/10 Yıl

() 11/15 Yıl

() 16/20 Yıl

() 21 Yıl ve Üzeri

3. Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

4. Öğrenim Durumunuz

Lisans ()

Yüksek Lisans ()

Doktora ()

Sanatta Yeterlik ()

5. Mezun olduğunuz kurum hangisidir?

() Eğitim Fakültesi

() Güzel Sanatlar Fakültesi

() Devlet Konservatuvarı

() Diğer.....

6. Mezun olduğunuz bölüm/ana sanat dalı nedir?

7. Güzel Sanatlar Lisesinde görev türünüz nedir?

() Kadrolu () Görevlendirmeli () Ücretli

8. Güzel Sanatlar Lisesindeki branşınız ve okutmakta olduğunuz dersler hangileridir?

BMTU Öğretmeni 1: Keman/ Keman, BMTU

BMTU Öğretmeni 2: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU

BMTU Öğretmeni 3: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU, Gitar

BMTU Öğretmeni 4: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU

BMTU Öğretmeni 5: Viyola/ BMTU, TSMTU, THMTU, Viyola, Orkestra, Müziğe giriş, Koro

BMTU Öğretmeni 6: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU, Piyano

BMTU Öğretmeni 7: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU

BMTU Öğretmeni 8: Teori/ BMTU, TSMTU, THMTU

BMTU Öğretmeni 9: Keman, Çalgı Eğitimi, Çok Sesli Koro, Çalgı Toplulukları, Bireysel Ses Eğitimi ve Batı Müziği Teori ve Uygulamaları

BMTU Öğretmeni 10: Ses Eğitimi/ Ses Eğitimi, BMTU

9. Güzel Sanatlar Lisesinde Batı Müziği Teori ve Uygulamaları (BMTU) dersini kaç yıldır veriyorsunuz?

() 0/5 Yıl () 6/10 Yıl () 11/15 Yıl () 16/20 Yıl () 21 Yıl ve Üzeri

10. İlinizdeki güzel sanatlar lisesinde hangi branş öğretmenleri mevcut? (çalgı eğitimi, piyano, teori, orkestra, koro vb.)

BMTU Öğretmeni 1: Keman, viyola, viyolonsel, yan flüt, gitar, bağlama, piyano, koro, teori, kanun.

BMTU Öğretmeni 2: Keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, bağlama, ud, kanun, flüt, piyano, teori, orkestra, koro, gitar, tar, kaval, klarnet

BMTU Öğretmeni 3: Keman, viyola, ney, ud, gitar, bağlama, piyano, koro, teori, orkestra.

BMTU Öğretmeni 4: Keman, viyola, viyolonsel, yan flüt, gitar, bağlama, piyano, koro, teori.

BMTU Öğretmeni 5: Keman, viyola, viyolonsel, yan flüt, gitar, bağlama, piyano, koro, teori.

BMTU Öğretmeni 6: Keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, bağlama, ud, kanun, flüt, piyano, teori, orkestra, koro, gitar,

BMTU Öğretmeni 7: Keman, bağlama, ud, kanun, flüt, piyano, teori, orkestra, koro, gitar, viyola, çello, şan

BMTU Öğretmeni 8: Tsm, thm teori, piyano, keman, ud, kaval, çello, bağlama

BMTU Öğretmeni 9: 1 Keman, 1 Bağlama, 1 Piyano Öğretmeni ve görevlendirmeli 1 Flüt ve 1 Piyano Öğretmeni görev yapmaktadır.

BMTU Öğretmeni 10: Keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, bağlama, ud, kanun, flüt, piyano, teori, orkestra, koro, gitar, klarnet

11. BMTU dersinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce kaç saat olmalı, neden?

BMTU Öğretmeni 1: Düşünmüyorum. En az 4 saat olmalı

BMTU Öğretmeni 2: Düşünmüyorum. 6 saat olmalı teoriyi ve solfeji ayırmak lazım.

BMTU Öğretmeni 3: Yeterli değil Mioy dersi zamanında 4 saatken 2 saate düşürülmesi çok kötü oldu. En az 4 ya da 6 saat olmalı.

BMTU Öğretmeni 4: Düşünmüyorum. 2 saat teoriye, 1 saat dikte, tartım 1 saat ise solfeje ayrılmalı.

BMTU Öğretmeni 5: Yetersiz 6 saat olmalı, dersin çok bileşeni var her birine yeterli zamanı ayırabilmek için 6 saatten az olmamalı.

BMTU Öğretmeni 6: Yeterli değil. En az 4 saat olmalı

BMTU Öğretmeni 7: Düşünmüyorum. En az 4 saat olmalı dikte yazımları yetişmiyor.

BMTU Öğretmeni 8: Yeterli olduğunu düşünmüyorum 2015 den sonra Bmtu olarak değiştirildi. Mioy haliyle 4 saattir şuan 2 saat çok sıkıntı yaşıyoruz uygulama kısmına yetişemiyoruz. Üzerine birde tsm eklendi çocuk temel naturel sesleri duyamazken biz tsmde komayı duyurmaya çalışıyoruz çocuklara makam analizi ve seyir yaptırmak zorunda kalıyoruz bu bizi çok sıkıntıya sokuyor. Tsm 9. Sınıfta verilmemeli ders saatleri çok yetersiz. Bize çok ağır bir yük oluyor koma çok farklı, diyez bemol çok farklı bir olay. Bu konuda çok müzdaribiz ders saatlerimiz kesinlikle yetmiyor. En az 4 saat olmalı bölünebildiği kadar bölünebilmeli 4 5 grup olarak, birebir özel olarak çocuklarla çalışılabilmesi için. Bu nedenle en az 3-4 işitme sınıfı olmalı

BMTU Öğretmeni 9: Kesinlikle yeterli bulmuyorum, haftada en az 4 saat olmalı, özellikle 9. Sınıfta temel müzik bilgilerinin ve nota okuma alışkanlığının tam olarak kazanılması açısından ders saati yeterli değildir. Bu ders diğer alan derslerinin de temelini oluşturmaktadır. Tüm sınıflarda da önemi büyüktür.

BMTU Öğretmeni 10: Düşünmüyorum, 6 saat olmalı

12. BMTU dersinde öğrenci sayısının fazla olduğunu düşünüyor musunuz? Bu ders için sınıf mevcudu sizce kaç olmalıdır?

BMTU Öğretmeni 1: İdeal sınıf mevcudu 24 olmalı. Şu anda 3'e bölüyoruz sınıfı 10 ar öğrenci oluyor. Bölünmüş sınıfla çalışıp sonra birleştiriyoruz.

BMTU Öğretmeni 2: Düşünmüyorum 30 kişi

BMTU Öğretmeni 3: İki grup halinde yapıyoruz. Maksimum 15 kişi uygun oluyor. Çapraz yapıyoruz 10-15 öğrenci yeterli

BMTU Öğretmeni 4: Düşünmüyorum. Çapraz yapıp iki gruba bölüyoruz.

BMTU Öğretmeni 5: 10 kişiden fazla olmamalıdır.

BMTU Öğretmeni 6: Yeterlidir.

BMTU Öğretmeni 7: Öğrenci sayısı fazla. Sınıf sayısı 3'e bölünmeli 8'er olmalı, kalabalıkta çok zor özgüven kaybı oluyor çocuklarda

BMTU Öğretmeni 8: bölünebildiği kadar bölünmeli sayının fazla olduğunu düşünüyorum

BMTU Öğretmeni 9: BTMU Dersi en fazla 15 öğrenci ile yürütülmelidir. Sınıfları tam kontenjan (30) olan okullarda sınıf mutlaka 2 gruba ayrılmalıdır, imkanlar eğer uygunda 3 gruba bile ayrılması daha anlamlı olacaktır.

BMTU Öğretmeni 10: Sınıfı üçe bölüyoruz. 10 ar kişi geliyor. Yeterli.

13. BMTU dersinde okutulan müfredatın yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Nedenini açıklayınız?

BMTU Öğretmeni 1: Yeterli. 12. Sınıflarda zor ve fazla konular bile var.

BMTU Öğretmeni 2: Yeterli ama uygulama kısımları daha çok olup ayrılmalı. 2saat teori 4 saat uygulama

BMTU Öğretmeni 3: Şuan kullanılan kitaplar uygun, solfejlerde yeterli.

BMTU Öğretmeni 4: Düşünüyorum. Temel konuların hepsi var.

BMTU Öğretmeni 5: Bmtu dersinde, tsmtu ve thmtu derslerinin konularında dahil edilmiş. Oysa bu dersler ayrıca var bu konular gereksiz.

BMTU Öğretmeni 6: Değil. Yorumsuz.

BMTU Öğretmeni 7: Milli Eğitim Bakanlığının ders kitaplarında konu anlatımları yeterli, ayrılan süre açısından solfej ve dikte bölümü yetersiz. 1.dönem sadece konu anlatımı, 2. Dönem solfej ve dikteye ayrılması doğru değil ikisi aynı anda yürütülmeli.

BMTU Öğretmeni 8: Yeterli

BMTU Öğretmeni 9: Müfredata bakıldığında Türk Müziği makamlarına da yer verildiği görülmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin TSMTU ve THMTU derslerini de aldıklarını biliyoruz bu konuların o derslerde yer alması gerektiğini düşünüyorum.

Majör ve minör kavramı konusu geldiğinde Do Majör ve La minör tonları kavratıldıktan sonra 5'liler Çemberi, Diyez- bemol sırası mutlaka verilmelidir. Mantiği kavratılmalıdır.

BMTU Öğretmeni 10: Bmtu dersi kitapları yeterli ama anlatım dilinde sıkıntı var konular daldan dala atlama var. 8likleri öğretmeden zor diktelere girilmiş. Anlatımsal sıkıntılar var. Basit anlatım olabilir.

14. BMTU derslerinde ders kitabı dışında kullandığınız kaynaklar nelerdir?

BMTU Öğretmeni 1: Lavignac 1A, Muammer Sun Solfej 1, Bona Haydar İLMEN, Fontaine

BMTU Öğretmeni 2: Mine Mucur Solfej, Duygu Ünal Solfej, Fontaine ritmik okuma, Can Can(12. Sınıf)

BMTU Öğretmeni 3: Lavignac 1A, Muammer Sun Solfej 1, Fontaine ritmik okuma, Bona Haydar İLMEN.

BMTU Öğretmeni 4: Lavignac 1A, Muammer Sun Solfej 1, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Mıoy 1

BMTU Öğretmeni 5: Lavignac 1A, Muammer Sun Solfej 1, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Mıoy 1, Aziz Balkan Solfej, Lasotki, Levent Kuterdem işitme kitabı, Duygu Ünal Solfej

BMTU Öğretmeni 6: Yorumsuz

BMTU Öğretmeni 7: Özgül Eroğlu Algan Soru Bankası 1, Muammer Sun 1, Lavignac 1,Lavignac 2, Nurhan CANGAL Armoni

BMTU Öğretmeni 8: Vildan Tabakoğlu- Bona, Muammer Sun- Solfej, Ülkü Özgür-Salih Aydoğan Mıoy 1-2, Nurhan Cangal Armoni 1, Lavignac 1A

BMTU Öğretmeni 9: Ders kitabındaki alıştırma ve etkinlikler gayet güzel ve kullanışlıdır, bunu yanında solfej okumaya destek olarak Muammer Sun Solfej Kitabını, Özgül Eroğlu ALGAN Müzik Soru Bankası ve Sefai ACAY Nota Öğretimi Kitaplarından yararlanıyorum

BMTU Öğretmeni 10: Muammer sun solfej 1, Lavignac 1A, kendi yazdığımız dikteler sınıf seviyesine göre, Bona vicdan tabakoğlu

15. BMTU dersinin öğrencilerin diğer dersleri (çalgı eğitimi, piyano, koro, orkestra vb.) üzerinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

BMTU Öğretmeni 1: Kesinlikle çok etkisi var. Çalgı, piyano, nota okumaya etkisi, müziğin alfabesi, işitme ve entonasyona katkısı büyük, en önemlisi nota okumak.

BMTU Öğretmeni 2: Evet. Çok büyük etkisi var. Kulak gelişimi, çalgı entonasyonu, çalgıyla doğru orantılı, deşifre ritmik kalıpları geliştiriyor.

BMTU Öğretmeni 3: Son derece etkili. Saç ayağı olarak düşünürsek en temel ayak. Nota okuma, kulağı geliştirme yönünde etkili.

BMTU Öğretmeni 4: Evet var. Öğrencilerin solfej ve teori eğitimi almadan çalgı ve piyano çalamayacağını düşünüyorum

BMTU Öğretmeni 5: Çok etkili.

BMTU Öğretmeni 6: Etkilidir.

BMTU Öğretmeni 7: Kesinlikle etkilidir. Bizim dersimiz iskelet, müzik tanımları, terimleri, staccato, kanon... öğretmen bunu bilen çocuğa anlatabilir. Deşifre, solfej piyano çalgı dersleri üzerinde etkili

BMTU Öğretmeni 8: Bizim dersimiz hepsinin temeli, bu dersi zayıf olan bir öğrencinin diğer derslerde başarılı olması çok zor, öğrenci notanın süre ve değerlerini algılayamadığı zaman çalgılarda başarısız oluyor, benim derste anlattıklarımı çalgı hocları derslerinde pekiştirmiş oluyor zincirin halkaları gibiyiz

BMTU Öğretmeni 9: Örneğin keman öğrencileri 9. sınıfta ilk olarak 3 diyezli majör ton olan La Majör tonu ile karşılaşmaktadır, daha sonra 2 diyezli Re Majör tonuyla devam eder. Öğrenci BTMU dersinde Do Majör ve La minör tonu dışında tonalite görmemektedir. Bu da öğrenciyi kafa karışıklığına sürüklemektedir.

Diğer yandan üst sınıflarda eserin armonik dinamiklerini, komşu tonlara geçişleri fark etmeleri açısından bu dersin çok özenle ve dikkatle işlenmesi gerekir.

BMTU Öğretmeni 10: Kesinlikle bmtu dersi tamamen etkileyen bir ders. Eskiden olduğu gibi hazırlık sınıfı gelip teori dersi okutulmalı.

16. BMTU dersinde öğrencilerinizi, “çalışmalarını nasıl yapmaları gerektiği” konusundaki yönlendirmeleriniz nelerdir?

BMTU Öğretmeni 1: Anlattığım şeyi taklit edin diyorum. Benim dersi işlerken yaptığım şeyleri yapın. Tek tek dizeği öğrencilere okutuyorum. Bonaları ölçü ölçü okutuyorum akıllı tahtadan açarak.

BMTU Öğretmeni 2: Nota yazım ve okuma konusunda bolca ödev veriyorum nota yazım ödevi. Piyano başında seslendirme akor, aralık çalışmaları.

BMTU Öğretmeni 3:

BMTU Öğretmeni 4: Solfeje daha çok çalışmaları, kesinlikle piyanosuz çalışmamaları, eserlerden önce dizi kadans yapmaları

BMTU Öğretmeni 5: Günlük çalışma, verilen eserin aynı gün tekrarı, her gün tekrar şeklinde. Mutlaka piyano desteği (aralarda ses alarak sadece)Her gün solfej çalışmalarını öneriyorum. Piyanonun başına geçip uzun sesler vermelerini, seslerle oynamalarını öneriyorum.

BMTU Öğretmeni 6: Bildiğim her şekilde.

BMTU Öğretmeni 7: Bol bol solfej okumaları doğru ses, doğru tartımla, ders kitabı dışında gördükleri tüm notaların solfejini yapmalarını istiyorum, tona girerek önce ses al daha sonra kontrollü bir şekilde ara ölçülerde piyanodan tekrar ses alarak çalışırlarsa tekrar çal. Ezber yolu yanlış, kulağı çok geliştirmez kısa vadeli olur. Son olarak konu anlatımı bol bol tekrar.

BMTU Öğretmeni 8: Bol bol müzik dinlemelerini istiyorum(batı Müziği, halk müziği, sanat müziği) bol bol solfej ve bona okumalarını istiyorum

BMTU Öğretmeni 9: Anlatılan Konu ile ilgili mutlaka tekrar yapmalarını alıştırma çözmeleri gerektiğini söylerim. Duyum (tek ses- aralık-akor) Çalışması için de birbirlerini bu konuda çalıştırabilecekleri konusunda yönlendirmeler yaparım. Eğer Solfej okuması yapacaklarsa metronom eşliğinde çalışmaları gerektiğini söylerim.

BMTU Öğretmeni 10: 2şerli grup halinde dersi iyi ile kötü olanı eşleştirip birbirlerine soruyorlar. Aynı şekilde tartım ve ezgilerde yapıyorlar.

17. BMTU dersinde solfej okurken eşlik yapıyor musunuz? Yapıyorsanız orijinal eşlikleri mi kullanıyorsunuz yoksa kendiniz mi eşlik yapıyorsunuz? Eşlik yapma veya yapmama nedeninizi açıklayınız?

BMTU Öğretmeni 1: Çok az eşlik yapıyorum. İki el eşlik yapamıyorum. Sadece sağ elle eşlik yapılması doğru değil. Muammer Sun eşlikleri akıllı tahtalarda var oradan okuyoruz. Bireysel solfejlerde arada tek ses kontrolü yaptırıyorum.

BMTU Öğretmeni 2: Bazılarında kendim eşlik yazarak yapıyorum. Bazılarında tek el çalışıyorum. Çocuk kendi okurken eşliksiz okutuyorum, orijinal eşlik kullanmıyorum.

BMTU Öğretmeni 3: Eşlik yapılmalı, kulak dolgunluğu oluşması için kendim eşlik yapıyorum. Orijinal eşlikleri çalmıyorum

BMTU Öğretmeni 4: Eşlik yapıyorum. Kendim eşlik yapıyorum Muammer Sun solfejlerinin orijinal eşlikleri yok. Eşlik yapma nedenim daha temiz okumaları, eşlik sayesinde şarkı söyler gibi okuyup solfej okumayı sevmeleri.

BMTU Öğretmeni 5: Sadece ezgiyi çalıyorum bazen de çalmıyorum. Aralıkları sesleri biraz pekiştirdikten sonra eşliksiz tek tek okutuyorum.

BMTU Öğretmeni 6: Eşlik evet. Kendi duymak istediğim gibi.

BMTU Öğretmeni 7: Eşlik yapmıyorum. Doğru bulmuyorum. Eşlikle birlikte öğrenci tartımı ve sesleri net söylemiyor sadece ana sesi çalıyorum. Doğru bulmadığım için eşlik yapmıyorum.

BMTU Öğretmeni 8: eşlik yapıyorum orijinal akorlarla, eşlik seslerin kulaklarına oturması anlamında çok yararlı oluyor sadece çocuklara bırakmıyorum özgüven ve hazır bulunuşluk düzeylerine olumlu anlamda yansıyor. Hem orijinal eşlikleri hem de kendim çalarak yapıyorum

BMTU Öğretmeni 9: İlk okumalarda sadece ilk sesi verip arada da destekleyerek deşifre etmelerini sağlıyorum. Bir iki kez bu şekilde okuduktan sonra Eşlik yapıyorum. Orijinal eşlik kullanmıyorum, kendim basitçe akor basarak eşlik yapmaya çalışıyorum.

BMTU Öğretmeni 10: Eşlik yapıyorum, kendim eşlik yapıyorum.

18. BMTU dersinin uygulama kısmında (dikte, tartım, solfej okuma, deşifre, akor çalma, kadans çalma) yaptığınız farklı çalışmalarını anlatır mısınız?

BMTU Öğretmeni 1: La sabit sesi çok veriyoruz. Çift sesler la ile birlikte veriliyor. Hemde aralığını yazıyor. 4ölçülük bir tartım yazıyoruz. Aynı tartımla ezgi yazdırıyoruz.

BMTU Öğretmeni 2: Zaman kalmadığı için yapamıyoruz.

BMTU Öğretmeni 3: Tek ses verip üstüne B3 lü yap. Çift ses dikteler, ölçü sayısı vermeden ezgi çalıp buldurma, parçanın analizini yaptırıyoruz. Okumadan önce yapıları gösteriyoruz.

BMTU Öğretmeni 4: Solfejlerden önce tonun dizi ve kadansını çaldırıyorum. Deşifre dizi ve kadans yaptırıyorum. Ayda bir deşifre yaptırıyoruz.

BMTU Öğretmeni 5: Ses ver aralık kur. 3 ses basıp ortadakini ver baştakini ver. 2-3-4 ses, ezgi ritim tekrarı, tek ses bulma la verip, bana mi ver- sol ver gibi...

BMTU Öğretmeni 6: Tümü evet.

BMTU Öğretmeni 7: Müfredatta tartım diktesi yok. Tartım, akor diktesi yazdırıyorum. Çift ses, ezgi diktesi, 2-3-4 ses duyma sınıf seviyelerine göre

BMTU Öğretmeni 8: Uygulamalı olarak yaptırıyorum

BMTU Öğretmeni 9: Teorik konuları anlattıktan ve yeterli alıştırma yaptıktan sonra, tek ses(nota), iki ses ve akor(nitelik) duyma, tartım diktesi ve ezgi diktesi çalışması yapmaya çalışıyorum. Tabi yukarıda da belirttiğim gibi zaman çoğu zaman yeterli gelmiyor.

BMTU Öğretmeni 10: Tek ses duyma, ezgi tekrarı ritim tekrarı

19. BMTU dersinde dikte yazdırma sürecinizi anlatır mısınız?

BMTU Öğretmeni 1: İlk başta hangi tona tonu majör ve minör olarak söylüyorum.(9.sınıflarda) Durucu sesler üzerinde duruyoruz. 1,3 5,8 başlangıç sesi olacak. Bitiş 1. Ve 8. Ses olacak donanım işaretleri yazıyorum. 12'lerde önce akor majör mü minör mü onu konuşuyoruz. 2. Adım la' yı verip akoru basmak, tonu söylemiyorum. 1ölçü boş vurup ölçü sayısını bulduruyorum.

BMTU Öğretmeni 2: Dikteleri kendim hazırlıyorum. Sınıfın seviyesine göre solfejteki seviyesindeki ton ile aynı oluyor yazdırdığım dikteler. Kısa dikteler 2/4 lük 8 ölçü, 3/4 lük 6 ölçü. Baştan sona 1 kere çalıyorum. Her ölçüyü iki kere, üçüncüsünde bağliyorum ölçüleri birbirine. 9. Ve 10. Sınıflarda ölçüyü tahtaya yazıp tartışıyoruz. Diğerlerinde aralarda 30 saniye bekleyerek, dikte seviyesi zor ise el vurarak yazdırıyorum. La ya basıp baştan sona çalıp tonu bulduruyorum.8 11. Ve 12. Sınıflar için)

BMTU Öğretmeni 3: Önce baştan sona çalıyoruz. Tonu ve ölçü sayısını vermiyoruz. 3/4 lük ve 4/4 lük ise 1 ölçü, 2/ 4 lük ise 2 ölçü 2 ölçü olarak çalıp devam ediyoruz. Her ölçü için 2 tekrar sonra ölçüleri bağliyoruz.

BMTU Öğretmeni 4: Önce la verip tonun dizisini geçiyorum. Sonrasında kadansı basıp ardından tekrar la verip başlangıç sesini basıyorum. Sonra iki sesi bir arada basıp aralıktan yola çıkıp ilk sesi bulmalarını sağliyorum. İlk 2 ölçü çalıyorum, sonra 2 ölçü olarak devam ediyorum.

BMTU Öğretmeni 5: Dikteyi baştan sona çalıyorum. La verip başliyorum 2,şer ölçü olarak devam ediyorum.

BMTU Öğretmeni 6: la-ölçü-ezgi-2şer ölçü yazma

BMTU Öğretmeni 7: Önce tonu çalıyorum, sonra başlangıç sesi veriyorum. 1 ölçü boş vurup ölçü sayısını bulduruyorum sonra baştan sona çalıyorum. Daha sonra 2 ölçü 2 ölçü devam ederek ilerliyorum. 3-4 kere çalıyorum. Ölçüleri birbirine bağlarken de 2 kere çalıyorum.

BMTU Öğretmeni 8: kadansları basabilmeyi çevrimleri basabilmeyi gösteriyorum,

BMTU Öğretmeni 9: 8 ölçülük bir dikteyi önce baştan sona bir kez çalıyorum. Tonalite belirlemek için. Daha sonra ilk iki ölçüyü en az 2 en fazla 3 kez çalıyorum ölçü sayısını belirleyebilsinler

diye. Sonra ilk iki ölçüye iki ölçü ekleyerek devam ediyorum(1-2 x 2/ 1-2-3-4/ 3-4 / 3-4-5-6/ 5-6 /5-6-7-8 gibi). En son bir kez daha baştan sona çalıp kontrol aşamasına geçiyoruz, doğrusunu tahtaya yazıyorum.

BMTU Öğretmeni 10: Birim vuruşu veriyorum 2 şer ölçü şeklinde gidiyorum. 9. Sınıflarda tonu söylüyoruz.

20. BMTU derslerinde işitsel ve ritmik hafızanın gelişimi için neler yapıyorsunuz?

BMTU Öğretmeni 1: Tek ses, çift ses aralık çalışmalarında öğrencilere piyanonun başında kendilerine çaldırıyorum. Ritmik hafızada yazdığının tartımı ölçü ölçü mutlaka çalışıyoruz.(el ya da kalemle) yazıldığı nasıl vurulacağını birleştirilmesi lazım.

BMTU Öğretmeni 2: Melodi tekrarı 12. Sınıflar, ritmik tekrarlar, kendi hazırladığım kayıtları telefonlara indirip tekrar ettiriyorum.

BMTU Öğretmeni 3: La ya da Do odaklı sesleri oturtuyoruz. Tahtaya 1 oktavlık piyano tuşu çiziyorum. Sesleri göstererek kendileri veriyorlar ses almadan. İki ölçü çalışıyorum tekrar edip, 1 ölçü daha ekleyip tekrar ettiriyorum. Bu şekilde birleştirip ezgi tekrarı yapıyoruz. Aynı şekilde ritim tekrarı yapıyoruz.

BMTU Öğretmeni 4: Bol bol deşifre solfej okutuyorum. Tartım diktesi yazdırıyorum. 1 hafta tartım 1 hafta ezgi diktesi yazdırıyorum.

BMTU Öğretmeni 5: 2/4 lük 2 ölçü ezgiyi na ile tekrarlatıp sonra notaya aldırıyorum. Bunun gibi 3 tane notaya aldırıp defteri kapatıp, sonra karışık sırayla tekrarlamalarını istiyorum.

BMTU Öğretmeni 6:

BMTU Öğretmeni 7: Ders içinde bir şey yapamıyoruz zaman yetmiyor. DYK kurslarında 2 ses, 3 ses ezgi ritim tekrarı yaptırıyorduk fakat pandemide kurslar açılmadı. Akıllı telefonlardan kaydetip 2 ses, 3 ses çalışmalarını istiyorum.

BMTU Öğretmeni 8: Bol bol farklı kaynaklardan solfej okuyoruz ve sürekli dinlemelerini tavsiye ediyorum klasik dönemlerden

BMTU Öğretmeni 9: O anda doğaçlama ritim kalıplarını hemen yansımalarını istiyorum, bazen tek tek bazen sınıfça yapmalarını istiyorum. İşitsel olarak da yine doğaçlama ezgiler çalıp yine hemen yansımalarını istiyorum. Bazen tek ek öğrencilere tek ses, aralık ve akor duyma çalışmaları yaptırıyorum.

BMTU Öğretmeni 10: Ezgi tekrarı, ritim tekrarı, tek ses bulma,

21. BMTU dersinde öğrencilerinizle deşifre çalışmaları yapıyor musunuz? Ayırdığınız süre nedir? Bu çalışmalarda yaşadığınız zorluklar var mı? Varsa yazabilir misiniz?

BMTU Öğretmeni 1: Her sınavda bireysel deşifre yapıyoruz. Her hafta yapıyoruz, okumaya ağırlık veriyorum.

BMTU Öğretmeni 2: Tek tek deşifre yaptırıyorum zamandan dolayı. Toplu deşifre yapıyoruz piyanodan destek alarak: kurslarda 12. Sınıflara tek tek deşifre yaptırıyordum.

BMTU Öğretmeni 3: Deşifre çok yapamıyoruz zaman yetersiz.

BMTU Öğretmeni 4: 2 haftada bir ders saati deşifre yapıyoruz. Yaşanılan zorluklar bir kısım öğrencinin tondan çıkması.

BMTU Öğretmeni 5: Lasochiyi deşifre olarak çalıştırıyorum. Solfej olarak birim vuruş yapmamaları sıkıntılı, inici aralıklar sıkıntılı. Her hafta yapıyoruz deşifreyi.

BMTU Öğretmeni 6: Elbette yapıyor.

BMTU Öğretmeni 7: Deşifre yapamıyorum zaman yok fakat yapılması gerektiğine inanıyorum.

BMTU Öğretmeni 8: belli bir temel oluşturduktan sonra yapıyoruz 10.sınıfın 2. Döneminden sonra enstrümantal ve dersin bünyesinde farklı koro ve çalgı eserlerini deşifre yaptırıyorum .(saz semaileri, şan notaları, piyasa notaları)

BMTU Öğretmeni 9: Deşifre çalışması yapmak için pek vakit olmuyor o yüzden solfej okuduğumuz kitaptan sadece başlangıç sesini vererek herhangi bir eşlik yapmadan ilk okumayı yapmalarını sağlıyorum.

BMTU Öğretmeni 10: 11 ve 12lerde 1 er saat mutlaka deşifre haftada 1 saat

22.

a) BMTU derslerinde mod ve makamları teorik olarak anlatıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir? Bu konuları anlatırken zorluklarla karşılaşılıyor musunuz?

BMTU Öğretmeni 1: Modları özet geçiyorum. Makamları yüzeysel veriyorum özellikle makamsalda zorluk yaşıyoruz.

BMTU Öğretmeni 2: Zorluklarla karşılaşmıyorum. Bmtu 2 da makama hiç girmiyorum modla makam ilişkisini özeltiyoruz.

BMTU Öğretmeni 3: Makamları Türk Müziğine bırakıyoruz. 10.sınıfa kadar bmtu işliyoruz makamları teorik olarak biraz veriyoruz. Modları 11. Ve 12. Sınıflarda özet geçiyoruz.

BMTU Öğretmeni 4: Bmtu dersinde mod ve makamları işlemiyorum. Modların içeriğine hiç girmiyorum.

BMTU Öğretmeni 5: Modlara girmiyorum. Makam olarak sadece Hüseyini ve Kürdiyi anlatıyorum.

BMTU Öğretmeni 6: Evet yeterli gördüğüm sürede, zorluk yok.

BMTU Öğretmeni 7: Müfredat gereği 1 ders saati ayırıyorum. Modlarda çok zorlanıyorlar temel bilgi vermeden özet gibi anlatıyorum. Modların isimlerini ezberlemeniz yeterli diyorum aralıklarımı ezberletmiyorum.

BMTU Öğretmeni 8: Mod ve makamları anlatıyoruz. Önce batı müziği tonları sonra türk müziği tonları anlatıyoruz uygulamalı olarakta anlatıyoruz sonra bir araya gelip saz semaisi klasik batı müziği eserlerini birlikte çalmaya çalışıyoruz. Haftada en az 2 saat sürece yayarak sürekli halde işliyoruz.10 müziğin 2. Döneminden başlayarak 12.sınıfın sonuna kadar

BMTU Öğretmeni 9: Modlardan bahsediyorum fakat makam konusuna girmiyorum açıkçası. Çünkü makam konusunu TSMTU ve THMTU derslerinde öğrenmeleri gerektiğini düşünüyorum.

BMTU Öğretmeni 10: Makamları anlatmıyorum, türk müzikçiler anlatıyor. Modları anlatıyorum

b) BMTU derslerinde modal ve makamsal dikte yazdırıyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?

BMTU Öğretmeni 1: Evet yazıyoruz. Sadece 12.sınıflarda yazıyoruz genelde tonal.

BMTU Öğretmeni 2: 11. ve 12. Sınıfta halk müziklerini dikte yazdırıyorum, Bmtu da hep tonal.

BMTU Öğretmeni 3: Makamsal dikte yazdırıyorum hemen hemen her hafta.

BMTU Öğretmeni 4: Hayır.

BMTU Öğretmeni 5: Hüseyini ve Kürdi. ayda 1 kez.

BMTU Öğretmeni 6: Evet gerektiğinde

BMTU Öğretmeni 7: Çok eskiden yazdırıyordum, pandemiden sonra yazdıramadım. 12.sınıflara başlayacağım. Modal dikte 9.sınıftan itibaren haftada bir yazdırıyorum.

BMTU Öğretmeni 8: evet yazdırıyorum haftada 1 saat

BMTU Öğretmeni 9: Hayır

BMTU Öğretmeni 10: Modal dikteye giriyorum. Ayda 2 defa

c) BMTU derslerinde modal ve makamsal solfej okutuyor musunuz? Cevabınız evet ise ayırdığınız süre nedir?

BMTU Öğretmeni 1: Okumuyorum

BMTU Öğretmeni 2: Hayır

BMTU Öğretmeni 3: Uygulamıyoruz

BMTU Öğretmeni 4: Hayır okutmuyorum.

BMTU Öğretmeni 5: Hayır.

BMTU Öğretmeni 6: Evet gerektiğinde

BMTU Öğretmeni 7: Solfeji haftada 1 okuyoruz. Müfredata göre konu anlatımları 1. Dönem bittiği için ikinci dönem modal solfej okuyoruz. Zaman yetersizliğinden dolayı makamsal dikte okumuyoruz.

BMTU Öğretmeni 8: Evet okutuyorum eşlik yaparak haftada 1 saat

BMTU Öğretmeni 9: Hayır.

BMTU Öğretmeni 10: Okuyoruz 8 saat dersin 4 saati böyle geçiyor.

23. BMTU dersinde öğrencilerinizin en çok zorlandığı konular nelerdir? Sizce öğrencileriniz bu konularda neden zorlanmaktadır?

BMTU Öğretmeni 1: Aralık duyumu, aralık inici yazımı, akor duyumu, akor çevrimleri, kadans

BMTU Öğretmeni 2: Dizileri Bulma, ton bulma

BMTU Öğretmeni 3: Aralık, Akor çevrimleri, Tonalite, tekrar eksikliği ve çalgılarında uygulamaları.

BMTU Öğretmeni 4: Aralık Çevrimleri(11.sınıflar), Aralıklar (9.sınıflar), Deşifre buda fazla solfej okumamalarından kaynaklanıyor.

BMTU Öğretmeni 5: Tonalite

BMTU Öğretmeni 6: Tekrar etmediği ve konfor alanında olduğu için

BMTU Öğretmeni 7: Öğrencilerde çalışma yetersizliği olduğu için konu anlatımlarının hepsinde zorlanıyorlar. Öncelikle Mod ve makamlar, ton bulma, kadans

BMTU Öğretmeni 8:

BMTU Öğretmeni 9: Tonalite belirleme ve akor çevrimleri konusunda zorlandıklarını görüyorum. Çünkü bu konuya 10. Sınıfta direk giriş yapılıyor 9. Sınıfta az da olsa bu konulara yer verilir alt yapı sağlanırsa üst sınıflarda zorluk yaşanmayacağını düşünüyorum.

BMTU Öğretmeni 10: Deşifre, Aralık, Akor duyma (notaya almada)

24. Bu dersle ilgili önerileriniz nelerdir? Ekleme istedikleriniz varsa belirtiniz.

BMTU Öğretmeni 1: Ders saati azlığı, uygulama kısmı yetişmiyor, sınavlar çok uzun sürüyor, haftalar alıyor. Yazılı uygulamalarda okurken yazım hatalarını not alıyorum ve öğrencilere söylüyorum. Verdiğim ezgi ödevlerinin piyanoda kendileri çalmalarını istiyorum. Ezgi tamamlama ödevlerini panoya asıyoruz. Ölçü sayısı bulma, ölçü sayısı yazma, ölçüyü tamamlama.

BMTU Öğretmeni 2: Ders saati arttırılmalı, Çocukların kaliteli müzik dinlemesi, müfredatta müzik kültürü oluşması açısından bir şeyler eklenmeli. 9.sınıftan itibaren müzik kültürü aşılanmalı.

BMTU Öğretmeni 3: Eski ismi kalmalı MİOY olarak. En temel ders, baraj ders Batı ve Türk Müziği olarak ayrılmalı. Ders saati arttırılmalı en az 4-6 saat olmalı. Teori ve uygulama ayrılmalı.

BMTU Öğretmeni 4: Ders saatinin 2 saat daha arttırılması. Ders kitaplarının geliştirilmesi(özellikler solfej seviyelerinin biraz zorlaştırılması)

BMTU Öğretmeni 5: Ders saati arttırılsın.

BMTU Öğretmeni 6: Yok.

BMTU Öğretmeni 7: Ders saati arttırılmalı

BMTU Öğretmeni 8: Pandemi sürecinden çıktıktan sonra çok zor bir dönem geçirdik. Haftalık ders saatimizin 2 saate düşürülmesiyle birlikte zaman maalesef yetmiyor. Çocuklar zaten çalışmaya çok meyilli değiller hem disiplin hem dersler anlamında çok zorlanıyoruz en büyük problemlerden biri Tsm dersinin 9 ve 10 sınıfların müfredatına sokulması hem türk müziği hem batı müziği eğitiminin aynı anda verilmesi ciddi bir karmaşa yaratıyor. Müfredatta ders saatinin arttırılması, dyk kurslarının tekrar meslek liselerine verilmesini istiyoruz telafi dersleri açısından,

BMTU Öğretmeni 9: Ders saatinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. 2 saat derste teorik bilgilerin pekişmesi ve bunun yanında dikte ve solfej okuma çalışmalarının tam anlamıyla gerçekleşmesini beklemek biraz zor görünüyor.

BMTU Öğretmeni 10: Yok.